

Наукова школа вірусологів, мікробіологів,
паразитоценологів

АПАТЕНКО
Володимир Максимович
(1931-2010)

**Заслужений працівник
сільського господарства України
академік Міжнародної академії наук
вищої школи
та Академії наук вищої школи України
доктор ветеринарних наук
професор Харківської державної
зооветеринарної академії
завідувач кафедри патологічної анатомії і
патологічної фізіології ХЗВІ (1975-1985),
кафедри мікробіології, вірусології ХЗВІ, ХДЗВА
(1986-2006)**

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА
ДЕРЖАВНА
ЗООВЕТЕРИНАРН
А АКАДЕМІЯ

Наукова
бібліотека

Харків
2021

Дмитрий

Хто осягає нове, плекаючи старе, той може бути вчителем
Конфуцій

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

АПАТЕНКО

Володимир Максимович

(1931-2010)

**Бібліографічний покажчик
наукових праць
за 1963-2011 роки**

До 90-річчя від дня народження

Харків - 2021

Укладачі:

Зінаїда Іллівна Шакула (провідна бібліотекарка НБ)
Олена Володимирівна Фетісова (завідувачка сектора інформаційно-бібліографічного обслуговування НБ)

Редактор

Галина Віталіївна Свириденко (директорка НБ)

Технічний редактор

Тетяна Олександрівна Зінченко (завідувачка відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НБ)

Апатенко Володимир Максимович (1931-2010) : біобібліографічний покажчик наукових праць за 1963-2011 роки : до 90-річчя від дня народження / Наукова бібліотека ХДЗВА ; укладачі : З. І. Шакула, О. В. Фетісова ; ред. Г. В. Свириденко, тех. ред. Т. О. Зінченко. – Харків : РВВ ХДЗВА, 2021. – 116 с.

Покажчик присвячений 90-річчю від дня народження академіка Міжнародної академії наук вищої школи та Академії наук вищої школи України, Заслуженого працівника сільського господарства України Володимира Максимовича Апатенка. Науковим напрямком досліджень професора, доктора ветеринарних наук В. М. Апатенка була інфекційна патологія, він стоїть біля витоків ветеринарної паразитології – інтегруючої науки, що об'єднує вірусологію, бактеріологію і зоопаразитологію. Під науковим керівництвом Володимира Максимовича підготовлено 7 кандидатів ветеринарних наук та 1 кандидат біологічних наук.

В. М. Апатенко є автором і співавтором більше 400 наукових публікацій. Серед них 20 книг: підручників, навчальних посібників, монографій. Він має 3 авторських свідоцтва на винаходи, 10 патентів і рацпропозицію.

Видання призначене науковцям, студентам та фахівцям у галузі ветеринарної медицини.

ВЛАДИМИР МАКСИМОВИЧ АПАТЕНКО – ВЫДАЮЩИЙСЯ УЧЕНЫЙ И ПЕДАГОГ

(К 70-летию Владимира Максимовича Апатенко)

Передрук із газети:
Ветеринарна газета. 2001. № 5 (март).

Владимир Максимович Апатенко родился 14 марта 1931 года. В 1954 году с отличием окончил ветеринарный факультет Харьковского ветеринарного института и в течение 6 лет трудился ветеринарным врачом в Донецкой области. После этого он вернулся в свой родной институт и поступил в аспирантуру. По окончании ее, после получения диплома кандидата наук, работал ассистентом. С 1966 года преподавал в качестве доцента и профессора. В 1975 году, после защиты докторской диссертации, был избран заведующим кафедрой патологической анатомии и патологической физиологии. В 1986 году по конкурсу был избран заведующим кафедрой микробиологии, вирусологии и основ ветеринарии, где работает и в настоящее время.

Защита в 1974 году докторской диссертации на тему «Сравнительная характеристика патоморфологических изменений и вопросы диагностики при моно- и смешанных инфекциях вирусами оспы, ньюкаслской болезни и энцефаломиеелита» стала судьбоносным событием в жизни Владимира Максимовича. С тех пор основное направление всей последующей его работы – инфекционная патология, явившаяся основой созданного им научного направления ветеринарной паразитологии. В 1991 году его избирают президентом научного общества паразитологов Украины, а в 1999 – президентом Международной ассоциации паразитологов (Витебск), объединившего вирусологов, бактериологов и паразитологов ветеринарного, медицинского и общебиологического направлений. Периодически под его руководством на территории Украины проводились съезды паразитологов.

Совместно с учениками Апатенко В. М. занимается изучением таких важных и специфических проблем, как иммунный статус свиней, обеспечение безопасности хряков, используемых на свинокомплексах, в отношении инфекционных болезней, патоморфологические реакции птиц, свиней и телят при воздействии вакцинных препаратов и возбудителей

инфекций (сальмонеллез, ньюкаслская болезнь, вирусные энтериты), формирующих у животных иммунодефицитные состояния; исследования в области диагностики инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота. Многие его научные разработки были внедрены в учреждениях ветеринарной службы Минсельхозпрода Украины.

Его докторская диссертация, посвященная смешанным инфекциям и его приоритетные работы, позволили сформировать оригинальную научную школу изучения ассоциированных инфекций в русле парадигмальной науки паразитологии. Проблема таких инфекций весьма актуальна, а ученые, которые занимались ею, оценили приоритет Харьковской школы паразитологов (1999 год), местом представительства которой значится Зооветеринарный институт, президентом ассоциации является В. М. Апатенко.

Выполненные Владимиром Максимовичем с соавторами научные работы позволили подготовить и защитить многочисленные диссертации, авторские свидетельства и патенты по проблемам изучения иммунитета и способам лечения пневмоэнтеритов у молодняка домашних животных.

Владимир Максимович Апатенко является председателем специализированного ученого совета по защите кандидатских и докторских диссертаций. Им самим подготовлено 8 кандидатов наук, опубликовано 270 научных работ, в том числе 12 монографий, среди которых есть учебники и учебные пособия. По результатам исследований получено 6 авторских свидетельств и 2 патента на изобретения. В 1992 году он стал обладателем гранта Государственного комитета Украины по вопросам науки и технологии по теме «Ассоциированные болезни в аспекте новых воззрений на этиологию заразных болезней».

Юбиляр полон творческой энергии, оптимизма и больших планов в области ветеринарной науки, практики и образования.

***И. А. Бакулов, А. А. Коломыцев,
В. В. Макаров, В. В. Горохов,
А. А. Стрижаков, С. К. Старов***

Якщо прагнути до спокійного інтелектуального комфорту, то найрозумніше - це визнавати усіма визнані ідеї. Але наші знання прогресують тільки тоді, коли догми постійно піддаються обговоренню

Андре Львов, французький мікробіолог,
лауреат Нобелівської премії з фізіології і медицини

ЖИЗНЬ ПРОЖИТЬ – НЕ ПОЛЕ ПЕРЕЙТИ

(Из автобиографических заметок В. М. Апатенко)

...Мои родители

Мой отец Апатенко Максим Никифорович (1902-1986) работал агрономом в разных хозяйствах, последним из которых было хозяйство «Зирка», расположенное в пригороде г. Мариуполя в Донбассе. Мать – Апатенко Александра Гаврииловна (1907-1979) была простой женщиной, прошла свой путь самообразованием и всю свою жизнь посвятила семье, детям. Нас было трое, сестра и брат старше меня, и все мы получили высшее образование. Сестра стала врачом, а брат – инженером-железнодорожником.

Отец работал в разных учреждениях, преимущественно в машино-тракторных станциях, в которых он занимал должность участкового, а потом главного агронома. Некоторое время был директором. Ему в то трудное время приходилось нелегко, по разным причинам он довольно часто менял место работы, и семья только и знала, что переезжала с места на место в пределах Курской, тамбовской, Воронежской, Белгородской и, наконец, Донецкой областей.

Своей семьей я обзавелся в 1959 году, когда работал ветеринарным врачом в Донецкой области. Моей женой стала Надежда Клементьевна, по специальности педагог, преподавала украинский язык в Старокрымской средней школе, по соседству с которой находился мой ветеринарный участок, где я работал в то время... Имею сын Игоря, дочь Наталью, внука Дениса и внучку Настю.

Годы учебы

В 1939 году я начал учиться в районном центре Землянске Воронежской области. В тяжелые военные годы нам пришлось хватить много беды. Фронт прокатывался через нас несколько раз. Там были страшные сражения. Мы прятались в подвалах и земляных укрытиях. Оказавшись на

оккупированной территории, мы всей семьей пешком, преодолев огромное расстояние, перебрались в родную родительскую слободу Салтиково. А среднюю школу я закончил в селе Алексеевке Корочанского района Белгородской области и поступил в Харьковский ветеринарный институт.

Почему был избран ветеринарный институт? Мой брат учился в железнодорожном институте, сестра пошла в медицинский и я написал заявление на поступление в медицинский институт. В это время отец стал расхваливать ветеринарную специальность без всякого нажима, а просто приводя примеры и свои наблюдения. Это на меня повлияло. Я переписал заявление и таким образом связал свою судьбу с ветеринарной медициной.

А уже потом, в аспирантуре, я по достоинству оценил нашу профессию, которая ближе всех стоит к природе, к сущности жизни и обязывает гуманности, человечности и пониманию матушки-природы. С годами я твердо убедился в преимуществе нашей специальности.

...Мои студенческие годы прошли весьма заурядно. Все пять лет я играл в струнном оркестре, который сопровождал хор, получавший обычно на фестивалях призовые места. Это была уже традиция, может быть потому, что в наш институт, в основном, приходила крепкая голосистая сельская молодежь.

Работа на производстве

Шесть лет работы старшим ветеринарным врачом Кальчикской машинотракторной станции были для меня полезными и интересными. Именно там состоялось мое формирование как врача ветеринарной медицины. У меня был выезд в виде пары лошадей и кучера. Была пароконная тележка, которую называли линейкой, а потом появилась карета на манер легендарной тачанки. Было в распоряжении кавалерийское седло. Которым иногда приходилось пользоваться. В общем был я вполне обеспеченным человеком, но меня привлекала наука...

Путь в науке

...Аспирантуру я проходил на кафедре патологической анатомии и патофизиологии. Есть латинская пословица «Nihil est ubi mors gaudet succurrere vitae» - это место, где смерть приходит на помощь жизни. Моим научным руководителем была профессор, доктор ветеринарных наук, заслуженный деятель науки УССР Н. Г. Толстова-Парийская, талантливая ученица известного ветеринарного патологоанатома профессора К. Г. Боля. Надежда Георгиевна была очень доброжелательным, душевным человеком, пользовалась большим уважением и почетом у всего окружения. Моими учителями были аристократы. Я горжусь ими...

В науке не бывает без коллизий, идея паразитоценологии, проблема ассоциированных инфекций в то время вызывала дискуссии. Но время вынесло свой приговор. Ассоциированным инфекциям сейчас уделяется повышенное внимание. Официально зародилась новая наука паразитоценология, которая занимается изучением ассоциированных болезней. Это свидетельствует о том, что в науке побег нового всегда пробьют себе дорогу. Сейчас паразитоценология как парадигмальная наука вышла на мировой уровень, ей уделяют внимание на всемирных научных форумах.

...В 1975 году меня избирают заведующим кафедрой патологической анатомии и патофизиологии. Спустя некоторое время кафедра была переведена в только что построенный морфологический корпус. Тогда в большом музейном зале площадью 120 м² был оборудован и значительно расширен патоморфологический музей, старинные экспонаты которого свидетельствовали о том, что Харьковская ветеринарная школа является одной из самых старых в стране.

На кафедре развернулась научно-исследовательская работа, активно функционировал научный студенческий кружок. На кафедру пришли лучшие студенты, которые в будущем заняли достойное место в жизни. Большинство из моих кружковцев стали учеными или администраторами...

Зарубежные связи

В 1965-1966 годах я изучал французский язык на 10-месячных курсах в Москве в институте иностранных языков им. Мориса Тореза, готовился работать в посольстве во Франции, но эти планы изменились, а знание иностранного языка все же мне пригодилось. В 1967 году я выступал с докладом в Париже на XVIII Всемирном ветеринарном конгрессе и в этом же году был участником Парижской конференции по лейкозу.

В 1968 году я был в Польше, где в течение месяца с группой студентов проводил ознакомительную практику. Это осуществлялось на основе безвалютного обмена практикантами с Вроцлавской сельскохозяйственной академией. Во время этой практики мы побывали во Вроцлаве, Варшаве, Кракове, в других городах и во многих хозяйствах.

А в 1976 году мне пришлось выступить с докладом на IX Международном конгрессе по болезням крупного рогатого скота в Париже. А после этого форума наша делегация была приглашена в г. Тулузу, где нам показали одну из трех французских ветеринарных школ, а затем было посещение откормочного комплекса крупного рогатого скота, для откорма использовали кормовую добавку «лизье», получаемую при ферментации навоза. Таким образом использовался не переварившийся белок и клетчатка.

В 1997 году принимал участие в работе Всемирного конгресса ветеринарной птицеводческой ассоциации в Будапеште, где представил свои паразитоценологические разработки, демонстрировал разработанную общую схему взаимодействия паразитоценозов с микроорганизмом и на уровне группы макроорганизмов, стада...

А в 1998 году выступал с докладом на XI Всемирном конгрессе паразитологов ICOPA-98 в Японии, где впервые на мировом уровне доложил о повреждающем комплексе, который формируется из паразитирующих в организме агентов. А противостоит ему защитный комплекс, который включает все специфические, а также ятрогенные, то есть врачебные, факторы...

На международной конференции, проводимой в 2004 году Ассоциацией паразитологов Румынии, я был приглашен как почетный член этой ассоциации, доложил о разработанных мной биологических уровнях паразитоценозов...

Путешествия обогащают

Мне нравится путешествовать... Еще будучи студентом я совершил длительный вояж в Среднюю Азию и побывал в городах Канибадаме, Ленинакане, которые находятся в Ферганской долине. Там взбирался на каменистые горы совершенно лишенные растительности. С высоты птичьего полета можно наблюдать равнинную местность очень широкой долины и быструю широкую реку Сырдарью, переходили через которую по зыбкому подвесному мосту.

Будучи в аспирантуре вдвоем со старшим братом Василием на мотоцикле исколесили весь Крым.

Позже на машине вместе с сыном Игорем объездили Западную Украину, южные области и Молдову. А в следующий раз через Беларусь добрались до Прибалтики, проехали по прибалтийским республикам и попали в Ленинград, где посмотрели праздничный парад в день Военно-морского флота. Возвращались домой через Москву, где провели целый день.

Неизгладимое впечатление оставили туристические путешествия в дальние страны. В 1979 году состоялся круиз в Индию и Шри Ланку. Личные мультисенсорные ощущения никак нельзя сравнить с фотографией или картинкой на экране телевизора...

В 1982 году я попал в турне вокруг Европы на прекрасном лайнере «Карелия». Тогда мы посетили Данию, Англию, Францию, Португалию, Испанию, Италию и Турцию.

Я был участником Международной конференции по проблемам высшего образования, которая проходила в 2006 году в Болгарии в

курортном городе Варне. Это было лето, там было много отдыхающих из разных стран. У меня было интересное знакомство с отдыхающими из Германии – немцами, которые раньше жили в Советском Союзе. Среди них праправнук знаменитого ученого полярника Отто Юльевича Шмидта – Гуго Яковлевич Шмидт. Он считает себя украинцем и любит Украину, почти каждый год приезжает в Украину...

Заграничные поездки очень полезны для преподавателя, который может много интересного рассказать своим студентам. А работать со студенческой молодежью всегда интересно. Начиная с 1983 года, я был президентом КИД (клуб интернациональной дружбы) нашего института. Тогда в институте училось около трехсот студентов из разных стран Африки, Азии, Америки. Этот клуб пользовался большой популярностью у иностранных студентов, которые вдали от своего родного дома и семьи искали и находили развлечения и увлечения. Они хорошо пели, танцевали свои национальные танцы, читали и даже сами сочиняли стихотворения, готовили и угощали своими национальными блюдами.

В КИДе функционировали разные секции. Высокой активностью отличалась спортивная секция. Было много футболистов из Африки, баскетболистов из Латинской Америки и т.д. ...

Заключение

Кафедра для меня обозначает самое главное в жизни. И здесь мне просто повезло. Вся история нашей кафедры свидетельствует о том, что судьба не поскупилась на талантливых ученых-инфекционистов, которые достойно продолжали дело, начатое Л. С. Ценковским. Первый заведующий кафедры О. В. Дедюлин был выдающимся микробиологом и мясоведом. Не менее авторитетным был дважды доктор наук М. В. Рево. Существенный вклад привнесли профессора В. И. Ротов и Г. В. Дунаев и др.

В целом вырисовывается достаточно солидная когорта инфекционистов, в научной направленности которой имеет место склонность к изучению смешанных инфекций, ассоциативных болезней в свете парадигмальной науки паразитоценологии, приоритет которой очевиден...

Владимир Максимович Апатенко : памяти ученого

Передрук із журналу:
Российский паразитологический журнал. – 2011. - № 2. – С. 122-123.

2 октября 2010 года перестало биться сердце прекрасного педагога, крупного ученого в области микробиологии, вирусологии, иммунологии, патологической анатомии и физиологии, паразитоценологии, доктора ветеринарных наук, профессора, заслуженного работника сельского хозяйства Украины, академика АН высшей школы Украины и Международной АН ВШ (Москва), почетного члена ассоциации паразитологов Румынии, почетного члена Украинского научного общества паразитологов, Президента Научного общества паразитоценологов Украины и Президента Международной ассоциации паразитоценологов Владимира Максимовича Апатенко.

Основным направлением его работы стала инфекционная патология ассоциированных болезней, явившаяся основой созданного им научного направления ветеринарной паразитоценологии...

Им подготовлено 8 кандидатов наук, опубликовано 410 научных работ, в том числе 18 книг, среди которых есть монографии, учебник и учебные пособия. По результатам исследований получено 13 авторских свидетельств и патентов на изобретения. В 1992 г. он стал обладателем гранта Государственного комитета ветеринарной медицины Украины по вопросам науки и технологии по теме «Ассоциированные болезни в аспекте новых воззрений на этиологию заразных болезней».

В. М. Апатенко был участником научных международных форумов в Париже в 1967 и 1976 гг., Будапеште в 1997, Японии в 1998, Румынии в 2003,

Турции в 2005, Болгарии в 2006 г., где выступал с докладами на французском и английском языках. Он был членом научно-методического Совета Департамента ветеринарной медицины Украины. В. М. Апатенко был награжден медалью «50 лет победы» и «Знак почета».

В. М. Апатенко пользовался большим уважением в коллективе ХГЗВА и далеко за ее пределами, у него были тесные связи с учеными СНГ и дальнего зарубежья. Не случайно Американский биографический институт в 2000 г. внес имя В. М. Апатенко в международный справочник выдающихся лидеров «Кто есть кто» и включил его в состав действующего бюро. В этом же году интернациональным библиографическим центром Кембриджа (Англия) он был включен в номинацию «Человек тысячелетия».

Светлая память о прекрасной творческой личности, о мудром, широкой души, человеке, каким был Владимир Максимович Апатенко, навсегда сохранится в сердцах всех тех, кто близко знал или общался с ним на педагогической, научной и организационно-общественной nive.

*Президент Международной ассоциации паразитоценологов, академик,
ректор Витебской Государственной академии ветеринарной медицины,
Республика Беларусь, **А. И. Ятусевич**
Почетный член Президиума ассоциации, профессор ВИГИС (Москва),
Россия, **В. Ф. Никитин**
Ученый секретарь ассоциации, профессор ХГЗВА (г. Харьков),
Украина, **Е. М. Кузовкин***

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА МАКСИМОВИЧА АПАТЕНКА

- 14 березня 1931 Народився в селищі Первомайське Хомутовського району
Курської області
- 1939 Розпочав навчання у школі в селищі Землянське
Воронізької області
- 1949 Закінчив середню школу в с. Олексіївка Корочанського
району Белгородської області
- 1949-1954 Студент Харківського ветеринарного інституту
- 1955-1960 Старший ветеринарний лікар Кальчикської МТС міста
Маріуполь (завідувач центральної ветеринарної ділянки в
селищі Старий Крим Первомайського району Донецької
області)
- 1960-1963 Аспірант Харківського зооветеринарного інституту (далі
ХЗВІ) на кафедрі патологічної анатомії та патологічної
фізіології анатомії у професора Н. Г. Толстової-
Парійської
- 1963 Асистент кафедри зоогієни з основами ветеринарії ХЗВІ
- 1964-1967 Асистент кафедри мікробіології, вірусології ХЗВІ
- 19 березня 1964 Захистив дисертацію за темою „Морфогенез тканевых
реакций и патоморфологическая диагностика оспы птиц”;

Присуджено науковий ступінь кандидата ветеринарних
наук
- 2 листопада 1966 Присвоєно вчене звання доцента по кафедрі мікробіології
- 1967 Учасник Паризької конференції з лейкозу;
Учасник 18 Всесвітнього ветеринарного конгресу
- 1967-1975 Доцент кафедри мікробіології, вірусології ХЗВІ

- 1968 Проводив ознайомлювальну практику із групою студентів в господарствах Польщі
- Червень 1974 Захистив дисертацію за темою «Сравнительная характеристика патоморфологических изменений при моно- и смешанных инфекциях вирусами оспы, ньюкаслской болезни и энцефаломиелита птиц»
- 1975-1985 Завідувач кафедри патологічної анатомії і патологічної фізіології ХЗВІ
- 13 лютого 1976 Присуджено науковий ступінь доктора ветеринарних наук
- 4 лютого 1977 Рішенням Вищої атестаційної комісії присвоєно вчене звання професора по кафедрі патологічної анатомії і патологічної фізіології
- 1986-2006 Завідувач кафедри мікробіології, вірусології ХЗВІ, з 2001 року - ХДЗВА
- 1991, 1995 Обраний президентом Наукового товариства паразитологів України
- 1992 Одержав грант від Держкомітету України з питань науки і технології для наукової роботи „Асоційовані хвороби в аспекті нових поглядів на етіологію заразних хвороб”
- 1992-1997 Член навчально-методичного об'єднання Мінагропрому України
- 1993-2010 Член Спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій при ННЦ «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»
- 24 травня 1996 Обрано дійсним членом (академіком) Міжнародної академії наук вищої школи (Москва)
- 1997 Обрано академіком Академії наук вищої школи України по аграрному відділенню;
Учасник Всесвітнього конгресу ветеринарної птахівничої асоціації у Будапешті
- 1998 Виступив з доповіддю на 11 Всесвітньому конгресі паразитологів у Японії, де розповів про нову науку

	паразитоценологію, яка є пріоритетом для України
1999	Обрано Президентом міжнародної асоціації паразитоценологів (м. Вітебськ, Беларусь); Почесний член товариства паразитологів Румунії
2000	Інтернаціональним біографічним центром (Кембрідж) включений до номінації «Людина тисячоліття»; Ім'я В. М. Апатенко внесено до міжнародного довідника «Хто є хто» видавництва Американського біографічного інституту
20 вересня 2001	Присвоєно почесне звання „Заслужений працівник сільського господарства України”
2002	Обраний почесним членом Українського наукового товариства паразитологів України
2006	Нагороджений Почесною грамотою Міністра аграрної політики України
2007	Професор кафедри мікробіології та біотехнології ХДЗВА
2008-2010	Професор кафедри мікробіології, вірусології та імунології ХДЗВА
2 жовтня 2010	Пішов з життя у віці 79 років

Багато років Володимир Максимович був Головою Спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських та докторських дисертацій ХЗВІ та при Інституті експериментальної і клінічної ветеринарної медицини.

За багаторічну сумлінну плідну роботу у підготовці спеціалістів, високий професіоналізм, творчий підхід до виконання службових обов'язків Володимир Максимович нагороджений багатьма медалями («Знаком шани», «50 років перемоги») та дипломами, відмічений численними грамотами та подяками. Його ім'я включено до міжнародних біографічних довідників під назвою „Видання тисячоліття” та „1000 всесвітніх впливових лідерів”.

Громадську діяльність він здійснював на посаді керівника наукового студентського товариства та керівника семінару «Філософські проблеми ветеринарної медицини».

Передрук із журналу:
Ветеринарна медицина України. 2000. № 5. С. 13.

У теперішній складній для України період наш науковий потенціал не втратив свого значення. Наші досягнення не залишаються непоміченими у світі. Так професор Харківського зооветеринарного інституту академік В. М. Апатенко одержав сертифікат, який свідчить про включення його до Міжнародного довідника видатних лідерів. Цей довідник під назвою «Видання тисячоліття» підготував Американський біографічний інститут (США).

Нещодавно ми одержали лист з того ж інституту від президента правління директорів J. M. Evans, який повідомляє про включення В. М.

Апатенка до нового біографічного довідника «1000 всесвітніх впливових лідерів». Цей довідник вийде з друку в 2000 р.

Ці дві перемоги можна пояснити тим, що в Україні зародилася й успішно розвивається нова парадигматична наука – паразитоценологія. Нові погляди на природу заразних захворювань привертають увагу біологів різних фахових напрямків. В Україні створене наукове товариство паразитоценологів, президентом якого ще 1992 року обрано В. М. Апатенка, а нині він очолює і Міжнародну асоціацію паразитоценологів. За останні роки він брав участь у багатьох всесвітніх форумах, зокрема в Будапешті, в Міжнародному конгресі Всесвітньої птахівничої ветеринарної асоціації (Угорщина, 1997). Й у Всесвітньому конгресі паразитологів (Японія, 1998), де доповідав про нову науку паразитоценологію.

В. М. Апатенка обрано академіком двох авторитетних академій: Міжнародної академії наук вищої школи (Москва, 1996) і АН ВШ України (Київ, 1997). Ми щиро вітаємо В. М. Апатенка з міжнародним науковим визнанням, що, безумовно, підвищує науковий рейтинг України.

Микола Чорний,
проректор з наукової роботи ХЗВІ, професор

ПІДВИЩЕННЯ ІМУННОЇ ВІДПОВІДІ ПРИ ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ НЬЮКАСЛСЬКОЇ ХВОРОБИ

Грінченко Д. М.,
Апатенко В. М.

Передрук зі збірника:
Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наук. праць
Харків. держ. зоовет. академії. Харків, 2009. Вип. 19, ч. 2, т. 1. С. 95-97.

Актуальність проблеми. Застосування імуностимуляторів в птахівництві обумовлено наявністю великої кількості імунодепресантів, в тому числі біологічного походження (вірусів, бактерій, гельмінтів, тощо), і є актуальним. Арсенал засобів, які мають імуностимулюючі властивості постійно розширюється, а при виборі імуностимулятора перевагу віддають препаратам природного походження. В останній час для ліквідації та попередження виникнення імунодефіцитних станів широко використовують імуностимулятори тваринного походження.

Метою дослідження було підвищення імунного статусу курчат з використанням ЕЛПР.

Матеріал і методи дослідження. Для дослідження було відібрано 40 курчат аналогів 15-добового віку, яких розділили на 4 рівні групи.

Першій групі курчат було введено живу вірусвакцину Ла-Сота проти ньюкаслської хвороби, згідно з настановою по застосуванню, цій групі було введено ЕЛПР у дозі 0,5 см³ внутрішньо із кормом.

Другій групі було введено лише ЕЛПР. Третя група була оброблена лише вакциною. Четверта група залишилась інтактною (контроль).

Для визначення рівня імунної відповіді у курчат було застосовано серологічні дослідження, які проводили з постановкою реакції затримки гемаглютинації (РЗГА) за загальноприйнятою методикою. При оцінці загального імунітету використовували біологічні дослідження. Визначали класи імуноглобулінів за Манчині по методу радіальної імунодифузії в агаровому гелі.

Для дослідження імуноморфологічних змін в тимусі, бурсі Фабриціуса робили забій курчат на 14 добу після щеплення. Імуноморфологічні зміни досліджували на макроскопічному рівні. Визначали індекси і абсолютну масу імунокомпетентних органів: тимусу, бурси, а також селезінки. На мікроскопічному рівні дослідження проводились із застосуванням гістологічних і морфометричних методів. Обчислювали морфофункціональний потенціал (МПФ) фолікулів шляхом множення довжини фолікулів на ширину їхнього коркового шару і далі діленням отриманої величини на 100. При імуноморфологічному дослідженні тимуса враховували розвиненість його коркового шару. Для цього обчислювали мозково-коркове співвідношення (МКС) – це співвідношення товщини мозкової речовини з товщиною коркової речовини по обидва боки часточки її середини. Визначали циркулюючі імунні комплекси (ЦК) та вміст серомукоїдів в сироватці крові.

Результати дослідження. Результати оцінювали за даними серологічних, імуноморфологічних і біохімічних досліджень. За результатами серологічних досліджень титр антигемаглютининів був вищим у 1 групі ($8,68 \pm 0,08$), нижче у 3 групі ($6,67 \pm 0,01$).

За результатами біохімічних досліджень рівень IgG був вищим у 1 групі ($9,62 \pm 0,014$ мг/мл), де застосовувався лімфоїдний препарат ЕЛПР з вакцинацією, нижчим був у другій групі – $9,59 \pm 0,02$, у третій групі цей показник становив $8,73 \pm 0,01$ мг/мл та найнижчий у контрольній групі $8,59 \pm 0,01$.

Рівень IgM був найвищим у першій групі, де застосовувався імуностимулятор ЕЛПР $1,71 \pm 0,007$, нижчий показник у другій ($1,63 \pm 0,08$) та третій ($1,42 \pm 0,08$) групах, а найнижчий був у контрольній групі – $1,39 \pm 0,01$.

Таким чином, за результатами накопичення Ig G та Ig M найкращі показники спостерігали у 1 групі, де разом з обробкою вакциною був введений препарат ЕЛПР.

За результатами імуноморфологічних досліджень найкраще значення індекса тимуса виявили в третій групі, де разом з вакциною було застосовано ЕЛПР, т.б. у 1 групі – $5,13 \pm 0,014$, нижчий показник у другій $5,12 \pm 0,012$ та третій групі - $4,42 \pm 0,012$, найнижчий у інтактній групі – $3,7 \pm 0,01$.

Найкращий показник індекса бурси Фабриціуса був у другій групі – $4,36 \pm 0,012$, середні показники у першій та третій групах відповідно $4,35 \pm 0,016$ та $3,35 \pm 0,012$, а найнижчі у контрольній групі – $2,94 \pm 0,01$.

При імуноморфологічних дослідженнях на гістологічному рівні в тимусі було відмічено позитивне розширення коркової зони. Мозково-коркове співвідношення шарів у першій групі склало $0,86 \pm 0,04$, середні

показники у другій ($0,84 \pm 0,04$) та третій групі ($0,92 \pm 0,003$), а у четвертій – $1,09 \pm 0,012$.

У бурсі Фабриціуса курчат, які отримували імуностимулятор ЕЛПР спостерігали збільшення площі поперечного перерізу бурси, величина фолікулів і ширина коркового шару фолікул збільшувались в порівнянні з цими показниками у контрольних курчат, які були інтактними.

Так МПФ у 2 групі склав $68 \pm 0,403$, у першій $67 \pm 0,421$, у третій – $52 \pm 0,231$, у контрольній $50,9 \pm 0,283$, у другій та першій групах спостерігалось локальне потовщення коркового шару при значному збільшенні рядів клітин. При цьому корковий шар локально впинаяся у бік мозкової речовини, утворюючи зірчасті і хрестоподібні фігури. У контрольній групі в бурсі через 14 днів відзначилося зменшення розмірів фолікулів помітне потоншення коркового шару з ділянками повного його зниження.

Показники індексу селезінки свідчать, що в першій групі імуностимулюючий вплив ЕЛПР при щепленні був дуже виражений ($1,36 \pm 0,004$) ніж в другій ($1,35 \pm 0,002$) та третій ($1,30 \pm 0,004$) групах. У контрольній групі цей показник був меншим і становив $1,28 \pm 0,003$.

Рівень циркулюючих імунних комплексів (ЦК) в сироватці крові був вищий у другій групі – $0,110 \pm 0,003$ мг/мл, нижчими є показники першої та третьої групи які становлять відповідно $0,109 \pm 0,004$ мг/мл та $0,100 \pm 0,004$ мг/мл. У контрольній групі цей показник становив $0,08 \pm 0,002$ мг/мл.

Рівень серомукоїдів вищим був у першій групі $2,337 \pm 0,003$ мг/мл, середні показники у другій та третій групах відповідно $2,335 \pm 0,003$ мг/мл та $2,33 \pm 0,003$ мг/мл, найнижчий рівень серомукоїдів був у контрольній групі $1,531 \pm 0,004$ мг/мл.

Висновки.

1. Застосування лімфоїдного препарату ЕЛПР викликає підвищення показників, що характеризують рівень імунітету курчат

2. При застосуванні ЕЛПР разом із вакциною проти ньюкаслської хвороби імунна відповідь значно підвищувалась за показниками клітинного і гуморального імунітету.

Вас, першопроходців, не може не надихати патріотична свідомість того, що паразитоценологія народжується в нашій країні в ваших теоретичних і прикладних роботах

(Із вступної промови Б. Є. Патона на відкритті ІІ-го Всесоюзного з'їзду паразитоценологів у 1983 році, м. Київ)

ПАЗИТОЦЕНОЗЫ В ПАТОМОРФОЛОГИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ

Апатенко В. М.

Передрук зі збірника:
Вісник Сумського національного аграрного університету. Суми, 2009.
Вип. 6(25) : Серія «Ветеринарна медицина». С. 7-11.

Постановка проблеми в общем виде. Новая наука паразитоценология нуждается во всесторонних фундаментальных исследованиях. Перспектива роста и развития паразитоценологии сопряжена с расширением диапазона объективных исследований при непрерывном укреплении ее связей с клиникой и патоморфологией при углубленном изучении как структурных, так и функциональных изменений при паразитоценозах в больном организме.

Анализ основных исследований и публикаций в которых начато решение проблемы. Микромир обилен, разнообразен и слабо изучен, а возникающие паразитоценозы могут играть существенную роль в метаморфозе инфекционной патологии и в осложнении эпизоотической ситуации.

В последние десятилетия в глобальном масштабе отмечается настоящий шквал опасных зоонозных заразных заболеваний, появились эмерджентные и реэмерджентные инфекции, обуславливающие чрезвычайную ситуацию.

При изучении осложненной эпизоотической ситуации паразитоценологическому аспекту уделяется недостаточно внимания.

Целью данной работы было выявить составляющие паразитоценозов, которые помогают расшифровать особенности патогенеза, что способствует эффективности лечебно-профилактических мероприятий.

Результаты собственных исследований и их обсуждений.

Инфекционная патология и паразитоценозы. В сферу всесторонних паразитоценологических исследований входят патоморфологические аспекты на разных биологических уровнях, начиная от молекулярного и завершая целостным организмом и популяционным уровнем.

Паразитоценология стоит на позиции полиэтиологичности в заразной патологии. Бесспорным является факт возможности усиления патогенных качеств при сочетании нескольких возбудителей. Это явление синергизма может играть важную роль в качественно новом проявлении заболевания в виде эмерджентной инфекции, которая характеризуется необычным течением и приводит к сложной эпизоотической ситуации. Это уже позволяет предполагать, как одну из версий, паразитоценологическую этиологию эмерджентных инфекций.

Паразитоценологический аспект позволяет рассматривать возникающую ассоциацию возбудителей как исходный момент для появления эмерджентной инфекции. В случае, если в составе паразитоценоза будет присутствовать микроб-иммунодепрессант, который обусловит иммунную недостаточность, тогда макроорганизм попадает в группу повышенного риска заболевания и может возникать эмерджентная инфекция со всеми вытекающими последствиями.

При формировании паразитоценозов, включающих возбудителей разной таксономической принадлежности, которые могут проявлять одностороннее или взаимное усиление патогенных качеств и как результат обусловить возникновение эмерджентных болезней.

Осложнения в инфекционной патологии связаны с общими изменениями в биосфере, ускорением эволюционных процессов, обусловивших изменения как в макромире, т.е. у населяющих планету животных и человека, так и в микромире, который существует параллельно с нами и включает все вирусы, бактерии и зоопаразиты.

Ускорение эволюционных процессов, обусловивших возникновение новых более патогенных штаммов возбудителей заразных болезней и ослабление защищенности макроорганизма с появлением иммуноскомпрометированных отдельных особей и целых популяций.

Необходимо учитывать преволюцию микробов, когда паразитирующие в организме возбудители в своем эволюционном развитии опережают совершенствование защитных механизмов макроорганизма. Это приводит к

нарушению установившегося равновесия между макроорганизмом и паразитирующими в нем возбудителями, к вспышкам инфекционных заболеваний и осложнению эпизоотической ситуации.

Паразитоценоз характеризуется сочетанием нескольких, если не множества, паразитирующих агентов. Проявление заболевания и развитие патологии зависит с одной стороны от характера взаимодействия сочленов паразитоценоза, а с другой стороны от выраженности повреждающего воздействия на клетки, органы и ткани макроорганизма. Уровень современных исследований позволяет перейти от морфологического описания структур к изучению структуры самих процессов.

Для глубокого и полного понимания сущности патологического процесса при паразитоценозе необходимо обнаружение возникающих структурных изменений и функциональных отклонений при сопоставлении нормы и изучаемой патологии.

Для функциональной оценки пораженного органа применяется количественная оценка интенсивности ферментативных и метаболических реакций, дистрофических, воспалительных и иммунных процессов, определение содержания в тканях дезоксирибонуклеиновой и рибонуклеиновой кислот с выведением соотношения ДНК/РНК и т.д.

Единство структуры и функции. Выявляемые изменения при паразитоценозах в макроорганизме следует оценивать с учетом единства структуры и функции. Под структурой живой материи понимают определенную упорядоченность процессов функционирования во времени и пространстве. Биологической функцией считают проявление взаимодействия между морфологическими компонентами. Из этого следует, что в основе любой функции лежит структурная основа.

Функция биологических структур осуществляется двумя механизмами. Прежде всего, это базисные молекулярные процессы и соответствующие структуры, представляющие субстрат осуществления функции, а также регуляция этих процессов. Повреждение и отклонение в указанных механизмах повлечет за собой патологический процесс. При паразитоценозе вполне вероятным является такое нарушение, но организм располагает адаптационными физиологическими возможностями, которые могут в какой-то мере нивелировать отклонения и предотвратить функциональные нарушения. Однако по закону адаптации диапазон варьирования функционирования структур имеет физиологические пределы, обусловленные приспособительными генетически закодированными возможностями. В случае превышения этого предела адаптационные механизмы не срабатывают. В этом случае паразитоценоз как повреждающий

комплекс проявит свое патогенное действие и возникает заболевание с выраженными функциональными нарушениями.

Оценка организма как сложной системы элементов по клиническим, морфологическим и биохимическим параметрам позволяет оценить состояние постоянного морфофункционального развития и морфологического контроля за биологическими процессами в живом организме. Это позволит контролировать и при необходимости повышать эффективность врачебного вмешательства и действенность соответствующих средств профилактики и лечения при возникающих паразитоценозах.

Организм располагает мощной системой регуляторных механизмов, физиологических приспособительных и компенсаторных реакций, способных противостоять при возникновении инфекционного процесса и таким образом не допустить развития инфекционного заболевания. В этом случае речь идет о скрытом периоде развивающейся болезни, о стадии компенсации. А дальнейшее развитие процесса зависит от состояния, от адаптационных реакций и патогенного потенциала паразитоценоза.

Для понимания сущности заразной патологии необходимо сопоставление с нормой, которая имеет иногда значительные колебания. Суть заключается в том, что здоровье, репродуктивные и продуктивные качества животных представляют тесно и постоянно взаимосвязанные процессы. Чем интенсивнее протекают все процессы жизнеобеспечения, тем больше возрастает возможность отклонения от нормы, тем сложнее поддерживать здоровье организма и тем труднее противостоять патогенному действию паразитоценозов.

Необходимо учитывать, что между клиническим проявлением и патоморфологическими признаками существует пространственно-временной разрыв, проявляющийся на базисных молекулярных, биохимических и биофизических процессах. Это необходимо учитывать при разработке ранних методов диагностики, лечения и профилактики паразитоценозов.

Вместе с тем, по утверждению А. В. Жарова и др., на субклеточном и молекулярном уровнях структурно-функциональные изменения проявляются в органическом единстве. Это объясняется тем, что ультраструктура клеток отражает их функциональное состояние.

Патоморфологические параметры паразитоценозов. При паразитоценозах следует учитывать наличие нескольких повреждающих факторов, представляющих повреждающий комплекс. Важным является выявление доминирующих возбудителей, отличающихся высокой патогенностью, наличием у них факторов агрессии. При определении этих качеств учитывается способность микроба преодолевать защитные барьеры

такие, как аэрогемический барьер легких, интестинальный барьер кишечника, и достигать паренхиматозных органов. Однако считается не совсем правильным то, что выделение возбудителя из органов является наиболее совершенным диагностическим тестом. Рекомендуют учитывать не только наличие возбудителя в тканях, но и его повреждающее действие, вызываемые им патоморфологические изменения.

Состояние инфекционного процесса зависит не только и не столько от возбудителя. Главное, если не решающее, значение принадлежит защитному комплексу макроорганизма, включающему факторы специфической и неспецифической защиты. Особую роль в этом играет иммунокомпетентная система, ее структурные и функциональные параметры. Иммунокомпетентные органы, лимфоидная ткань в целом подвержена повреждающему воздействию возбудителей-иммунодепрессантов, которые могут входить в состав того или иного паразитоценоза. Для выявления функциональных расстройств в иммунокомпетентной системе доступные и легко выполнимые иммуноморфологические исследования центральных и периферических лимфоидных органов.

В условиях производственных лабораторий и даже в условиях хозяйства могут быть проведены исследования на макро- и микроскопическом уровнях. Наиболее доступными являются макроскопические методы, которые можно применять в условиях хозяйства. На иммунную недостаточность указывают морфологические параметры лимфатических узлов, селезенки, тимуса, бурсы Фабрициуса. Признаками иммунодефицита является уменьшение и приплюснутость лимфоузлов, уменьшение селезенки и сморщенность ее капсулы. Для тимуса и бурсы Фабрициуса разработаны индексы, соответствующие отношению массы органа к массе тела животного.

Исследованиями, проведенными в нашей академии, были установлены показатели индексов тимуса разных видов животных в норме и при иммунодефицитах. В норме у телят индекс тимуса соответствует 3,0 и больше, у поросят раннего постнатального периода этот индекс колеблется в пределах 2,5-4,1, а у цыплят двухнедельного возраста индекс тимуса колеблется в пределах 3,5-4,0.

На наличие акцидентальной трансформации тимуса указывают индексы у телят в пределах 0,5-3,0, у поросят от 1,2 до 2,5, а у цыплят от 1,5 до 3,5. При таком состоянии тимус может быть безущербно восстановлен до нормального состояния без заметного снижения иммунного статуса организма.

Иммунодефициты у телят характеризуются снижением индекса тимуса до 0,5-0,05, а индекс ниже этих пределов указывает на гипоплазию этого органа и необратимость иммунодефицитного состояния.

У поросят о выраженном иммунодефиците свидетельствует индекс 0,7-1,2, который проявляется при различных острых заболеваниях в терминальной фазе. При третьей стадии снижения индекса тимуса у поросят этот показатель соответствует 0,7 и ниже. Это бывает в особо тяжелых случаях при истощающих заболеваниях, когда поражение иммунной системы имеет необратимый характер.

У цыплят при тяжелых иммунодефицитных состояниях индекс тимуса может снижаться до 1,5 и ниже. В таких случаях тимус имеет вид двух соединительнотканых тяжей с едва заметными плоскими долями серовато-красноватого цвета с желтоватым оттенком. Такие изменения носят, как правило необратимый характер.

Гистологическим исследованием выявляют структурные изменения в лимфоидных органах. В дольках тимуса определяется состояние коркового и мозгового слоев, общее содержание и качественный состав лимфоцитов, наличие и размеры телец Гассала в мозговом слое и т.д.

В бурсе Фабрициуса также определяется состояние коркового и мозгового слоев фолликулов органа, учитывается плотность расположения лимфоцитов, толщина слоев, форма мозгового слоя фолликулов и т.д.

Гистологические исследования позволяют получить информацию о состоянии лимфоидных фолликулов разной локализации, о размерах Т- и В-зависимых зон, о зародышевых зонах. Кроме того, подсчитываются плазматические клетки, оценивается состояние моноцитарно-макрофагальной системы.

Выводы:

1. Мир микробов обширен, вездесущ и непознан, а возникающие паразитоценозы представляют сочетание паразитирующих микробов и являются потенциальной угрозой вспышки инфекции.

2. Преволюция микробов является одной из форм эволюционных преобразований и может нарушить биологическое равновесие между макроорганизмом и паразитоценозом.

3. Морфофункциональное направление исследований при паразитоценозах следует рассматривать как основной принцип единства структуры и функции организма на всех биологических уровнях. Это направление обеспечивает раскрытие полиэтиологичности паразитоценозов, особенностей патогенеза и способствует повышению эффективности.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ*

1963

1. *Динамика* тканевых реакций при оспе птиц и морфологическая диагностика ее / В. М. Апатенко // Материалы Всесоюзной научной конференции, посвященной 90-летию Казанского ветеринарного института. – 1963. – С. 751-752.
2. *К вопросу* ускоренной диагностики оспы птицы / В. М. Апатенко // Сборник работ молодых ученых / Всесоюзный научно-исследовательский институт птицеводства. – 1963. – Вып. 6. – С. 217-223.
3. *Некоторые* вопросы патогенеза и патоморфологии оспы индеек / В. М. Апатенко // Научные труды ветеринарного факультета Харьковского зооветеринарного института. – Киев, 1963. – Т. 1(25) : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 57-64.
4. *Новий* метод діагностики віспи птиці / В. М. Апатенко // Соціалістичне тваринництво. – 1963. - № 6. – С. 48-49.
5. [Рецензия] / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1964. - № 9. – С. 111-112. – Рец. на кн. : Онегов А. П. Гигиена сельскохозяйственных животных. – 2-е изд. – Москва : Сельхозиздат, 1963. – 479 с.

1964

6. *Морфогенез* тканевых реакций и патоморфологическая диагностика оспы птиц : дис. ... канд. вет. наук / В. М. Апатенко ; Харьков. зоовет. ин-т. – Харьков, 1964. – 196 с.

7. *Импрегнация* внутриклеточных включений оспы птицы / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1964. - № 6. – С. 32.

* Публікації розміщені за роками видань, а в межах року – в алфавітному порядку в такій послідовності: спочатку книги і брошури, за ними статті в збірниках та періодичних виданнях

8. **Патоморфология** и диагностика оспы птицы / В. М. Апатенко // Труды 2-й Всесоюзной конференции по патологической анатомии животных / Московская ветеринарная академия. – Москва, 1964. – Т. 46. – С. 205-209.

1965

9. **Описание** некоторых структур у индюков / В. М. Апатенко // Ветеринария : республиканский научный тематический сборник. – Киев, 1965. – Вып. 8. – С. 57-60.

10. **Прискорення** діагностики віспи птиць / В. М. Апатенко // Хвороби птиць : збірник. – Київ, 1965. – С. 93-97.

11. **Тканинні** реакції в місцях ураження при експериментальній віспі птахів / В. М. Апатенко // Ветеринарія : республіканський науковий тематичний збірник. – Київ, 1965. – Вип. 5. – С. 122-129.

1966

12. **Взаимодействие** вируса оспы кур с клетками хориоаллантаоиса куриных эмбрионов / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1966. - № 3. – С. 34-37.

1967

13. **Особенности** цитологических изменений в хориоаллантаоисной оболочке куриных эмбрионов при заражении вирусом оспы птиц / В. М. Апатенко // Сборник трудов 3-й Всесоюзной конференции по патологической анатомии животных. – Ленинград, 1967. – С. 197-199.

14. **Diagnostic** accelere de la variole des poules / V. M. Apatenko // XVIII Congres mondial veterinaire. – Paris, 1967. – P. 5-36.

1968

15. **Взаимодействие** интерферона, индуцированного вирусом оспы птиц, с вирусом ньюкаслской болезни / В. М. Апатенко, Г. Г. Доника // Сборник работ молодых ученых / Всесоюзный научно-исследовательский институт птицеводства. – Москва, 1968. – Вып. 10. – С. 281-284.

16. **Микроскопия** и фотографирование культуры клеток в пробирке / В. М. Апатенко // Научные труды Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1968. – Т. 3 (27) : Борьба с заболеваниями сельскохозяйственных животных. – С. 201-204.

17. *Паризькі* враження // В. М. Апатенко / Ленінський шлях. – 1968. – 10 лютого, № 8. – С. 3.

1969

18. *Взаимодействие* между вирусами оспы птиц и ньюкаслской болезни в развивающемся курином эмбрионе / В. М. Апатенко // Научные труды Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1969. – Т. 4(28) : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 179-183.

19. *К вопросу* о путях заражения птиц оспой / В. М. Апатенко // Научные труды Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1969. – Т. 4(28) : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 49-52.

1970

20. *Изменения* в хориоаллантоисной оболочке куриного эмбриона при заражении БЦЖ обособленно и совместно с вирусом оспы птиц / В. М. Апатенко, Н. М. Калашник // Научные труды Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1970. – Т. 5(29) : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 147-154.

1971

21. *Інтрафолікулярне* застосування спільно культивованих вакцинних вірусів віспи птиці і ньюкаслської хвороби / В. М. Апатенко // Ветеринарія : республіканський міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1971. – Вип. 29. – С. 65-69.

22. *Противіспяний* імунітет у курей при різних способах введення вірусу / В. М. Апатенко // Ветеринарія. – Киев, 1971. - № 29. – С. 70-73.

23. [*Рецензия*] / Т. А. Чумакова, В. М. Апатенко // Новые книги за рубежом. – 1971. - № 6. – С. 75-77. – (Серия В). – Рец. на кн. : Herbert W. J. Weterinary immunology. – Oxford : Blackwell, 1970. – 356 p.

1972

24. *Вирус* инфекционного энцефаломиелита при обособленном и совместном заражении вирусами оспы и Ньюкаслской болезни / В. М. Апатенко // Передовой научно-производственный опыт в птицеводстве : экспресс информация. – Москва, 1972. - № 6. – С. 7.

25. *Вирус* энцефаломиелита птиц и его взаимодействие с вирусом оспы птиц / В. М. Апатенко // Материалы Всесоюзной научной конференции по

проблемам ветеринарии в животноводческих комплексах и хозяйствах промышленного типа. – Казань, 1972. – С. 112-113.

26. **Выделение** и культивирование вируса инфекционного энцефаломиелита птиц / В. М. Апатенко // Труды Харьковского с.-х. института, Харьковского зооветеринарного института. – Харьков, 1972. – Т. 168 : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 136-142.

27. **Діагностика** псевдочуми птиці / В. М. Апатенко // Тваринництво України. – 1972. - № 7. – С. 42-43.

28. **Морфологічні** зміни в хоріонантоїсній оболонці курячих ембріонів при спільному зараженні вірусами ньюкаслської хвороби і віспи птиці / В. М. Апатенко // Птахівництво : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1972. – Вип. 14. – С. 75-80.

29. **Применение** адсорбированной на фильтрованной бумаге антивирусной сыворотки РЗГА / М. Г. Ливощенко, В. М. Апатенко // Труды Харьковского с.-х. института. – Харьков, 1972. – Т. 168 : Борьба с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 143-146.

30. **Энцефаломиелит** цыплят / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1972. - № 2. – С. 55-56.

1973

31. **Влияние** некоторых факторов на агглютинационную способность куриных эритроцитов / В. М. Апатенко, С. П. Шевцов // Труды Харьковского с.-х. института. – Харьков, 1973. – Т. 188 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 93-95.

32. **Для точної** діагностики / В. М. Апатенко // Тваринництво України. – 1973. - № 7. – С. 49.

33. **Особенности** местной поствакцинальной реакции при ассоциированной прививке против оспы и ньюкаслской болезни птиц / В. М. Апатенко // Тезисы доклада Всесоюзной межвузовской научной конференции по ветеринарной вирусологии. – 1973. – Ч. 1. – С. 141-142.

34. **Особенности** патоморфологии куриных эмбрионов при заражении вирусом инфекционного энцефаломиелита птиц в сочетании с другими вирусами / В. М. Апатенко // Труды 5-й Всесоюзной научно-методической конференции по патологической анатомии с.-х. животных. – Москва, 1973. – С. 146-149.

35. **Патоморфология** при инфекционном энцефаломиелите цыплят / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1973. - № 9. – С. 54-57.

36. *Спільне* і окреме культивування вірусів віспи, ньюкаслової хвороби та інфекційного енцефаломієліту птиці в культурі тканини / В. М. Апатенко // Ветеринарія : республіканський міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1973. – Вип. 36. – С. 30-36.

37. *Сравнительная* характеристика изменений при совместном и обособленном заражении цыплят вирусами инфекционного энцефаломиелимита, ньюкаслской болезни и оспы птиц / В. М. Апатенко // Труды Харьковского с.-х. института. – Харьков, 1973. – Т. 188 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 86-93.

1974

38. *Інфекційний* енцефаломієліт птиці / В. М. Апатенко. – Київ : Урожай, 1974. – 88 с. – (Практичні поради ветеринарним працівникам).

39. *Сравнительная* характеристика патоморфологических изменений при моно- и смешанных инфекциях вирусами оспы, ньюкаслской болезни и энцефаломиелимита птиц : дис. ... доктора ветеринарных наук : спец. 16.00.02 «Ветеринарная морфология» / В. М. Апатенко ; Харьков. зоовет. ин-т. – Харьков, 1974. – 299 с.

40. *Оспенная* биопроба на суточных цыплятах / В. М. Апатенко // Труды Харьковского с.-х. института. – Харьков, 1974. – Т. 199 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 130-133.

41. *Порівняльна* характеристика патогенної дії деяких вірусів при відособленому і спільному зараженні / В. М. Апатенко // Ветеринарія : республіканський міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1974. – Вип. 39. – С. 83-84.

42. *Dobra* tradycja / V. M. Apatenko, W. N. Zeemlancki // Gospodarski chow zwierząt. – 1974. - № 11. – S. 12-13.

1975

43. *Peculiarities* of pathomorphological and immuno-manifestation with combined vaccination against Newcastle end poxdisease of birds / V. M. Apatenko // XX Congres mondiol veterinaire. – 1975. – Т. 2. – P. 1016-1017.

1976

44. *Тинкториальныe* свойства и диагностическая ценность внутриклеточных включений при оспе птиц / В. М. Апатенко, В. В. Бондик, В. С. Коровин //

Труды Харьковского с.-х. ин-та. – Харьков, 1976. – Т. 228 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 74-77.

45. *Présence* du virus de rhinotracheite infecticus ches taureaux seropositive / V. M. Apatenko // 9 Congres international sur les maladies du bétail. Paris, 1976.

1977

46. *Ветеринарні* поради пташниці / В. М. Апатенко. – Київ : Урожай, 1977. – 60 с.

47. *Патоморфологическая* характеристика оспенных бляшек на хориоаллантаисе куриных эмбрионов / В. М. Апатенко // Труды Харьковского с.-х. ин-та. – Киев, 1977. – Т. 238 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 23-27.

1978

48. *Патологоанатомическая* диагностика болезней птиц / А. В. Акулов, В. М. Апатенко, Б. Ф. Бессарабов [и др.] ; под ред. В. П. Шишкова, А. В. Акулова, Н. А. Налетова. – Москва : Колос, 1978. – 439 с.

Авторами также являются : Ю. А. Великовская, К. И. Вертинский, А. В. Жаров, А. А. Ибрагимов, И. И. Касьяненко, А. М. Рахманов, А. П. Стрельников, Н. П. Цветаева, В. П. Шишков, В. А. Шубин.

49. *Смешанные* вирусные инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. – Киев : Урожай, 1978. – 120 с. – (Библиотека ветеринарного врача).

50. *Ассоциированные* вирусные инфекции животных и вопросы диагностики / В. М. Апатенко // 1-й Всесоюзный съезд паразитологов (Полтава, сентябрь 1978 г.) : тезисы докладов. – Киев, 1978. – Ч. 1. – С. 17-18.

51. *К вопросу* о смешанных инфекциях сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко // Итоги и перспективы исследований по паразитологии в СССР : материалы 1-го Всесоюзного съезда паразитологов. – Москва, 1978. – С. 42-50.

52. *Патоморфологическая* характеристика ассоциированной инфекции у кур / В. М. Апатенко, В. С. Бырка // Труды Харьковского с.-х. ин-та. – Харьков, 1978. – Т. 249 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 111-115.

1980

53. *Аплікатор* для противіспяного щеплення / В. М. Апатенко, М. І. Ткаченко, В. Ф. Нудько, П. М. Симашко // Тваринництво України. – 1980. - № 2. – С. 46-47.

54. *Гистоструктурные* особенности оспенных поражений у куриных эмбрионов при лазерном облучении / В. М. Апатенко, В. В. Бондик // Патоморфология, патогенез и диагностика болезней сельскохозяйственных животных. – Москва, 1980. - С. 185-186. – (Научные труды ВАСХНИЛ).

55. *Иммунморфологическая* характеристика при респираторной ассоциированной инфекции птиц / В. М. Апатенко, В. С. Бырка, М. Г. Ливощенко // Актуальные вопросы ветеринарной вирусологии : тезисы докладов Пятой Всероссийской вирусологической конференции, 13-15 мая 1980 г. – Казань, 1980. – С. 162.

56. *Патоморфологическая* характеристика респираторной ассоциированной инфекции кур / В. М. Апатенко, В. С. Бырка // Патоморфология, патогенез и диагностика болезней сельскохозяйственных животных. – Москва, 1980. - С. 166-167. – (Научные труды ВАСХНИЛ).

57. *Патоморфологическое* проявление разных ассоциированных респираторных инфекций птиц / В. М. Апатенко, В. С. Бырка, М. Г. Ливощенко // Сборник научных трудов Харьковского сельскохозяйственного института. – Харьков, 1980. – Т. 269 : Меры борьбы с болезнями сельскохозяйственных животных. – С. 50-51.

58. *Смешанная* инфекция у бройлеров на фоне вакцинации, эймериоза и разных стрессовых воздействий / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // 9-я конференция Украинского паразитологического общества : тезисы докл. – Киев, 1980. – Ч. 1. – С. 39-40.

1981

59. *Патоморфологическая* характеристика ассоциированной инфекции бройлеров / В. М. Апатенко, В. С. Бырка, М. Г. Ливощенко // Сборник научных трудов Харьковского с.-х. института. – Харьков, 1981. – Т. 279 : Меры борьбы с болезнями с.-х. животных. – С. 52-55.

1982

60. *Беломышечная* болезнь бройлеров, патоморфологическая характеристика и диагностика / В. М. Апатенко, С. В. Темнохуд, В. С. Бырка // Актуальные вопросы патологоанатомической диагностики болезней животных : материалы 8-ой Всесоюзной конференции по патологической анатомии

животных, 15-17 сентября 1981г., г. Витебск / под ред. В. П. Шишкова. – Ленинград, 1982. – С. 37-38.

61. **Иммунокомпетентная** система птиц при ассоциированной инфекции / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, В. Я. Пономаренко // Актуальные вопросы патологоанатомической диагностики болезней животных : материалы 8-ой Всесоюзной конференции по патологической анатомии животных, 15-17 сентября 1981 г., г. Витебск / под ред. В. П. Шишкова. – Ленинград, 1982. – С. 200-202.

62. **Иммунорфологическая** характеристика и диагностика ассоциированных инфекций птиц / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // Пути улучшения ведения животноводства и повышения качества продукции : тезисы докладов научно-технической конференции (19-20 ноября 1982 г., г. Одесса). – Одесса, 1982. – С. 114.

63. **Иммунорфологическая** характеристика пастереллеза бройлеров / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, Г. Н. Косенко // Актуальные вопросы патологоанатомической диагностики болезней животных : материалы 8-ой Всесоюзной конференции по патологической анатомии животных, 15-17 сентября 1981 г., г. Витебск. – Ленинград, 1982. – С. 202-204.

64. **Имунологічна** характеристика курей у поствакцинальний період щеплених проти хвороб Ньюкасла / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, Д. І. Глуходєд // Вісник с.-г. науки. – 1982. - № 2. – С. 43-45.

65. **Наша** кафедра / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1982. - № 8. – С. 69.

66. **Определение** накопления вируса оспы птиц / В. М. Апатенко // Ветеринария. – Москва, 1982. - № 4. – С. 27-28.

67. **Смешанные** инфекции с.-х. животных, вопросы диагностики и профилактики / В. М. Апатенко // Паразиты и паразитозы человека и животных : сборник научных трудов. – Киев, 1982. – С. 73-85.

1983

68. **Ассоциированная** интеграционно-автономная инфекция птиц / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // Актуальные вопросы эпизоотологии : тезисы, доклады Всесоюзной научной конференции по проблемам эпизоотологии (8-10 июня 1983 г.). – Казань, 1983. – С. 163-164.

69. **Ассоциированные** инфекции птиц в иммунорфологическом аспекте / В. М. Апатенко, Н. В. Езерская, М. Г. Ливощенко // Тезисы докладов второго Всесоюзного съезда паразитологов (Киев, октябрь 1983 г.) – Киев, 1983. – С. 30-31.

70. **Некоторые** методологические проблемы в инфекционной патологии / В. М. Апатенко // Философские и социальные аспекты современной биологии и медицины : тезисы докладов и выступлений Областной научной конференции (октябрь 1983 г.). – Харьков, 1983. – С. 58-59.

1984

71. **Достижения** ветеринарной паразитоценологии и основные направления ее развития / В. М. Апатенко // Паразитоценозы и ассоциативные болезни. – Москва, 1984. – С. 56-69.

72. **Їх єднає** дружба міцна / В. М. Апатенко (президент КІДу) // Ленінський шлях. – 1984. – 17 травня.

73. **Морфофункціональна** характеристика надниркових залоз курей при стресах / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, Т. Е. Гончарук // Вісник с.-г. науки. – 1984. - № 4. – С. 61-62.

74. **Патоморфологічна** характеристика масової сліпоти курей / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, С. І. Степченко // Вісник с.-г. науки. - 1984. - № 1. – С. 67-69.

1985

75. **Паразитоценология** : теоретические и прикладные проблемы / [А. П. Маркевич, Ю. И. Полянский, Ф. Ф. Сопрунов и др.] ; под ред. А. П. Маркевича. – Киев : Наукова думка, 1985. – 248 с.

Авторами також є : В. В. Алексеев, **В. М. Апатенко**, В. И. Беляев, В. Д. Беляков, Ю. А. Березанцев, Д. В. Борщук, А. Н. Брудастов, К. Е. Воронин, В. Б. Георгиевский, Л. М. Гордеева, А. С. Зиновьев, Н. Н. Иезуитова, Г. Д. Каминский, Г. В. Кондинский, Е. С. Лейкина, А. Я. Лысенко, Ю. А. Лысенко, Д. О. Логофет, В. Ф. Маренко, В. П. Машилов, О. Б. Минскер, Н. Н. Озерецковская, Д. И. Панасюк, Ю. И. Полянский, А. А. Слюсарев, Ю. М. Свирежев, В. В. Тец, А. М. Уголев, В. А. Цветкова, М. В. Чеснокова, И. Д. Шапиро, Е. С. Шульман.

76. **Ассоциированные** инфекции в патоморфологическом и иммуноморфологическом аспекте / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // Паразитоценология на начальном этапе : труды 2-го Всесоюзного съезда паразитоценологов. – Киев, 1985. – С. 39-46.

77. **Иммуноморфология** отдаленного поствакцинального осложнения у кур, привитых против псевдочумы / Е. Г. Турицына, М. Г. Ливощенко, В. М. Апатенко // Пути совершенствования научно-технического прогресса в с.-х.

производстве : тезисы научно-технической конференции, Ветеринарная секция (25-26 мая 1985 г.). – Одесса, 1985. – С. 53-54.

78. **Паразитоценология** и ее значение в условиях интенсификации животноводства / В. М. Апатенко // Вестник сельскохозяйственной науки. – 1985. - № 11. – С. 110-115.

1986

79. **Иммунодефицит** и пластичность иммунокомпетентной системы птиц / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // Проблемы патоморфологической диагностики болезней в промышленном животноводстве : материалы 9-й Всесоюзной научно-производственной конференции по патоморфологии с.-х. животных. – Вильнюс, 1986. – С. 81-83. – (Вет. секция Всесоюзного общества патологоанатомов / Литовская вет. академия).

80. **Иммуноморфологическая** характеристика бурсэктомированных цыплят в поствакцинальный период / В. М. Апатенко, Н. В. Езерская, М. Г. Ливощенко // Интенсификация птицеводства : тематический сборник научных трудов / С.-х. ин-т им. В. В. Докучаева. – Харьков, 1986. – С. 60-66.

81. **Иммуноморфологические** изменения при поствакцинальных осложнениях у цыплят, привитых против псевдочумы / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, Е. Г. Турицына // Проблемы патоморфологической диагностики болезней в промышленном животноводстве : материалы 9-ой Всесоюзной научно-производственной конференции по патоморфологии с.-х. животных. – Вильнюс, 1986. – С. 84-85. – (Вет. секция Всесоюзного общества патологоанатомов / Литовская вет. академия).

82. **Иммуноморфология** обостренного колибактериоза у вакцинированной птицы / Е. Г. Турицына, В. М. Апатенко // Ветеринарно-санитарные основы увеличения производства и повышение качества продуктов животноводства : тезисы областной научно-технической конференции (29-30 декабря 1986 г.). – Одесса, 1986. – С. 54-56.

83. **Иммуноморфология** тимуса новорожденных телят при диарейном синдроме / В. М. Апатенко, Н. Н. Савенко // Ветеринарно-санитарные основы увеличения производства и повышение качества продуктов животноводства : тезисы областной научно-технической конференции (29-30 декабря 1986 г.), секция «Профилактика заболеваний с.-х. животных». – Одесса, 1986. – С. 55-56.

84. **Паразитоценология** – новый этап в изучении заразных болезней / В. М. Апатенко // Материалы 10-й конференции Украинского общества паразитологов (Одесса, 1986 г.). – Киев, 1986. – Ч. 1. – С. 28.

1987

85. **Патологоанатомическая** диагностика болезней крупного рогатого скота / А. В. Акулов, В. М. Апатенко, Н. И. Арзипов [и др.] ; под ред. В. П. Шишкова, А. В. Жарова, Н. А. Налетова. – Москва : Агропромиздат, 1987. – 399 с.

Авторами также являются : Р. А. Бугмакова, Л. П. Вель, М. С. Ежкова, М. С. Жаков, А. В. Жаров, И. В. Иванов, Г. З. Идрисов, У. Г. Кадыров, И. М. Карпуть, П. И. Кокуричев, А. А. Кунаков, В. М. Митрофанов, П. М. Митрофанов, Н. А. Налетов, А. М. Рахманов, А. П. Стрельников, П. П. Урбанович, А. А. Федоров, В. П. Шишков, В. А. Шубин.

1988

86. **Методические** рекомендации по определению количества и функциональной активности Т- и В-лимфоцитов периферической крови свиней / сост. : А. Я. Пустовар, А. В. Гайдамака, В. М. Апатенко. – Харьков, 1988. – 22 с.

87. **Методические** рекомендации по прижизненной и посмертной диагностике иммунодефицитов телят / В. М. Апатенко, Н. Н. Савенко. – Харьков, 1988. – 14 с.

88. **Методические** указания по патоморфологической диагностике иммунодефицита птиц / В. М. Апатенко, Е. Г. Турицына, М. Г. Ливощенко. - Харьков, 1988. – 12 с.

89. **Введение** / В. М. Апатенко // Болезни птиц при интенсивных методах ведения отрасли : межвузовский сборник научных трудов / Харьков. с.-х. ин-т [Харьков. зоовет. ин-т]. – Харьков, 1988. – С. 3-5.

90. **Влияние** вирусно-бактериальной инфекции на иммунокомпетентную систему птиц / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко // Болезни птиц при интенсивных методах ведения отрасли : межвузовский сборник научных трудов / Харьков. с.-х. ин-т [Харьков. зоовет. ин-т]. – Харьков, 1988. – С. 42-48.

91. **Иммунный** ответ в морфологическом и гуморальном проявлении при комбинированной вакцинации против ньюкаслской болезни и оспы птиц / В. М. Апатенко // Болезни птиц интенсивных методах ведения отрасли : межвузовский сборник научных трудов / Харьков. с.-х. ин-т [Харьков. зоовет. ин-т]. – Харьков, 1988. – С. 20-26.

92. **Патоморфологическая** диагностика иммунодефицита птиц / В. М. Апатенко, М. Г. Ливощенко, Е. Г. Турицына // Наука – производству : [комплект из 35 листовок] : из опыта внедрения научных разработок Харьков. зоовет. ин-та. – Харьков, 1988. – 2 с.

93. **Принцип** целостности в инфекционной патологии / В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Методологические вопросы исследования и организации целостных систем. – Харьков, 1988. – С. 35.

1989

94. **Контроль** иммунологического состояния организма свиней и эффективность применения сывороточных препаратов в специализированных хозяйствах : информационный листок ХЦНТИ № 48-49 / А. Я. Пустовар, А. В. Гайдамака, В. М. Апатенко, В. И. Пурисман. – Харьков, 1989. – 4 с. – (Серия 33. Животноводство и ветеринария).

95. **Методические** рекомендации по диагностике иммунодефицитов поросят / В. М. Апатенко, В. И. Бут ; Харьков. зоовет. ин-т. – Харьков, 1989. – 9 с.

96. **Информация.** Конференция. Семинары... / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1989. - № 9. – С. 78.

1990

97. **Смешанные** инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Урожай, 1990. – 176 с. – (Литература для кабинета вет. специалиста).

98. **Динамика** иммунологических показателей у вакцинированных поросят промышленного комплекса при экспериментальном сальмонеллезе / В. М. Апатенко, А. Я. Пустовар, А. В. Гайдамака, Н. Ф. Курило // Ветеринария : республиканский межведомственный тематический научный сборник. – Киев, 1990. – Вып. 65. – С. 27-30.

99. **Методология** диагноза и профилактики ассоциативных болезней в условиях промышленного животноводства / В. Ф. Копицкий, В. М. Апатенко // Методология, с.-х. наука и производство : тезисы научно-практической конференции (30-31 октября 1990 г.). – Кишинев, 1990. – С. 25-26.

100. **Особенности** биосистемы «животные-биосфера» в крупных свиноводческих комплексах: иммунобиологические аспекты / А. В.

Гайдамака, В. М. Апатенко // Ветеринарная медицина: экономические, социальные и экологические проблемы : тезисы докладов Республиканской конференции, 20-22 ноября 1990 г., УНИИЭВ. – Харьков, 1990. – С. 54.

101. **Системный** подход к проблеме причинности в инфекционной патологии / В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Актуальные проблемы ветеринарной и зоотехнической науки в интенсификации животноводства : материалы конференции, посвященной 70-летию МВА (24-26 ноября 1989 г.). – Москва, 1990. – С. 76-77.

1991

102. **Научные** разработки по вопросам животноводства и ветеринарии / [М. Е. Павлов, С. Б. Передера, Г. М. Камардин и др.] ; Харьковский зооветеринарный институт. – Харьков : [Купянская гортипография], 1991. – 38 с.

Авторами также являются : В. Я. Максаков, С. Н. Тищенко, В. И. Грицаенко, А. А. Задорожный, П. П. Черпак, Л. П. Белоусова, Б. В. Рубан, В. Ф. Товстик, Ю. Д. Рубан, Н. П. Петрушко, Н. А. Мусиенко, Н. Н. Куш, С. Б. Данилов, В. С. Патров, М. Д. Любецкий, О. Ф. Деревянко, В. А. Сухарлев, В. К. Смолянинов, А. Ф. Руденко, Н. И. Чумак, В. Я. Пономаренко, Н. Я. Кокович, В. И. Божко, В. К. Чернуха, И. М. Щетинский, **В. М. Апатенко**, И. И. Белоконов, И. А. Калашник, Л. И. Юрченко, Н. В. Черный, Б. Я. Передера, А. А. Заволока, В. И. Котляр, Д. Д. Логвинов, О. Б. Бондаренко, В. П. Бакшеев, И. А. Бузун, Б. Д. Голованов.

103. **Особо** опасные вирусные инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко– Киев : Урожай, 1991. – 144 с.

104. **Харьковский** зооветеринарный институт : 140 лет со дня основания / [сост. : В. М. Апатенко, Д. И. Барановский, Т. С. Бондарева и др.]. – Харьков : РИО ХЗВИ, 1991. – 145 с.

Авторами также являются : Е. П. Волков, В. И. Воронянский, В. И. Герасимов, В. А. Дерюга, А. М. Добрицкий, А. А. Заволока, М. М. Иванченко, И. А. Калашник, Т. М. Калмыкова, Н. И. Карташов, В. В. Ким, В. А. Кибенко, В. Ф. Копицкий, Д. Д. Логвинов, А. Я. Лысенко, М. Д. Любецкий, И. И. Магда, В. А. Лемишевский, Л. А. Марченко, Н. И. Машкин, В. П. Образцов, Р. А. Огуль, М. Е. Павлов, С. Б. Передера, М. Е. Пилипенко, Е. Н. Пономаренко, И. М. Попов, Ю. Ф. Прохвятилов, И. В. Россоха, Ю. Д. Рубан, Б. В. Рубан, А. И. Сокол, В. К. Чернуха, Н. В. Черный, И. М. Щетинский, К. Д. Югай, Л. И. Юрченко, В. И. Ярошенко.

105. **Вашингтон**-Лозовенька / В. М. Апатенко // Событие. – 1991. - № 23. – С. 6.
106. **Ветеринарно-медицинская токсикология. Общая и клиническая токсикология. Основы экотоксикологии** / В. М. Апатенко // Новые книги за рубежом. – 1992. - № 5-6. – Серия В. – С. 70-72. – Рец. на кн. : Veterina'rmedizinische toxiologie: Allgemeine und klinische Toxiologie, Yrundlage der Okotoxikologie Hrsg. von M. Kuhnert. – Jena : Fischer, 1991. – 396 s.
107. **Иммунодефициты** поросят и патоморфология тимуса при некоторых заболеваниях / В. М. Апатенко, В. И. Бут // Вісник аграрної науки. – 1991. - № 7. – С. 22-23.
108. **Иммунодефициты** сельскохозяйственных животных, диагностика и иммуностимуляция в условиях интенсивного животноводства / В. М. Апатенко, И. И. Белоконов, А. Е. Борисов, А. П. Ткачев // Повышение продуктивности с.-х. животных и совершенствование мер борьбы с болезнями в условиях интенсивного ведения животноводства и создания фермерских хозяйств : тезисы докладов Всесоюзной научной конференции, 17-22 сентября 1991 г. / Харьков. гос. аграрный ун-т. – Харьков, 1991. – С. 106-107.
109. **Имунодефіцити** / В. М. Апатенко // Тваринництво України. – 1991. - № 8. – С. 13.
110. **Колибактериозная** инфекция цыплят, спровоцированная противопсевдочумной вакцинацией / Е. Г. Турицына, В. М. Апатенко // Тезисы докладов на 3-ем Всесоюзном съезде паразитологов, (Киев, 3-6 декабря 1991 г.). – Киев, 1991. – С. 66.
111. **Особливості** динаміки показників гуморального імунітету у поросят промислового комплексу, яким вводили вакцину проти сальмонельозу / В. М. Апатенко О. В. Гайдамака, О. Я. Пустовар // Ветеринарія : республіканський міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Київ, 1991. – Вип. 66. – С. 83-85.
112. **Паразитоценология** и новые воззрения на заразные болезни / В. М. Апатенко // Тезисы докладов 3-го Всесоюзного съезда паразитоценологов (Киев, 3-6 декабря 1991 г.) / Ан СССР, Отделение общей биологии : Секция паразитоценологов ; АН УССР, Институт зоологии, Украинское республиканское научное общество паразитологов. – Киев, 1991. – С. 5.
113. **Паризькі** враження / В. М. Апатенко // Ленінський шлях. – 1991. - № 18 (10 лютого). – С. 3.

114. **Проблемы** инфекционной патологии в условиях интенсивного животноводства / В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Вестник сельскохозяйственной науки. – 1991. - № 3. – С. 134-139.

115. **Проблемы** этиологии и вакцино-профилактики дизентерии свиней / В. В. Бондик, В. М. Апатенко // Сельскохозяйственная биология. Серия Биология животных. – 1991. – № 2. – С. 151-156.

116. **Смешанные** инфекции телят, особенности патогенеза, диагностика и профилактика в откормочном комплексе / В. М. Апатенко, И. И. Белоконов, В. В. Лысюк // 3-й Всесоюзный съезд паразитологов (Киев, 3-6 декабря 1991 г.) : тезисы докладов. – Киев, 1991. – С. 6.

117. **Хозяйственная** значимость определения иммунного статуса в условиях откормочного комплекса / В. В. Лысюк, В. М. Апатенко // Повышение продуктивности с.-х. животных и совершенствование мер борьбы с болезнями в условиях интенсивного ведения животноводства и создания фермерских хозяйств : тезисы докладов Всесоюзной научной конференции, 17-22 сентября 1991 г. / Харьковский государственный аграрный университет. – Харьков, 1991. – С. 130.

118. **Що** підвищує наш рейтинг / В. М. Апатенко // Ленінський шлях. – 1991. – 17 вересня. - С. 2.

119. **Экология** и иммунодефициты / В. М. Апатенко // Морфоэкологические проблемы в животноводстве и ветеринарии : материалы докладов республиканской научной конференции морфологов (Киев, 19-21 сентября 1991 г.) / Украинская академия аграрных наук, Укр. респ. НТО с.-х. академия. – Киев, 1991. – С. 6.

1992

120. **Естественная** устойчивость и проблема иммунодефицитов в животноводстве / В. М. Апатенко // Селекция с.-х. животных на устойчивость к болезням, повышение резистентности продуктивного долголетия. – Москва, 1992. – Вып. 9. – С. 16-17.

121. **Иммунодефицит** у животных / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 1992. - № 5. – С. 29-30.

122. [**Рецензия**] / В. М. Апатенко // Новые книги за рубежом. – 1992. - № 5-6. – Серия В. – С. 70-72. – Рец. на книгу : Veterina'medicinische toxiologie: Allgemeine und klinische Toxiologie, Yrund lage der Okotoxiologie / Hrsg. von M. Kuhnert. - Jena : Fischer, 1991. – 3965 s.

1993

123. **Методические** рекомендации по приготовлению и применению эритроцитарного антительного диагностикума для индикации вируса ИРТ-ПВВ крупного рогатого скота / [П. П. Фукс, Ю. С. Голуб, Е. В. Волосянко и др.]. - Харьков, 1993. – 14 с.

Авторами также являются : Л. В. Гончарова, А. А. Заволока, **В. М. Апатенко**.

124. **Використання** реакції непрямой гемаглютинації для індикації вірусу ІРТ-ІПВ великої рогатої худоби у спермі бугаїв-плідників / П. П. Фукс, В. М. Апатенко, Ю. С. Голуб, Л. В. Гончарова // Біотехнологія ветеринарних препаратів : матеріали науково-практичної конференції, 25-26 травня 1993 р. / УААН ; Інститут експериментальної та клінічної вет. медицини. – Харків, 1993. – С. 26-27.

125. **Иммунодефицит** и иммуностимуляция в эксперименте / В. М. Апатенко, И. И. Белоконов, С. А. Светлова, Боско Ондзе // Научные и прикладные проблемы паразитологии : тезисы докл. IV Межсъездовской конференции, октябрь 1993 г. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 4-5.

126. **Новое** концепциальное направление в учении о заразных болезнях / В. М. Апатенко // Научные и прикладные проблемы паразитологии : тезисы докл. IV Межсъездовской конференции, октябрь 1993 г. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 2-3.

127. **Паразитология** как интегральная наука о заразных болезнях / А. П. Маркевич, В. М. Апатенко // Научные и прикладные проблемы паразитологии : тезисы докл. IV Межсъездовской конференции, октябрь 1993 г. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 62-63.

128. **Паразитология** – проблемы и перспективы / В. М. Апатенко // Тезисы докладов XI конференции Украинского общества паразитологов, Киев, сентябрь 1993 г. – Киев, 1993. – С. 6.

129. **Системный** подход к этиологии заразных болезней / В. Ф. Копицкий, В. М. Апатенко // Научные и прикладные проблемы паразитологии : тезисы докл. IV Межсъездовской конференции, октябрь 1993 г. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 55.

130. **Сучасні** завдання ветлабораторій / В. М. Апатенко // Тваринництво України. – 1993. - № 2. – С. 19.

131. **Технологические** основы изготовления эритроцитарного антительного диагностикума для индикации вируса герпеса-1 крупного рогатого скота / Л. В. Гончарова, П. П. Фукс, В. М. Апатенко, Ю. С. Голуб // Научные и

прикладные проблемы паразитоценологии : тезисы докл. IV Межсъездовской конференции, октябрь 1993 г. – Киев ; Харьков ; Луганск, 1993. – С. 35.

1994

132. *Ветеринарна* імунологія та імунопатологія : посібник для викладачів і студентів факультету ветеринарної медицини вузів / В. М. Апатенко. – Київ : Урожай, 1994. – 128 с.

133. *Ассоциированные* инфекции и иммуностимуляция в условиях откормочного хозяйства / В. В. Лысюк, В. М. Апатенко // Новое в учении о заразных болезнях (вирусных, бактериальных, зоопаразитарных) : материалы III съезда паразитоценологов, г. Киев, 4-6 декабря 1991 г. - Киев, 1994. – С. 151-159.

134. *Введение* / В. М. Апатенко // Новое в учении о заразных болезнях (вирусных, бактериальных, зоопаразитарных) : материалы III съезда паразитоценологов, г. Киев, 4-6 декабря 1991 г. - Киев, 1994. – С. 3-5.

135. *Иммунология* в хирургии / В. М. Апатенко // Современные проблемы ветеринарной хирургии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения И.И. Магды / Харьков. зоовет. ин-т. – Харьков, 1994. – С. 8-9.

136. *Паразитоценология* – парадигмальная наука / А. П. Маркевич, В. М. Апатенко // Новое в учении о заразных болезнях : материалы III съезда паразитоценологов, г. Киев, 4-6 декабря 1991 г. – Киев, 1994. – С. 10-20.

137. *Проблемы* ветеринарной паразитоценологии / В. М. Апатенко // Новое в учении о заразных болезнях : материалы III съезда паразитоценологов, г. Киев, 4-6- декабря 1991 г. – Киев, 1994. – С. 120-137.

138. *Резистентность* к заболеванию молодняка в современных условиях животноводства / В. М. Апатенко // Зоологическая наука и современные проблемы зоотехнии и ветеринарной медицины : материалы международной науч.-практ. конференции, посвященной 90-летию со дня рождения Лукина Е. И. – Харьков, 1994. – С. 38-39.

1995

139. *Ассоциированная* инфекция кур / Сиссе Усман, В. М. Апатенко // Материалы IV съезда паразитоценологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 127.

140. **Відгодівля** без антибіотиків / В. Апатенко, В. Лисюк, Т. Ткачова // Тваринництво України. – 1995. - № 1. – С. 20-21.
141. **Вопросы** вакцинопрофилактики смешанных инфекций животных / А. Я. Пустовар, В. М. Апатенко, В. Н. Павлюк, П. П. Шишковский // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 112-113.
142. **И. А. Бакулов** – неординарная фигура в ветеринарной медицине / В. М. Апатенко // Вестник Россельхозакадемии. – 1995. - № 4. – С. 63.
143. **Иммуностимуляция** в условиях свинокомплекса / И. И. Белоконов, В. М. Апатенко, Д. А. Трофименко, П. В. Пронарович // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995). – Харьков, 1995. – С. 17-18.
144. **Иммуностимуляция** препаратами растительного и синтетического происхождения / С. А. Светлова, В. М. Апатенко, В. М. Самохин // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 121-122.
145. **Иммуностимуляция** цыплят при вакцинации / О. И. Мещирикова, В. М. Апатенко // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 87.
146. **Интегральная** наука микропаразитология / В. М. Апатенко // Основоположник зоотехнической науки П. Н. Кулешов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы междунар. науч.-практ. конференции, посвященной 140-летию со дня рождения Кулешова П. Н. / Харьков. зовет. ин-т. – Харьков, 1995. – С. 80-81.
147. **Итоги** и перспективы парадигмальной науки паразитологии / В. М. Апатенко // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 5-9.
148. **Микропаразитоз** как стабильная сообщество / В. М. Апатенко // Общая эпизоотология: иммунологические, экологические и методологические проблемы : материалы международной научной конференции, 20-21 сентября 1995 г. – Харьков, 1995. – С. 389.
149. **Микропаразитоз** как этиологический фактор / А. П. Маркевич, В. М. Апатенко // Материалы IV съезда паразитологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 79-80.
150. **Некоторые** ветеринарные проблемы современного свиноводства в Украине / А. Я. Пустовар, В. М. Апатенко, Н. В. Черный // Шляхи підвищення якості свинини : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції – Харків, 1995. – С. 143.

151. **О. П. Маркевич** – вчений і організатор / В. М. Апатенко // Тваринництво України. – 1995. - № 2. – С. 3.
152. **О работе** IV съезда паразитоценологов Украины / В. М. Апатенко, Е. А. Вашев // Харьковский медицинский журнал. – 1995. - № 3-4.
153. **Паразитоценозы** в специализированных хозяйствах / В. М. Апатенко, А. Я. Пустовар, А. Е. Борисов // Материалы IV съезда паразитоценологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 11-12.
154. **Паразитоценология** и запросы производства / П. И. Вербицкий, В. М. Апатенко, И. И. Белоконов // Материалы IV съезда паразитоценологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 34.
155. **Применение** растительных экстрактов в откормочном комплексе / В. В. Лысюк, В. М. Апатенко // Материалы IV съезда паразитоценологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 78-79.
156. **Проблема** инфекционной патологии в современном свиноводстве / В. М. Апатенко, А. Я. Пустовар, Н. В. Черный // Шляхи підвищення виробництва та поліпшення якості свинини : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції – Харків, 1995. – С. 141.
157. **Проблемы** ветеринарной инфекционной патологии при выращивании молодняка / В. М. Апатенко // Научное наследие И. В. Бельговского и современные проблемы зоотехнии и ветеринарии : материалы междунар. науч.-практ. конф., посвященной 125-летию со дня рождения профессора Бельговского И. В. – Харьков, 1995. – С. 16.
158. **Санітарно-гігієнічні** проблеми і профілактика хвороб свиней на фермах / М. В. Чорний, В. М. Апатенко, О. П. Пустовар // Шляхи підвищення якості свинини : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. – Харків, 1995. – С. 144.
159. **Современные** аспекты иммунологии / В. М. Апатенко // Морфофункциональный статус млекопитающих и птиц. – Симферополь, 1995. – С. 110-111.
160. **Сравнительная** оценка иммуностимуляторов растительного и животного происхождения / С. А. Светлова, В. М. Апатенко // Информационный бюллетень Института экспериментальной клинической вет. медицины УААН. – Харьков, 1995. – С. 120.
161. **Этиология** ассоциативных болезней при системном подходе / В. М. Апатенко, В. Ф. Копиецкий // Материалы IV съезда паразитоценологов Украины (4-7 октября 1995 г.). – Харьков, 1995. – С. 12-13.

1996

162. **Ветеринарна** мікробіологія та імунологія : підручник для сільськогосподарських вищих навчальних закладів / А. В. Демченко, В. А. Бортнічук, В. Г. Скибицький, В. М. Апатенко. – Київ : Урожай, 1996. – 368 с.

163. **Вирусные** инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. – Харьков : РИО ХЗВИ, 1996. – 164 с.

164. **Асоційовані** респіраторні інфекції телят / О. Є. Борисов, В. М. Апатенко // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 1996. – С. 13-14.

165. **Вивчення** епізоотичної ситуації, імунного статусу та заходів профілактики захворювань в умовах інтенсивного тваринництва / В. М. Апатенко, В. К. Чернуха, А. А. Заволока [та ін.] // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 1996. – С. 4-5.

Авторами також є : І. І. Белоконов, В. К. Смолянінов, А. Ф. Руденко, М. М. Савенко, В. І. Бирка, В. І. Котляр.

166. **Вопросы** этиологии, патогенеза и профилактики пневмоэнтеритов поросят / В. М. Апатенко, Н. В. Черный, А. Я. Пустовар [и др.] // Корифей зоотехнической науки М. Ф. Иванов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения академика М. Ф. Иванова. – Харьков, 1996. – С. 80.

Авторами также являются : В. И. Бирка, И. И. Белоконов.

167. **Иммуноморфологические** аспекты инфекционной патологии / В. М. Апатенко // Актуальні питання ветеринарної патології : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції ветеринарних патологів (13-15 листопада 1996 р.). – Київ, 1996. – Ч. I. - С. 45-46.

168. **Иммуноморфологический** тест при определении иммунного статуса телят / В. М. Апатенко, А. Е. Борисов // Актуальні питання ветеринарної патології : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції ветеринарних патологів (13-15 листопада 1996 р.). – Київ, 1996. – Ч. I. - С. 47.

169. **Истоки** Харьковской ветеринарной школы / В. М. Апатенко, В. Г. Бульба // Корифей зоотехнической науки М. Ф. Иванов и перспективы развития специальностей по зоотехнии и ветеринарии : материалы

международной научно-практической конференции, посвященной 125-летию со дня рождения академика М. Ф. Иванова. – Харьков, 1996. – С. 81-82.

170. **Научные** и практические аспекты паразитоценологии / В. М. Апатенко // Паразитология в Україні: вчора, сьогодні, завтра : матеріали ювілейної конференції УНТП, присвяченої 90-річчю академіка НАН України О. П. Маркевича та 50-річчю Укр. наук. товариства паразитології (16-17 травня 1995 р.). – Київ, 1996. – С. 18-20.

171. **Нове** направлення у вченні про заразні хвороби / В. М. Апатенко // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 1996. – С. 3-4.

172. **Патоморфологія** при паразитоценозах / В. М. Апатенко // Актуальні питання ветеринарної патології : матеріали першої Всеукраїнської науково-виробничої конференції ветеринарних патологів (13-15 листопада 1996 р.). – Київ, 1996. – Ч. I. - С. 5-7.

173. **Повышение** иммунного статуса поросят / В. М. Самохин, В. М. Апатенко // Ветеринарные и зооинженерные проблемы животноводства : материалы научно-практической конференции, г. Витебск, 28-29 ноября 1996 г. – Минск, 1996. – С. 64-65.

174. **Складні** випадки українського слововживання / В. М. Апатенко // Проблеми зоотехнії і ветеринарії та шляхи їх вирішення в сучасних умовах : матеріали звітних наукових конференцій інституту за результатами досліджень в 1992 і 1993 роках / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 1996. – С. 92-93.

175. **Ф. В. Пільгер** – засновник Харківської ветеринарної школи / В. М. Апатенко, В. Г. Бульба // Слобідський край. – 1996. - № 80. – С. 3.

176. **IV съезд** паразитоценологов Украины / В. М. Апатенко // Мікробіологічний журнал. – 1996. – Т. 58, № 6. – С. 99-101.

1997

177. **Ветеринарна** вірусологія : програма для сільськогосподарських вищих навчальних закладів / В. П. Онуфрієв, В. Г. Скибіцький, В. М. Апатенко, І. І. Панікар. – Київ, 1997. – 13 с.

178. **Вирусные** инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. – 2-е, стереотипное изд. - Харьков : РИО ХЗВИ, 1997. – 164 с.

179. **Введение** / В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 3.

180. **Влияние** качества молозива свиноматок на формирование иммунного статуса поросят / Н. В. Черный, В. М. Апатенко, А. М. Негребецкий // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 173-174.

181. **Етіологічні** та імунопатологічні проблеми в свинарських господарствах / В. М. Апатенко, О. Я. Пустовар, М. В. Чорний [та ін.] // Розвиток ветеринарної науки в Україні: здобутки та проблеми : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 24-26 вересня 1997 р. – Харків, 1997. – С. 171.

Авторами також є: І. І. Белоконов, В. М. Самохін.

182. **Иммуноморфологические** показатели у цыплят при иммуностимуляции в экспериментальных условиях / О. И. Мещерикова, В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины 29-30 сентября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 108-109.

183. **Иммуностимулирующие** и бактериостатические свойства прополиса / М. Н. Курилко, В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 97-98.

184. **Инфекционная** патология в аспекте паразитологии / В. А. Головкин, В. М. Апатенко // Научный вестник Национального аграрного университета. – Київ, 1997. – Вып. 36. – С. 40-43.

185. **Імунодефіцити** і шляхи їх подолання / В. М. Апатенко, І. І. Белоконов // Сучасні проблеми ветеринарної медицини, зооінженерії та технології продуктів тваринництва : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 9-10 жовтня 1997 р. – Львів, 1997. – С. 36-37.

186. **Корифей** ветеринарної науки / В. Апатенко, В. Бульба // Слобідський край. – 1997. – 2 грудня. – С. 3.

187. **Паразитологія** як нова інтегруюча наука / В. М. Апатенко // Розвиток ветеринарної науки в Україні: здобутки та проблеми : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 24-26 вересня 1997 р. – Харків, 1997. – С. 53.

188. *Підвищення* збереженості поросят / В. Апатенко, В. Самохін // Ветеринарна медицина України. – 1997. - № 4. – С. 20.

189. *Підвищення* імунного статусу поросят на виробництві / В. М. Самохін, В. М. Апатенко // Вісник : Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 1997. – Вип. 2(26). – С. 44.

190. *Применение* экстракта грецкого ореха при пневмоэнтерите телят / А. В. Дорогобид, Р. И. Черенков, В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 61-62.

191. *Проблема* ассоциативных болезней в современном животноводстве / В. М. Апатенко // Проблемы с.-х. производства на современном этапе и пути их решения : тезисы докладов I международной научно-производственной конференции / Белгород. ГСХА. – Белгород, 1997. – С. 107-110.

192. *Проблема* паразитоценозов и задачи паразитологии / В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 4-9.

193. *Производственная* диагностика иммунодефицитов поросят / В. М. Доменко, В. М. Апатенко // Проблемы и перспективы паразитологии : материалы V межсъездовской конференции паразитологов Украины, 29-30 октября 1997 г. – Харьков ; Луганск, 1997. – С. 59-60.

194. *Экологические* аспекты паразитологии / В. М. Апатенко // Екологія та проблеми зооінженерії і ветеринарної медицини : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 160-річчю з дня народження видатного еколога О. А. Колесова. – Харків, 1997. – С. 65.

195. *Immunodeficiencies*, immunostimulation and plasticity of immunocompetent system of poultry / V. M. Apatenko, N. N. Savenko // XI the international congress of the world veterinary poultry Association (Budapest, 18-22 August 1997). – Budapest, 1997. – P. 167.

1998

196. *Ветеринарна* імунологія : програма для сільськогосподарських вищих навчальних закладів із спеціальності 7.130501 „Ветеринарна медицина”/ В. М. Апатенко, Г. В. Дунаєв, О. В. Пустовар, І. І. Білоконов. – Київ : Вища школа, 1998. – 8 с.

197. *Методические* рекомендации по диагностике инфекционного ринотрахеита – пустуллезного вальвовоагинита (ИРТ-ИПВ) путем выявления

специфических антител в носовом, влагалищном секретах и слезе с помощью РНГА и РНБА / С. Г. Матковская, В. М. Апатенко. – Харьков ; Луганск, 1998. – 8 с.

198. **Л. С. Ценковский** – основатель отечественной школы микробиологов / В. М. Апатенко // Мікробіологічний журнал. – 1998. – Т. 60, № 2. – С. 92-93.

199. **Нове** в діагностиці та лікуванні асоційованої респіраторної інфекції великої рогатої худоби / С. Матковська, В. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 1998. - № 6. – С. 26.

200. **О V** межсездовской конференции паразитоценологов Украины / В. М. Апатенко // Мікробіологічний журнал. – 1998. - Т. 60, № 3. – С. 98-100.

201. **Паразитоценологія** і проблеми паразитоценозів / В. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 1998. - № 4. – С. 26-27.

202. **Патоморфологические** аспекты парадигмальной паразитоценологии / В. М. Апатенко // Проблемы инфекционной и незаразной патологии с.-х. животных : материалы всерос. науч.-метод. конф. по патологической анатомии с.-х. животных (10-12 сентября 1996 г., Казань). – Казань, 1998. – С. 19-24.

203. **Проблема** асоційованих інфекцій і шляхи її вирішення / В. М. Апатенко // Наукова спадщина Луї Пастера і ветеринарна медицина України : тези конф. до 175-річчя від дня народження Луї Пастера, 5-6 лютого 1998 р. - Рівне, 1998. – С. 3-4.

204. **Прополіс** і його бактеріостатичні властивості / М. С. Курилко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 1998. – Вип. 4(28), т. 2. – С. 86-88.

205. **Paradigm**al science – parasitocenology as parasitology in lagre understanding / V. M. Apatenko // ICOPA IX : 9th International congress of parasitology, Makuhari Messe, Chiba, Japan, 24-28 August, 1998. - Chiba, 1998. – P. 154.

206. **Parasitocenology** – an integral branch of science of viruses, bacteria and zooparasitic of diseases / V. M. Apatenko, N. N. Savenko // XVIII Nordic Veterinary congress, Helsinki, Finland, 4-7 August 1998. - Helsinki, 1998. - P. 344.

207. **Parasitocenology** as parasitology in lagre understanding / V. M. Apatenko // ICOPA IX : 9th International congress of parasitology, Makuhari Messe, Chiba, Japan, 24-28 August, 1998. - Chiba, 1998. – P. 701-704.

1999

208. **Ветеринарна** мікробіологія та імунологія : програма для вищих аграрних закладів освіти із спеціальності 7.130501 „Ветеринарна медицина” / [В. А. Бортнічук, В. Г. Скибіцький, Є. І. Буряк та ін.]. – Київ : Вища школа, 1999. – 17 с.

Авторами також є : **В. М. Апатенко**, Г. В. Дунаєв, О. Я. Пустовар, І. І. Білоконов.

209. **Використання** носового, піхвового секретів та сльози для діагностики інфекційного ринотрахеїту – пустульозного вульвовагініту за допомогою РНГА та РНБА : методичні рекомендації / С. Г. Матковська, В. М. Апатенко. – Харків : ХЗВІ, 1999. – 11 с.

210. **Програма** та методичні вказівки практичного навчання студентів факультету ветеринарної медицини з спеціальності 7.130501 „Ветеринарна медицина” / В. М. Апатенко, Г. М. Фоменко, А. А. Заволока, М. В. Чорний. – Харків, 1999. – 41 с.

211. **Аспекти** решения проблемы ассоциированных инфекций животных / В. М. Апатенко, А. Я. Пустовар, И. И. Белоконов // Материалы учредительной конференции международной ассоциации паразитоценологов, Витебск, 23-24 сентября 1999 г. / Витебская академия ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – С. 9-10.

212. **IX Международный** конгресс паразитоценологов / В. М. Апатенко // Мікробіологічний журнал. – 1999. - № 3. – С. 80-81.

213. **Диагностика** и профилактика ассоциативных заразных болезней / В. М. Апатенко // Проблемы сельскохозяйственного производства и пути их решения : тезисы докладов III международной научно-производственной конференции. – Белгород, 1999. – С. 83-84.

214. **Конкретные** задачи паразитоценологии / В. М. Апатенко // Материалы учредительной конференции международной ассоциации паразитоценологов, Витебск, 23-24 сентября 1999 г. / Витебская академия ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – С. 8-9.

215. **Паразитоценозы** – широкомасштабная проблема ветеринарной медицины / П. И. Вербицкий, В. М. Апатенко // Материалы учредительной конференции международной ассоциации паразитоценологов, Витебск, 23-24 сентября 1999 г. / Витебская академия ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – С. 18-19.

216. **Паразитологія** в прикладному аспекті / В. М. Апатенко // Матеріали науково-практичної конференції паразитологів, 3-5 листопада 1999 р., м. Київ / Нац. аграрний ун-т. – Київ, 1999. – С. 13-15.
217. **Перспективи** паразитології / В. М. Апатенко // Ученые записки Витебской государственной академии ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – Т. 35, ч. 1. – С. 10-11.
218. **Пневмоэнтериты** телят, лечение и профилактика / А. В. Дорогобид, Р. И. Черенков, В. М. Апатенко // Материалы учредительной конференции международной ассоциации паразитологов, Витебск, 23-24 сентября 1999 г. / Витебская академия ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – С. 29-30.
219. **Профилактика** и лечение ассоциированных инфекций поросят / В. М. Деменко, Л. В. Деменко, В. М. Апатенко // Материалы учредительной конференции международной ассоциации паразитологов, Витебск, 23-24 сентября 1999 г. / Витебская академия ветеринарной медицины. – Витебск, 1999. – С. 28-29.
220. **Убіквітарність** вірусів і діагностика асоційованих інфекцій / С. Г. Матковська, В. М. Апатенко // Матеріали науково-практичної конференції паразитологів, 3-5 листопада 1999 р., м. Київ, Нац. аграрний ун-т. – Київ, 1999. – С. 113-115.
221. **Узкая** специализация биологических наук должна сопровождаться интеграцией / В. М. Апатенко // Вестник Международной академии наук высшей школы. – 1999. - № 3(9). – С. 171-178.
222. **Parasitocenology** es a complex sciens infictions pathologi / V. M. Apatenko // XXXVI World Veterinary Congress, Lion, France, 23-26 september, 1999. - Lion, 1999.

2000

223. **Робоча** програма та методичні вказівки навчально-клінічної практики студентів 3 курсу факультету ветеринарної медицини з спеціальності 7.130501 «Ветеринарна медицина» (строк навчання 4 роки) / В. К. Чернуха, А. А. Заволока, В. М. Апатенко. – Харків, 2000. – 11 с.
224. **Школа** ветеринарних інфекціоністів – Харківський пріоритет = School of veterinary Infectionist – Kharkiv priority : до 150-річчя Харківського зооветеринарного інституту, 1851-2001 роки / В. М. Апатенко. – Харків : ХЗВІ, 2000. –76 с.

225. **А. О. Раєвський** – яскрава особистість у ветеринарії / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2000. - № 11. – С. 48.
226. **В защиту** братьев наших меньших / В. М. Апатенко // Крик. – 2000. - № 3. – С. 33.
227. **Влияние** аэрозоля экстракта грецкого ореха на иммунный статус и сохранность телят / О. В. Качур, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 2000 – Вип. 6, ч. 2. – С. 154-157.
228. **Диагностика** иммунодефицитов поросят / Л. В. Деменко, Н. Н. Ткаченко, В. М. Апатенко // Материалы 14 Всерос. науч.-метод. конф. патологоанатомов вет. медицины (Омск, 20–22 сентября 2020 г.). – Омск, 2000. – С. 63-65.
229. **Иммунорфологические** показатели фитоиммуностимуляции / В. М. Апатенко // Диагностика, профилактика и меры борьбы с особо опасными экзотическими и зооантропонозными болезнями животных : сб. статей Международной научно-практической конференции, г. Покров, 15-16 августа 2000 г. – Покров, 2000. – С. 102-103.
230. **Международная** учредительная конференция ассоциации паразитоценологов / В. М. Апатенко // Ветеринария. – 2000. - № 2. – С. 61-62.
231. **Михайло** Васильович Рево - гордість вітчизняних інфекціоністів / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2000. - № 8. – С. 47.
232. **Многоуровневая** система паразитоценозов в инфекционной патологии / В. М. Апатенко // Диагностика, профилактика и меры борьбы с особо опасными экзотическими и зооантропонозными болезнями животных : сб. статей Международной научно-практической конференции, 15-16 августа 2000 г., г. Покров. – Покров, 2000. – С. 17-19.
233. **Новий** засіб імуностимуляції / І. Альфахурі, В. М. Апатенко // Науковий вісник Львівської держ. академії вет. медицини ім. С. З. Гжицького. – Львів, 2000. – С. 6-12.
234. **О целебных** растительных экстрактах / В. М. Апатенко // Здоровье животных. – 2000. - № 7. – С. 4.
235. **Паразитоценология** как наука о системности в заразной патологии / В. М. Апатенко // Материалы 14 Всерос. науч.-метод. конф. патологоанатомов вет. медицины (Омск, 20–22 сентября 2020 г.). – Омск, 2000. – С. 38-40.

236. **Паразитоценологія** – это интегральный подход к инфекционной патологии / В. М. Апатенко // Ветеринарная газета. – 2000. - № 19 (октябрь). – С. 3.

237. **Растительные** экстракты нужны / В. М. Апатенко, А. В. Дорогобид, Р. И. Червиков // Проблемы зооінженерії та вет. медицини : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 2000. – Вип. 6, ч. 2. – С. 107-110.

238. **Фитостимуляція** при вакцинации цыплят / И. Альфахури, В. М. Апатенко // Вісник Сумського державного аграрного університету. – Суми, 2000. – Вип. 5. – С. 11-12.

239. **Parasitocenology** and new conception on aethiology of contagious diseases of poultry / V. M. Apatenko // VII Macedonian poultry days with international participation, Ohrid, 10-13 may, 2000. - 2000. - P. 38-39.

2001

240. **Ветеринарна вірусологія** : програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців аграрних вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації із спеціальності 7.130501 «Ветеринарна медицина» / [В. Г. Скибицький, В. А. Бортнічук, С. Г. Ташута та ін.]. – Київ : Аграрна освіта, 2001. – 9 с.

Авторами також є : Ф. Ж. Ібатуліна, І. І. Панікар, В. М. Апатенко, О. С. Калініна.

241. **Харківський зооветеринарний інститут : 1851-2001** : [буклет до 150-річчя ХЗВІ] / [редкол. : В. О. Головка, К. Д. Югай, І. М. Щетинський та ін.]. – Харків : РВВ ХЗВІ, 2001. – 64 с.

Авторами також є : Ю. Д. Рубан, В. Ф. Копієцький, Д. І. Барановський, М. М. Куш, А. М. Труш, **В. М. Апатенко**, Г. М. Фоменко, М. В. Чорний, А. М. Хохлов, Г. П. Гребець, М. П. Палютін.

242. **Асоціативные** болезни – проблемы паразитоценологии / В. М. Горжеев, В. М. Апатенко // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитоценологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 30-31.

243. **Багаторівнева** структура паразитоценозів в інфекційній патології / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 9. – С. 16-17.

244. **Доступні** засоби підвищення збереженості молодняка / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 12. – С. 40-41.

245. **Иммунодефициты** и иммуностимуляция при паразитоценозах / Н. Н. Савенко, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 194-196.
246. **Иммуниторинг** при инфекционной анемии цыплят / Б. Т. Стегний, П. С. Калын, В. М. Апатенко [и др.] // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 196-197.
Авторами также являются : И. И. Белоконов, И. Ю. Безрукавая, Д. И. Музыка, В. В. Дрыгин, А. А. Гусев, Н. С. Мудрак.
247. **К проблеме** губкообразной энцефалопатии крупного рогатого скота / В. А. Головки, В. М. Апатенко // Крейтцфельда-Якоба и другие прионные болезни: листериоз, болезнь Ауески, болезнь Тешена : материалы междунар. науч.-практ. конф., 30-31 мая 2001 г., г. Покров, Россия. – Покров, 2001. – С. 103-105.
248. **Комбинированное** применение фитопрепаратов телятам / А. В. Дорогобид, Г. А. Зирка, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та вет. Медицины : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 92-93.
249. **Лечение** и профилактика фитопрепаратами / А. В. Дорогобид, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць. – Харків, 2001. – Вип. 9(33), ч. 1. – С. 55-57.
250. **Лікування** і профілактика пневмоентеритів телят / В. Апатенко, А. Дорогобід // Ветеринарна медицина України. - 2001. - № 3. – С. 28.
251. **Методологические** основы паразитологии / С. Г. Матковская, В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 41-43.
252. **Об иммунном** ответе у цыплят под воздействием чернушки посевной (*Nigella sativa*) / И. Альфахури, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 168-169.
253. **Парадигмальная** паразитология и научно-прикладные задачи / В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 3-11.

254. **Паразитоценозы** в микромире / И. И. Белоконов, В. М. Апатенко, Л. Белоконова // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : матеріали 5-го з'їзду паразитоценологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 20-21.
255. **Паразитоценозы** и естественная резистентность поросят / Л. В. Деменко, Н. В. Чёрный, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : матеріали 5-го з'їзду паразитоценологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 177-179.
256. **Паразитоценозы** и перманентность иммунной защиты / В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 2001. – Вип. 9 (33), ч. 1. – С. 51-55.
257. **Паразитоценозы** как часть биосферы / В. М. Апатенко, И. В. Парфенов // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : матеріали 5-го з'їзду паразитоценологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 203-204.
258. **Паразитоценология** и полипаразитизм (К вопросу о терминологии) / В. М. Апатенко, Е. А. Вашев // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : матеріали 5-го з'їзду паразитоценологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 316-317.
259. **Паразитоценология** – пріоритет України / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 1. – С. 48.
260. **Полігостальність** та антигенна мінливість збудника, як чинник емерджентції хвороби Тешена / А. І. Бузун, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 2001. – Вип. 9 (33), ч.1. – С. 38-47.
261. **V з'їзд** паразитоценологів України / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 7. – С. 5.
262. **Резистентність** телят, отриманих від корів після застосування імуностимулятора / О. В. Качур, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарной медицины : збірник наукових праць Харків. зоовет. ін-ту. – Харків, 2001. – Вип. 9 (33), ч. 1. – С. 152-154.
263. **Специализация** и интеграция в аспекте паразитоценологии / В. М. Апатенко // Лесной вестник. – 2001. - № 2. – С. 225-229.
264. **Стан** імунокомпетентної системи новонароджених телят при підвищеній кількості нітратів у кормах тільних корів / В. М. Апатенко, Є. М. Кузовкін, І. І. Білоконов, Л. В. Демеденко // Вісник Сумського держ. аграр.

ун-ту : наук.-метод. журнал. – Суми, 2001. – Вип. 6 : Ветеринарна медицина. – С. 9-12.

265. **Становление** науки паразитологии / А. Я. Цыганенко, Е. А. Вашев, В. М. Апатенко // Экспериментальна і клінічна медицина. – 2001. - № 2. – С. 137-138.

266. **Структурные** уровни паразитоценозов / В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 13-14.

267. **Сущность** и задачи новой науки – паразитологии / В. М. Апатенко // Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин : зб. наук. праць / Харків. держ. аграрний ун-т ім. В. В. Докучаєва, Харків. держ. зоовет. академія. – Харків, 2001. – С. 65-72.

268. **Эпизоотологическая** иерархия природных хозяев вирусов и вирусологический мониторинг / А. И. Бузун, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : матеріали 5-го з'їзду паразитологів України (5-6 квітня 2001 р.) / Харків. зоовет. ін-т. – Харків, 2001. – Вип. 7(31). – С. 215-221.

2002

269. **Лікування** та профілактика пневмоентеритів телят із вживанням екстракту молодого волоського горіха : методичні рекомендації / О. В. Качур, В. М. Апатенко. – Харків : РВВ ХДЗВА, 2002. – 14 с.

270. **Апиммуностимуляция** при заболеваниях, вызываемых комплексом паразитов / В. М. Апатенко, Е. А. Дрокина // Тези доповідей XII Конференції Українського наукового товариства паразитологів (Севастополь, 10-12 вересня 2002 р.). - Київ, 2002. – С. 7-8.

271. **Ассоциированные** инфекции птиц / В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми промислового та фермерського птахівництва», 18-20 вересня 2002 р. – Харків, 2002. – Вип. 10(34). – С. 151-158.

272. **Возможности** повышения иммунного статуса птицы / Е. А. Дрокина, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми промислового та фермерського птахівництва», 18-20 вересня 2002 р. – Харків, 2002. – Вип. 10(34). – С. 162-165.

273. **Интегрирующая** наука паразитоценология и узкая специализация / В. М. Апатенко // Підвищення продуктивності с.-г. тварин : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2002. – С. 120-126.

274. **Паразитоценозы** как неизбежная реальность в инфекционной патологии / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2002. – Вип. 20. – С. 671-673.

275. **Применение** иммуностимуляции при заболеваниях, вызываемых комплексом паразитов / И. Альфахури, В. М. Апатенко // Тези доповідей XII Конференції Українського наукового товариства паразитологів (Севастополь, 10-12 вересня 2002 р.). - Київ, 2002. – С. 6-7.

276. **Immunostimulation** at parasitocenosis of birols / V. M. Apatenko, I. Alfahuri // Archiv fur geflugelkunde: 11 tn European Poultry Conference. – Bremen, 2002. – S. 182-183.

2003

277. **Вирусные** инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. – 3-е изд., перераб. и доп. – Харьков : РИО ХГЗВА, 2003. – 188 с.

278. **Ассоциированные** инфекции птиц / В. М. Апатенко // Мясной бизнес. – 2003. - № 1. – С. 19-21.

279. **Бактериостатические** свойства масла чернушки посевной (*Nigella sativa*) в сравнении с антибиотиками / Имад Альфахури, В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2003. – Вип. 82. – С. 44-47.

280. **Губкоподобная** энцефалопатия крупного рогатого скота в аспекте паразитоценологии / П. И. Вербицкий, В. М. Апатенко // Концепція розвитку паразитоценології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитоценологів, присвяченої 25 річниці парадигмальної науки паразитоценології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 34-35.

281. **Иммунитет** при паразитоценозах / В. М. Апатенко, А. Ф. Руденко // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2003. – Вип. 27(39) : Ветеринарні науки. – С. 3-6.

282. **Иммуностимуляция** при актиномикозе / Д. Н. Гринченко, А. В. Дорогобид, В. М. Апатенко, С. Г. Матковская // Зб. наук. праць Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2003. – Вип. 31(43) : Ветеринарні науки. – С. 186-189.

283. **Иммуностимуляция** при актиномикозе / Д. Н. Гринченко, А. В. Дорогобид, В. М. Апатенко, С. Г. Матковская // Концепція розвитку паразитології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитологів, присвяченої 25 річниці парадигмальної науки паразитології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 51-52.
284. **Иммуностимуляция** экстрактом трутневого расплода при вакцинации против ньюкаслской болезни / Е. А. Дрокина, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2003. – Вип. 11(35), ч. 2. – С. 184-187.
285. **Новая** наука паразитология в экономическом аспекте / В. М. Апатенко // Материалы междунар. научно-произв. конф. по актуальным проблемам агропромышленного комплекса. – Казань, 2003. – Ч. 1. – С. 13-15.
286. **О символике** общества паразитологов / В. М. Апатенко, В. П. Заболотная // Концепція розвитку паразитології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитологів, присвяченої 25-й річниці парадигмальної науки паразитології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 13-14.
287. **Особенности** ассоциированных инфекций / В. М. Апатенко // Підвищення продуктивності с.-г. тварин : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2003. – Т. 13. – С. 165-168.
288. **Парадигмальной** науке паразитологии 25 лет / В. М. Апатенко // Концепція розвитку паразитології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитологів, присвяченої 25 річниці парадигмальної науки паразитології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 11.
289. **Паразитология** как новая интегрирующая наука о заразной патологии / В. М. Апатенко // Вісник українського відділення Міжнародної академії наук вищої школи. – Київ, 2003. - № 1(1). – С. 152-159.
290. **Полипаразитизм** и паразитозы как модели одного биологического явления / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2003. – Вип. 82. – С. 44-47.
291. **Полігостальність** збудника Тешенської хвороби свиней у паразитологічному аспекті / А. Бузун, В. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2003. – № 2. - С. 8-10.

292. **Проблема** діагностики паразитоценозов / В. М. Апатенко // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса, 2003. – Вип. 21 : Ветеринарні науки. - С. 160-163.

293. **Эмерджентные** болезни и паразитоценозы / В. М. Апатенко, В. М. Горжеев // Концепція розвитку паразитології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитологів, присвяченої 25 річниці парадигмальної науки паразитології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 13.

294. **Microbial** parasitocenosis at respiratory pathologies calves / V. P. Zabolotnya, A. I. Sosnitsky, V. M. Apatenko // Revista Romania de parasitology. – 2003. – Vol. 13, № 1. – S. 84-85.

295. **On polyparasitism** and parasitocenosis / V. M. Apatenko, Gh. Olteanu // Revista Romania de parasitology. – 2003. – Vol. 13, № 1. – S. 49-51.

296. **Polyparasitism** and parasitocenosis in biological interpretation / Gh. Olteanu, V. M. Apatenko // Концепція розвитку паразитології з метою забезпечення якості об'єктів гуманної ветеринарної медицини і загальної біології : тези доповідей II конф. Міжнар. асоціації паразитологів, присвяченої 25 річниці парадигмальної науки паразитології, 7-10 жовтня 2003 р. – Луганськ, 2003. – С. 12.

2004

297. **Основы** паразитологии : лекция / В. М. Апатенко, В. А. Головкин ; Харьковская гос. зоовет. академия. – Харьков, 2004. – 42 с.

298. **Антигенная** дифференциация *P. multocida* / В. М. Апатенко, В. П. Заболотная, А. И. Сосницкий // Современные проблемы общей, медицинской и ветеринарной паразитологии : материалы IV международной научной конференции, посвященной 125-летию со дня рождения акад. К. И. Скрябина и 70-летию кафедры медицинской биологии и общей генетики Витебского гос. мед. ун-та. – Витебск, 2004. – С. 293-296.

299. **Емерджентні** хвороби в паразитологічному аспекті / В. Апатенко, В. Горжеев // Ветеринарна медицина України. – 2004. - № 5. – С. 15-16.

300. **Иммуностимуляция** при актиномикозе / А. В. Дорогобид, В. М. Апатенко, С. Г. Матковская [и др.] // Ветеринарный консультант. – 2004. - № 2. – С. 13.

Авторами также являются : Д. Н. Гринченко, Н. Н. Захарская.

301. **Інформація** о II научно-практической конференции Международной ассоциации паразитологов (г. Луганск, Украина, 7-10 октября 2003 г.) / В. М. Апатенко, Е. А. Вашев // Экспериментальна і клінічна медицина. – 2004. - № 1. – С. 213-214.
302. **Імуностимуляція** курчат лімфоїдним препаратом / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Птахівництво : міжвідомчий тематичний науковий збірник Інституту птахівництва УААН. – Харків, 2004. – Вип. 57. – С. 390-393.
303. **Лейкоз** – проблема комплексная / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Науковий потенціал світу, 2004 : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф., 1-15 листопада 2004 р. – Дніпропетровськ, 2004. – Т. 3 : Ветеринарія. – С. 3-6.
304. **Многоуровневая** система паразитоценозов в заразной патологии / В. М. Апатенко // Современные проблемы паразитологии, зоологии и экологии : материалы I и II международных чтений, посвященных памяти и 85-летию со дня рождения С. С. Шульмана (март 2002 и февраль 2003 гг., Калининград). - Калининград, 2004. - С. 67-71.
305. **Незвичний** актиномікоз великої рогатої худоби / В. М. Апатенко, С. Г. Матковська, Д. М. Грінченко // Ветеринарна медицина України. – 2004. - № 2. – С. 26.
306. **Новые** подходы к диагностике паразитоценозов / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2004. – Вип. 84. – С. 53-55.
307. **Паразитоценология** как интегрирующая наука / В. М. Апатенко // Вестник зоологии. – 2004. - № 18. – С. 11-15.
308. **Проблема** мажорного патогена в экологии паразитоценозов на примере *Pasteurellamultocida* / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Болезни диких животных : материалы междунар. научно-практ. конф., 28-30 сентября 2004 г. – Покров, 2004. – С. 215-222.
309. **Реактогенность** масляных адьювантов в составе противопастереллезной вакцины / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Ученые записки Витебской государственной ветеринарной академии. – Витебск, 2004. – Т. 40, ч. 1. – С. 168-169.
310. **Сенсибилизирующие** и протективные свойства вакцинного штамма микобактерий ВСЖ при туберкулезной и пастереллезной инфекциях / В. П. Заболотная, А. Ф. Руденко, В. М. Апатенко // Зб. наук. праць Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2004. – Вип. 35(47) : Ветеринарні науки. – С. 50-57.

311. **Фазовые** особенности роста бульонной культуры *Pasteurella multocida* / А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная, В. М. Апатенко // Актуальные проблемы эпизоотологии на современном этапе : материалы междунар. научно-производственной конференции. – Санкт-Петербург, 2004. – С. 124-125.

312. **Хвороба** Акабане / В. М. Апатенко // Довідник лікаря ветеринарної медицини. – Київ, 2004. – С. 141-142.

313. **Хвороба** Ібаракі / В. М. Апатенко // Довідник лікаря ветеринарної медицини. – Київ, 2004. – С. 142-143.

314. **Чернушка** посевная (*Nigella sativa*) как иммуностимулятор для птиц / В. М. Апатенко, Имад Альфахури // Птахівництво : міжвідомчий тематичний науковий збірник Інституту птахівництва УААН. – Харків, 2004. – Вип. 55. – С. 499-502.

2005

315. **Вирусные** инфекции сельскохозяйственных животных / В. М. Апатенко. - Харьков : Консум, 2005. - 185 с.

316. **Общая** паразитология / В. М. Апатенко. - Харьков : Консум, 2005. - 151 с.

317. **А'дювантні** властивості прополісу / В. Апатенко, В. Головка, С. Матковська // Ветеринарна медицина України. – 2005. – С. 36-37.

318. **Академік** О. П. Маркевич – засновник паразитології / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2005. - № 12. – С. 39.

319. **Асоційований** перебіг туберкульозу і пастерельозу у морських свинок / О. І. Сосницький, В. П. Заболотна, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2005. – Вип. 12, ч. 2. – С. 188-191.

320. **Вариабельность** респираторных паразитозов факторного типа, осложненных *P. multocida* / В. П. Заболотная, А. И. Сосницкий, В. М. Апатенко [и др.] // Збірник наук. праць Луганського нац. аграрного ун-ту. – Луганськ, 2005. – Вип. 50(73) : Ветеринарні науки. – С. 60-69.

Авторами також являються : А. Ф. Руденко, Л. П. Царевская.

321. **Влияние** экстракта трутневого расплода на факторы естественной резистентности и специфический иммунный ответ у цыплят при вакцинации против ньюкаслской болезни / Е. А. Дрокина, В. М. Апатенко // Дні науки

2005 : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ, 2005. – Т. 3 : Ветеринарія та музика. – С. 3-5.

322. **Застосування** різних методів введення лімфоїдного препарату для підвищення імунного статусу птахів / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Збірник наук. праць Луганського нац. аграрного ун-ту. – Луганськ, 2005. – Вип. 50(73) : Ветеринарні науки. – С. 31-35.

323. **Змішана** інфекція туберкульозу і пастерельозу в експерименті на морських свинках / В. П. Заболотна, О. І. Сосницький, В. М. Апатенко // Підвищення продуктивності с.-г. тварин : збірник наукових праць Харківського НАУ ; Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2005. – Т. 15. – С. 346-350.

324. **Иммуностимулирующие** свойства вакцины VCG / В. М. Апатенко, А. И. Сосницький, В. П. Заболотная // Проблемы с.-х. производства на современном этапе и пути их решения : материалы IX междунар. науч.-произв. конф. (12-14 мая 2005 г.). – Белгород, 2005. – С. 92-93.

325. **Иммуностимуляция** при вакцинации телят против инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота / В. М. Апатенко, С. Г. Матковская // Проблемы зооинженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. – Харків, 2005. – Вип. 12, ч. 2. – С. 178-181.

326. **І. І. Мечников** – класик імунології (до 160-річчя від дня народження) / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2005. - № 10. – С. 43-44.

327. **Імуностимулюючі** властивості лімфоїдного препарату / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2005. – Вип. 85. – С. 360-363.

328. **Некробактеріоз** як емерджентна інфекція / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2005. - № 7. – С. 9-10.

329. **О диагностике** паразитоценозов / В. М. Апатенко // Ветеринарный консультант. – 2005. - № 17. – С. 17.

330. **Основы** паразитоценологии / В. М. Апатенко, В. А. Головки // Ветеринарная патология. – 2005. – № 2. – С. 4-22.

331. **Паразитоценологія** нова концепція у заразній патології / Є. А. Вашев, В. М. Апатенко // Інфекційні хвороби. – 2005. – № 2. – С. 5-11.

332. **Пространственно-временные** отношения при паразитоценозах / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2005. – Вип. 85. – С. 67-72.

333. *Системно-эволюционные* аспекты паразитоценологии / В. М. Апатенко // Вестник зоологии. – 2005. – Отдельный вып. 19, ч. 1 : Паразитология и современность : материалы нуч.-практ. конф. Укр. науч. общества паразитологов, посвящ. 100-летию со дня рождения акад. НАНУ А. П. Маркевича. – С. 31-34.

334. *Чернушка* посевная (*Nigella sativa*) как иммуностимулятор для птиц / В. М. Апатенко, Имад Альфахури // Эффективні корми та годівля. – 2005. - № 8. – С. 38-39.

335. *Immunostimulated* Properties for Chickens of Plant *Nigella Sativa* / V. Apatenko, Emad Helmi // 14-th world veterinary poultry Congress (22-26 august 2005, Turkey). – Istanbul, 2005. – P. 290.

336. *Immunostimulation* of Birds by Symphoid Preparation / D. N. Grinchenko, V. M. Apatenko // 14-th world veterinary poultry Congress (22-26 august 2005, Turkey). – Istanbul, 2005. – P. 534.

337. *Parasitocenology* in Poultry in Aspect of Ecology / V. Apatenko, Emad Helmi // 14-th world veterinary poultry Congress (22-26 august 2005, Turkey). – Istanbul, 2005. – P. 305.

2006

338. *Ветеринарна* імунологія : програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців із спеціальності «Ветеринарна медицина» в аграрних вищих навчальних закладах / підготували : А. Й. Мазуркевич, Н. В. Куц, В. М. Апатенко. - Київ : Аграрна наука, 2006. - 10 с.

339. *Актуальні* проблеми інфекційної патології / І. Ю. Бісюк, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 37-41.

340. *Апистимуляторы* для птиц / В. М. Апатенко, Насир Хасан, Нимер Юсеф Мохаммед, И. С. Андриевская // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 267-271.

341. *И. И. Мечников* – основоположник иммунологии и микробиологии / В. М. Апатенко // Актуальные вопросы борьбы с инфекционными заболеваниями в гуманной и ветеринарной медицине : материалы междунар. науч. конф., посвященной 160-летию со дня рождения лауреата Нобелевской премии И. И. Мечникова, 27-30 ноября 2005 г. – Харьков, 2006. – С. 9-11.

342. **И. И. Мечников** – у истоков паразитологии / В. М. Апатенко // Актуальные вопросы борьбы с инфекционными заболеваниями в гуманной и ветеринарной медицине : материалы междунар. науч. конф., посвященной 160-летию со дня рождения лауреата Нобелевской премии И. И. Мечникова, 27-30 ноября 2005 г. – Харьков, 2006. – С. 12-15.
343. **Иммунная** защита при паразитоценозах / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. – Т. 16. – С. 425-428.
344. **Иммунитет** и иммуностимуляция в свиноводстве / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. – Харків, 2006. – Вип. 86. – С. 10-14.
345. **Имуностимулятор** з лімфоїдної тканини для курчат / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 282-289.
346. **Морфофункциональные** параметры при паразитоценозах / В. М. Апатенко // Вісник Сумського національного аграрного університету. - Суми, 2006. - Вип. 7(17). - С. 8-11.
347. **Новая** наука паразитология и парадигмальность образования / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2006. – Вип. 63(86) : Ветеринарні науки. – С. 7-11.
348. **Новий** імуностимулювальний препарат при щепленні птиці проти ньюкаслської хвороби / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2006. - № 10. – С. 39-40.
349. **О диагностике** паразитоценозов / В. М. Апатенко // Ветеринария сельскохозяйственных животных. - 2006. - № 8. - С. 41-42.
350. **О системно–интеграционном** подходе в образовании / В. М. Апатенко, А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная // Strategy of Quality in Industrie and Education : 11 International Congference, 2-9 June, Bulgaria. – Varna, 2006. – Vol. 2. – P. 56-58.
351. **Паразитоценозы** и медленные инфекции / П. И. Вербицкий, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 54-57.

352. **Паразитоценология** как новое научное направление / В. М. Апатенко, Е. А. Вашеv // Актуальные вопросы борьбы с инфекционными заболеваниями в гуманной и ветеринарной медицине : материалы междунар. науч. конф., посвященной 160-летию со дня рождения лауреата Нобелевской премии И. И. Мечникова, 27-30 ноября 2005 г. – Харьков, 2006. – С. 20-35.
353. **Паразитоценология** как парадигма в науке и образовании / В. М. Апатенко // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 3-20.
354. **Пастереллезные** инфекции факторного и классического типа в составе паразитоценоза телят и поросят / А. И. Сосницкий, Б. Т. Стегний, В. М. Апатенко // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 115-129.
355. **Патоморфологические** аспекты паразитоценологии / В. М. Апатенко, В. П. Заболотная, А. И. Сосницкий // Актуальные проблемы ветеринарной патологии и морфологии животных : междунар. научно-произв. конф., Воронеж, 22-23 июня 2006 г. – Воронеж, 2006. – С. 6-11.
356. **Пространственно-временные** отношения при факторной инфекционной патологии, ассоциированной с острым кишечным заболеванием телят / В. А. Головки, В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 153-164.
357. **Системность** и качество, стандартизация и сертификация в биологическом аспекте / В. М. Апатенко, А. Э. Янишевский // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 30-37.
358. **Удосконалений** ад'ювант / В. Апатенко, Д. Грінченко, В. Заболотна, О. Сосницький // Ветеринарна медицина України. - 2006. - № 1. - С. 44-45.
359. **Чума** собак, разработка схемы лечения / А. Ю. Кабанов, В. М. Апатенко // Проблемы зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2006. - Вип. 13(38), ч. 3. - С. 318-322.
360. **VI съезд** паразитоценологов Украины / В. М. Апатенко, В. Ф. Никитин // Ветеринарный консультант. - 2006. - № 22. - С. 25-26.
361. **Этиопатогенез** респираторного микропаразитоценоза детерминированного PASTERELLA MULTOCIDA / А. И. Сосницкий, В. П. Заболотная, С. П. Пузаков, В. М. Апатенко // Актуальные вопросы борьбы с инфекционными заболеваниями в гуманной и ветеринарной медицине :

материалы междунар. науч. конф., посвященной 160-летию со дня рождения лауреата Нобелевской премии И. И. Мечникова, 27-30 ноября 2005 г. – Харьков, 2006. – С. 70-78.

362. **Systematic** character of parasitocenosis in evolutional aspect / V. M. Apatenko, E. A. Vashev // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць ХДЗВА. - Харків, 2006. - Вип. 13 (38), ч. 3. - С. 20-23.

363. **Virus-bacterial** poliparasitocenozi at respiratory patology calves / V. M. Apatenko, A. F. Rudenko, V. P. Zabolotnya [et al.] // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету. – Луганськ, 2006. – Вип. 63(86) : Ветеринарні науки. – С. 3-6.

Авторами також є : А. І. Sosnitsky, L. P. Tearevskay.

2007

364. **Застосування** імуностимулятора ЕЛПР при вакцинації курчат різного віку / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 14(39), ч. 2, т. 1. - С. 77-81.

365. **Імунний** статус молодняка і імуностимуляція в птахівництві / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15 (40), ч. 2, т. 1. - С. 235 - 239.

366. **Кафедри** мікробіології та біотехнології - 100 років / В. М. Апатенко, Б. Т. Стегній // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15 (40), ч. 2, т. 1. - С. 9-38.

367. **Определение** иммунодефицитов у поросят / Л. В. Деменко, Й. Морару, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15(40), ч. 2, т. 2. - С. 199-202.

368. **Паразитоценологические** аспекты инфекционной патологии / В. М. Апатенко, Б. Т. Стегній // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. - 2007. - Вип. 88. - С. 273-276.

369. **Паразитоценология** как парадигма в науке и образовании / В. М. Апатенко // Ветеринарный консультант. - 2007. - № 4. - С. 3-10.

370. **Пчелиные** иммуностимуляторы для птиц / В. М. Апатенко, Е. А. Дрокина // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15(40), ч. 2, т. 1. - С. 227-229.

371. **Эволюция**, преволуция и паразитоценозы / В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15(40), ч. 2, т. 2. - С. 9-12.

372. **New vegetable immunostimulator** / Alfahuri Imad, Apatenko V. M. // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2007. - Вип. 15(40), ч. 2, т. 2. - С. 207-210.

2008

373. **Ветеринарна вірусологія** : програма для підготовки бакалаврів напряму 6.110101 «Ветеринарна медицина» у внз II-IV рівнів акредитації Мінагрополітики України / В. Г. Скибіцький, І. І. Панікар, В. М. Апатенко, О. С. Калініна ; Наукметодцентр аграрної освіти. - Київ : Аграрна освіта, 2008. - 11 с.

374. **Биотехнология** - перспективное научное направление / В. М. Апатенко // Вісті Дергачівщини. - 2008. - 8 листопада. - С. 16.

375. **Информация** о 3-й научно-практической конференции Международной ассоциации паразитологов / В. М. Апатенко, В. Ф. Никитин // Российский паразитологический журнал. – 2008. - № 4. – С. 115-116.

376. **Імуностимуляція** молодняка тварин препаратами тваринного походження / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2008. - Вип. 16(41), ч. 2, т. 3. - С. 96-98.

377. **Паразитоценология** с позиции системного подхода и преволуции микробов / В. М. Апатенко, Б. Т. Стегний, В. Ф. Копицкий // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник. - 2008. - Вип. 91. - С. 33-38.

378. **Системность** паразитоценозов в эволюционном аспекте / В. М. Апатенко, В. Ф. Копицкий // Проблемы зооинженерии та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2008. - Вип. 16(41), ч. 2, т. 3. - С. 159-162.

2009

379. **Ветеринарна мікробіологія** : програма для підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.110101 «Ветеринарна медицина» у внз II-IV рівнів акредитації Мінагрополітики України / В. Г. Скибіцький, Ф. Ж. Ібатуліна,

Б. Т. Стегній, В. М. Апатенко ; Наукметодцентр аграрної освіти. – Київ : Аграрна освіта, 2009. – 23 с.

380. **Вирусные** инфекции сельскохозяйственных животных : учебно-методическое пособие для студентов и аспирантов факультетов ветеринарной медицины / В. М. Апатенко. – 5-е изд., перераб. и доп. – Харьков : СтильИздат, 2009. – 187 с.

381. **Загальна** ветеринарна мікробіологія : навчальний посібник для студентів зі спеціальності «Ветеринарна медицина» ВНЗ III-IV рівнів акредитації / В. М. Апатенко, Б. Т. Стегній, В. О. Головка, С. А. Ничик. – Харків : РВВ ХДЗВА, 2009. – 292 с.

382. **Великомасштабна** преволуція мікробів та інфекційна патологія / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2009. - № 9. – С. 21-22.

383. **Імунодефіцит** вимагає імуностимуляції / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2009. - № 5. – С. 30-31.

384. **Імуностимулюючий** препарат для курчат різного віку / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Ветеринарна біотехнологія : науковий бюллетень / Інститут ветеринарної медицини. – Ніжин, 2009. - № 14. - С. 87-90.

385. **Паразитоценозы** в патоморфологическом аспекте / В. М. Апатенко // Вісник Сумського нац. аграрного університету : наук.-метод. журнал. – Суми, 2009. – Вип. 6(25). – С. 7-11.

386. **Підвищення** імунної відповіді при вакцинації проти ньюкаслської хвороби / Д. М. Грінченко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2009. - Вип. 19, ч. 2, т. 1. - С. 95-97.

387. **Эмерджентные** инфекции и преволуция микробов / В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2009. - Вип. 20, ч. 2, т. 2. - С. 206-212.

2010

388. **Диагностика** и предиктивность паразитоценозов / В. М. Апатенко, Б. Т. Стегній // Ветеринарна медицина : міжвідомчий тематичний науковий збірник Інституту експериментальної і клінічної ветеринарної медицини. – Харків, 2010. - Вип. 94. - С. 160-162.

389. **Наукове** надбання України / В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2010. - № 12. – С. 42. – (О. П. Маркевич – корифей паразитології, фундатор паразитоценології).

390. **Прополисотерапія** при актиномикозе / Д. Н. Гринченко, В. М. Апатенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : збірник наукових праць Харків. держ. зоовет. академії. - Харків, 2010. - Вип. 21, ч. 2, т. 2. - С. 210-214.

2011

391. **Псевдомікози** тварин / В. М. Апатенко, Д. М. Гринченко // Ветеринарна медицина України. – 2011. - № 6. – С. 9-10.

2016

392. **Краткая** история становления науки паразитоценологии / В. М. Апатенко, Е. М. Кузовкин, Л. В. Деменко // Паразитарные системы и паразитоценозы животных : материалы V научно-практической конференции Международной ассоциации паразитоценологов, Витебск, 24-27 мая 2016 г. / Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь, Учреждение образования "Витебская государственная академия ветеринарной медицины". - Витебск, 2016. - С. 3-7.

ВИДАННЯ ЗА РЕДАКЦІЮ ТА РЕЦЕНЗОВАНІ В. М. АПАТЕНКОМ

393. **Справочник** по патологоанатомической диагностике болезней сельскохозяйственных животных / А. И. Кривутенко [и др.] ; **рец.** В. М. Апатенко. - Киев : Урожай, 1983. – 168 с.

394. **Болезни** птиц при интенсивных методах ведения отрасли : межвузовский сб. науч. тр. / Харьков. с.-х ин-т им. В. В. Докучаева ; **отв. ред.** В. М. Апатенко. – Харьков : ХСХИ, 1988. – 91 с.

395. **Научные** и прикладные проблемы паразитоценологии (вирусологии, микробиологии и зоопаразитологии) [Текст] : IV межгосударственная конференция по научным и прикладным проблемам паразитоценологии, 21-23 октября 1993 г.) / АН Украины, Ин-т зоологии им. И. И. Шмальгаузена, Харьк. зоовет. ин-т, Об-ние "Укрмясопром", Укр. науч. о-во паразитоценологов ; **отв. ред.** В. М. Апатенко. - Киев ; Харьков ; Луганск : [б.и.], 1993. - 120 с.

396. **Новое** в учении о заразных болезнях (вирусных, бактериальных, зоопаразитарных) [Текст] : материалы III съезда паразитоценологов, Киев, 4-6 декабря 1991 года / АН Украины, Укр. науч. о-во паразитоценологов ; **отв. ред.** В. М. Апатенко. - Киев : [б.и.], 1994. – 198 с.

397. *IV съезд* паразитологов Украины [Текст] : материалы съезда (4-5 октября 1995 г.) / НАН Украины, Ин-т зоологии, Харьк. зоовет. ин-т, Харьк. гос. мед. ун-т, Харьк. гос. ун-т, Науч. о-во паразитологов Украины ; **отв. ред.** В. М. Апатенко. - Харьков : [б.и.], 1995. - 193 с.

398. *Проблемы* и перспективы паразитологии : материалы V межсъезд. конф. паразитологов Украины 29-30 октября 1997 г. / НАН Украины ; **отв. ред.** В. М. Апатенко [и др.]. - Харьков ; Луганск : [б.и.], 1997. - 197 с.

399. *Мікробіологія* молока та молочних продуктів : програма / [В. В. Власенко, М. І. Машкін, А. Я. Маньковський та ін. ; рец. : В. М. Апатенко, В. І. Ярошенко]. – Київ : Аграрна освіта, 2002. – 7 с.

Авторами також є : Ф. Ж. Ібатулліна, Г. В. Козловська.

400. *Санітарія* та гігієна на підприємствах з виробництва молока і молочних продуктів : навчальний посібник / М. В. Чорний, Н. М. Наливайська, В. А. Пасічник, Т. М. Рижкова ; **рец.** В. М. Апатенко. – Харків : Гриф, 2010. – 284 с.

АВТОРСЬКІ СВДОЦТВА ТА ПАТЕНТИ

401. *Способ* пункционного доступа к тимусу новорожденных телят : **а. с.** 1518941 СССР / Апатенко В. М., Савенко Н. Н. - № 4257566 ; заявл. 8.06.1987 ; опубл. 01.07.1989.

402. *Способ* выделения иммуноглобулина М : **а. с.** 1573579 / Апатенко В. М., Гайдамака А. В., Пустовар А. Я. - № 4406327 ; заявл. 21.03.1988 ; опубл. 22.02.1990.

403. *Способ* хирургического доступа к воздухоносному мешку кур : **а. с.** 1568248 СССР / Апатенко В. М., Борисов А. Е. - № 4478470 ; заявл. 11.07.1988 ; опубл. 01.02.1990.

404. *Способ* получения иммуностимулирующего препарата : **патент** 904707 СССР : МКИ А 61 К 35/28 К 45/26 / Апатенко В. М., Белоконов И. И., Борисов А. Е. - Заявл. 30.05.1990; опубл. 31.07.1991.

405. *Спосіб* лікування пневмоентеритів у телят : патент на винахід 10057 А Україна : МПК А61 К31/00, А61 К39/00 / Лисюк В. В., Ткачова Т. П., Апатенко В. М. ; заявник та патентовласник Харків. зоовет. інститут. - № 93060587 ; заявл. 21.12.1992 ; опубл. 30.09.96, Бюл № 3.

406. *Спосіб* лікування пневмоентеритів поросят : патент на винахід 17228 А Україна : МПК А61 К 31/00, А61 К 39/00 / Апатенко В. М., Мещирікова О. І. ; заявник та патентовласник Харків. зоовет. інститут. - № 95094177 ; заявл. 18.09.1995 ; опубл. 31.10.97, Бюл № 5.

407. **Засіб** для профілактики і лікування пневмоентеритів поросят – препарат «жива кров» : патент на винахід 23731 А Україна : МПК А61К 35/64, А61К 35/14 / Апатенко В. М., Самохін В. М. ; заявник та патентовласник Харків. зоовет. інститут. - № 97041536 ; заявл. 02.04.1997 ; опубл. 31.08.1998, Бюл № 4.

408. **Спосіб** вакцинопрофілактики птиці : деклараційний патент на винахід 31873 А Україна : МПК А61К 9/00 / Апатенко В. М., Курилко М. М. ; заявник та патентовласник Харків. зоовет. інститут. - № 98115964 ; заявл. 10.11.1998 ; опубл. 15.12.2000, Бюл. № 7.

409. **Спосіб** лікування пневмоентеритів телят : деклараційний патент на винахід 31156 А Україна : МПК А61К 36/48, А61D 7/00, А61N 5/06 / Качур О. В., Апатенко В. М. ; заявник та патентовласник Харків. зоовет. інститут. - № 98073782 ; заявл. 14.07.1998 ; опубл. 15.12.2000, Бюл № 7.

410. **Спосіб** виготовлення імуностимулятора ЕЛПР : деклараційний патент на корисну модель 3753 Україна : МПК А61К 39/12, А61К 35/74 / Грінченко Д. М., Апатенко В. М. ; заявник та патентовласник Харків. держ. зоовет. академія. - № 2004031536 ; заявл. 02.03.2004 ; опубл. 15.12.2004, Бюл. № 12.

411. **Спосіб** імунізації птиці проти ньюкаслської хвороби : деклараційний патент на винахід 68106 А Україна : МПК А61К 39/12, А61К 35/74 / Апатенко В. М., Аль Фахурі Імад ; заявник та патентовласник Харків. держ. зоовет. академія. - № 2003109070 ; заявл. 07.10.2003 ; опубл. 15.07.2004, Бюл. № 7.

412. **Спосіб** вакцинопрофілактики птиці проти хвороби Ньюкасла : патент на корисну модель 5365 Україна : МПК А61К 39/12, А61К 35/74 / Грінченко Д. М., Апатенко В. М. ; заявник та патентовласник Харків. держ. зоовет. академія. - № 2004032289 ; заявл. 29.03.2004 ; опубл. 15.03.2005, Бюл. № 3. – 4 с.

413. **Спосіб** виготовлення емульсійної протипастерельозної вакцини : деклараційний патент на корисну модель 7023 Україна : МПК А61 К39/102 / Стегній Б. Т., Сосницький О. І., Заболотна В. П., Апатенко В. М. ; заявник та патентовласник Інститут експериментальної і клінічної вет. медицини. - № 20040403267 ; заявл. 29.04.2004 ; опубл. 15.06.2005, Бюл. № 6. – 4 с.

414. **Спосіб** підвищення імунної відповіді при вакцинації птиці проти хвороби Ньюкасла : деклараційний патент на корисну модель 7403 Україна : МПК А61 К39/12, А61 К35/74 / Апатенко В. М., Грінченко Д. М., Сосницький О. І., Заболотна В. П. ; заявник та патентовласник Харків. держ. зоовет. академія. - № 20041210170 ; заявл. 10.12.2004 ; опубл. 15.06.2005, Бюл. № 6.

НАУКОВА ШКОЛА ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРНИХ НАУК
В. М. АПАТЕНКА

Ні дня без боротьби за істину в науці
(Девіз кафедри)

Дисертації виконані під керівництвом професора В. М. Апатенка:
на здобуття наукового ступеня
кандидата ветеринарних наук

1. ***Харенко Н. И.*** Микробная контаминация спермы хряков производителей и меры ее профилактики в условиях промышленных комплексов : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.07 / Николай Иванович Харенко ; Ставропольский с.-х. институт. – Ставрополь, 1977.
2. ***Турицына Е. Г.*** Патоморфология поствакцинальных осложнений у кур , иммунизированных против ньюкаслской болезни : дис. ... канд. вет. наук / Евгения Геннадьевна Турицына ; Омский государственный ветеринарный институт. - Омск, 1988.
3. ***Савенко Н. Н.*** Патоморфология лимфоидных органов и иммуноморфологическая диагностика при некоторых вирусных энтеритах новорожденных телят : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.02 - патология, онкология и морфология животных / Николай Николаевич Савенко ; Воронежский гос. аграрный университет. - Воронеж, 1991.
4. ***Бут В. И.*** Морфофункциональное исследование лимфоидной ткани поросят при вторичных иммунодефицитных состояниях : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.02 - патология, онкология и морфология животных / Владимир Иванович Бут ; Воронежский гос. аграрный университет. - Воронеж, 1992.
5. ***Гончарова Л. В.*** Розробка еритроцитарного антитільного діагностикуму для індикації вірусу ІРТ-ІПВ у спермі бугаїв-плідників : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.03 - ветеринарна мікробіологія, вірусологія, епізоотологія, мікологія і імунологія / Лариса Володимирівна Гончарова ; Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини. – Харків, 1993.

6. **Матковська С. Г.** Діагностика інфекційного ринотрахеїту – пустульозного вульвовагініту великої рогатої худоби за показниками антитіл в носовому, піхвовому секреті та сльозі : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.03 – ветеринарна мікробіологія та вірусологія / Світлана Григорівна Матковська ; Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини. – Харків, 1999.

7. **Альфахурі І. Х.** Імуностимулюючі властивості чорнушки посівної (*Nigelia sativa*), її препаратів та їх застосування при вакцинації проти ньюкаслської хвороби : дис. ... канд. вет. наук : 16.00.03 – ветеринарна мікробіологія та вірусологія / Імад Хельмі Альфахурі ; Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини УААН. – Харків, 2004.

**на здобуття наукового ступеня
кандидата біологічних наук**

8. **Гайдамака А. В.** Исследование иммунологического статуса свиней в промышленных комплексах в связи с вакцинопрофилактикой сальмонеллеза : дис. ... канд. биол. наук : 16.00.03 – вет. микробиология, вирусология, эпизоотология, микология и иммунология / Александр Викторович Гайдамака ; Всесоюзный гос. научно-контрольный институт ветеринарных препаратов. – Москва, 1990.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ВОЛОДИМИРА МАКСИМОВИЧА АПАТЕНКА

1. Апатенко В. М. Школа ветеринарних інфекціоністів – Харківський пріоритет = School of veterinary Infectionist – Kharkiv priority : до 150-річчя Харківського зооветеринарного інституту, 1851-2001 роки / В. М. Апатенко. – Харків : ХЗВІ, 2000. – 76 с.
2. Чорний М. Науковий рейтинг України / М. Чорний // Ветеринарна медицина України. – 2000. - № 5. – С. 13.
3. Ветеринарная общественность тепло поздравила Апатенко Владимира Максимовича // Ветеринарная. – 2001. - № 3. – С. 62.
4. Володимиріу Максимовичу Апатенко – 70 років! // Ветеринарна медицина України. – 2001. - № 3. – С. 28.
5. К 70-летию Владимира Максимовича Апатенко / И. А. Бакулов, А. А. Коломыщев, В. В. Макаров [и др.] // Ветеринарная газета. – 2001. - № 5 (март).
6. Карташов М. І. Апатенко Володимир Максимович / М. І. Карташов // Енциклопедія Сучасної України . – Київ, 2001. – Т. 1 : А. – С. 609. - Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=43091. – Дата доступу 18.02.2021.
7. Апатенко В. М. Кафедра мікробіології, вірусології та імунології ім. професора Л. С. Ценковського / В. М. Апатенко // Історія Харківської державної зооветеринарної академії. 155 років / Харків. держ. зоовет. академія ; [редкол. : В. О. Головко, Ю. Д. Рубан, В. М. Кандиба та ін.] – Харків, 2006. - С. 344-360.
8. Головко В. О. Володимиріу Максимовичу Апатенку – 75! / В. О. Головко // Ветеринарна медицина України. – 2006. - № 4. – С. 35.
9. Профессор В. М. Апатенко : жизнь и деятельность : библиографический указатель работ за 1959-2006 годы / Харьков. гос. зоовет. академия. – Харьков : РИО ХГЗВА, 2007. – 110 с.

10. Владимир Максимович Апатенко // Российский паразитологический журнал. – 2011. - № 2. – С. 122-123.
11. Стегній Б. Т. Кафедра мікробіології, вірусології та імунології ім. професора Л. С. Ценковського / Б. Т. Стегній // Харківській державній зооветеринарній академії 160 років / Харків. держ. зоовет. академія ; [авт. кол. : В. О. Головка, Ю. Д. Рубан, Ю. О. Приходько та ін.] – Харків, 2011. - С. 71-76.
12. Ятусевич А. И. В. М. Апатенко (К 80-летию со дня рождения) / А. И. Ятусевич, В. Ф. Никитин, Е. М. Кузовкин // Ветеринария. – 2011. - № 8. – С. 62.
13. Ятусевич А. И. Владимир Максимович Апатенко (памяти ученого) / А. И. Ятусевич, В. Ф. Никитин, Е. М. Кузовкин // Российский паразитологический журнал. – 2011. - № 2. – С. 122-123.
14. Рудик С. К. Гордість української ветеринарії = Dride Ukrainian veterinary medicine / С. К. Рудик. – Київ : [Аграр Медіа Груп, НУБіП України], 2015. – С. 55.
15. Ятусевич А. И. Памяти Владимира Максимовича Апатенко (к 85-летию со дня рождения) / А. И. Ятусевич, Е. М. Кузовкин // Паразитарные системы и паразитоценозы животных : материалы V научно-практической конференции Международной ассоциации паразитоценологов, Витебск, 24-27 мая 2016 г. / Министерство сельского хозяйства и продовольствия Республики Беларусь, Учреждение образования "Витебская государственная академия ветеринарной медицины". - Витебск, 2016. - С. 237-239.
16. Кафедра мікробіології, вірусології та імунології. Історія кафедри [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hdzva.edu.ua/vet-fak/1521-2/#mvi>. – Дата доступу 18.02.2021.

ФОТОГАЛЕРЕЯ

АВТОБИОГРАФИЯ

Анатенко Владимир Максимович

родился 14 марта 1931 года в с. Первомайском Колыванского р-на Курганской области в семье служащего, русский.

Отец - Анатенко Максим Никифорович, родился в 1902 году, по специальности агроном, в настоящее время пенсионер.

Мать - Анатенко Александра Гавриловна, 1907 года рождения, умерла в 1949 году.

В 1939 году в семье учился в школе в г. Землянке Курганской области, где прощивал по месту работы отца. В 1940 году наша семья переехала в с. Большая Березка того же района, где были оккупированы во время Великой Отечественной войны. На оккупированной территории находимся с августа 1942 года по февраль 1943 года.

В колхозной бригаде в 1944 году во время учебы в Алексеевской средней школе Курганского района Велгородской области. После окончания этой школы в 1949 году поступил в Харьковскую ветеринарную академию, которую окончил с отличием в 1954 году и был направлен на работу в Омскую область в бригаде ветеринаров Камышанской МРС, где и работал на Ви-Крымском ветучастке до поступления в аспирантуру в 1960 году.

В декабре 1959 года поступил в КНЕС.

Именился в 1959 году. Имя - Анатолий Корнея Кем-
мельберг, родился 1934 года, но специальность не врач.

Имя сына - Игорь, 1960 года рождения, студент медицинского
и зооветеринарного факультета, который родился в 1973 году.

В 1963 году окончил аспирантуру при кафедре
патологической анатомии Харьковского зооветеринарного
университета, в марте
следующего года защитил кандидатскую диссертацию.
После аспирантуры 1 год работал ассистентом кафедры
зооанатомии, а затем на кафедре микробиологии
система работ ассистентом, а с 1967 года по 1975 г. - до-
центом. С октября 1975 г. избран по конкурсу заведующим
кафедрой патологической анатомии и цитологии.

В 1974 г. защитил докторскую диссертацию. В 1976 г.
дифференцирован в ученое звание профессора.

В 1967 г. с 10 по 24 июля находился в г. Париже, где участвовал
в работе XVIII Всемирного ветеринарного конгресса.

С 3 по 31 августа 1968 г. был в Польше в качестве руководи-
теля группы студентов на ознакомительной ярмарке.

С 5 по 15 сентября 1976 г. находился во Франции, где участвовал
в IX Международном конгрессе по болезням скота.

Студентами участвовал по Индии и Шри-Ланке с 29 сентября
по 8 октября 1979 года.

Активно участвую в общественной жизни инсти-
тута, являюсь куратором научного студенческого общества
по ветрану, презираю секцию "История преподава-
ния" методсовет, руководителем семинара "Философские
проблемы в ветеринарии" и т.д.

2/III - 82 год

Анатолий

СПРАВКА

Тов. Апатенко Владимир Максимович
(фамилия, имя и отчество)
 Командируется в Грецию в качестве научного туриста
(наименование совета профсоюзов)
 в _____, сроком на 15 дней
(указать страну)

Год рождения 1931 Место рождения с. Первомайское Хомутовского р-на Курской обл.
 Национальность русский Член КПСС с 1959 года. Партибилет № 11532688
 Образование высшее окончил (когда, что) в 1954 г. Харьковский ветеринарный институт
 Специальность по образованию ветеринарный врач Во Франции с 10 по 24/VI-37г. в Польше с 3 по 31/VII-64 служебные командировки.
 Какими иностранными языками владеет: французским, немецким, польским. Имеет ли родственников за границей нет
 Остал ли ранее в КПСС нет
 Имеет ли парткарточку (какие, когда получены, кем и за что) нет
 Привлекался ли к судебной ответственности (когда и за что) нет
 Имеет ли президентские награды (какие) нет
 Был ли сам или кто-либо из ближайших родственников в плену или интернирован в период Отечественной войны нет
 Участие в выборах органов не участвовал
 Семейное положение: женат, имеет двух детей.

ТРУДОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

сент. 1949 - июль 1954 - студент Харьковского ветеринарного института
 февр. 1955 - авг. 1960 - зав. Старо-Крымским ветучастком Донецкой обл.
 сент. 1960 - окт. 1963 - аспирант Харьковского зооветинститута
 ноябрь 1963 - авг. 1964 - ассистент каф. зоогигиены ХЗВИ,
 сент. 1964 - янв. 1967 - ассистент каф. микробиологии ХЗВИ
 янв. 1967 - по н/в - доцент каф. микробиологии ХЗВИ.

Проживает (адрес) г. Харьков, п/о Институтское, д. 10, кв. 12.

СССР
МИНИСТЕРСТВО
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

Управление по изучению опыта
и научно-техническому
сотрудничеству
с зарубежными странами

24 февраля 1967 г.

№ 213-219/4

Москва, И-139, Орловский пер., 1/11

Вход № 253
3. III 1967

19

*Исполнитель
В.М. Апатенко*

Директору Харьковского зооветеринарно-
го института

тов. КАЛАШНИК И.А.

г. Харьков, п/о Зооинститут

В июле 1967 года во Франции состоится XVII Всемирный ветеринарный конгресс. Для участия в работе Конгресса Министерство сельского хозяйства СССР планирует направить во Францию по линии научного туризма группу ученых и специалистов по ветеринарии.

Стоимость туристической путевки составит ориентировочно 400 рублей, время пребывания во Франции 15 дней.

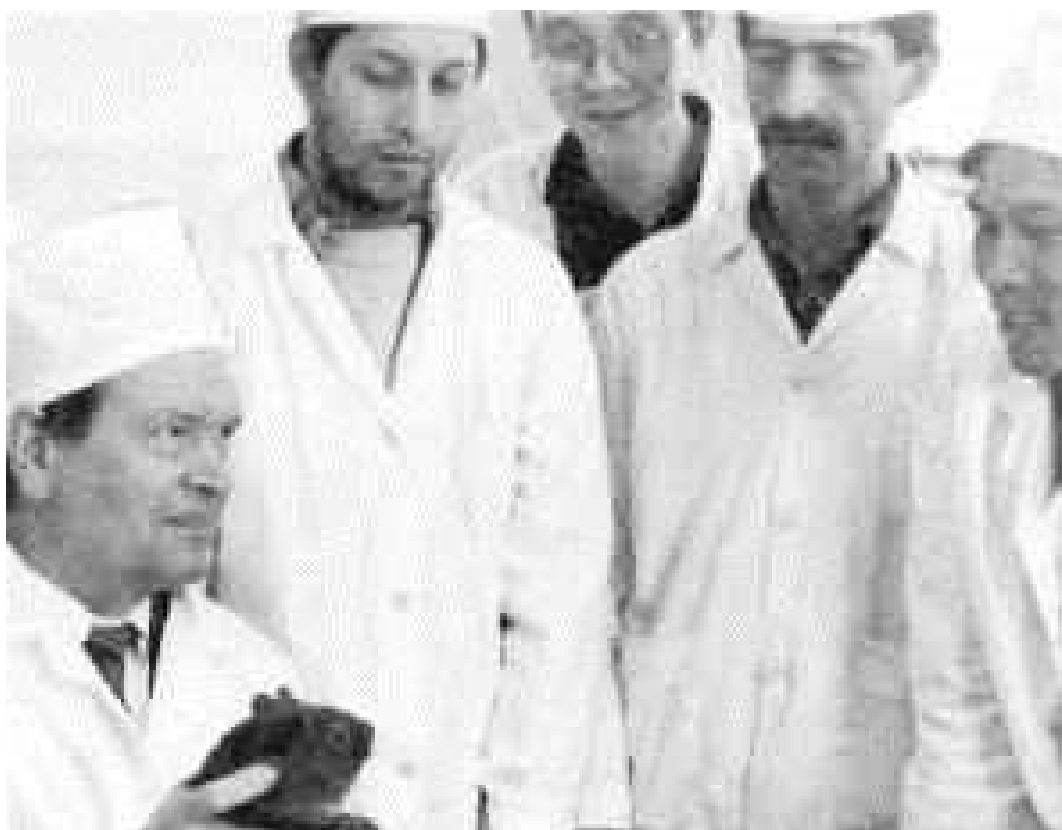
Доцент кафедры микробиологии вверенного Вам Института г. Апатенко В.М. выразил желание принять, в качестве туриста, участие в работе XVII Всемирного ветеринарного конгресса.

В связи с этим прошу Вас рассмотреть вопрос о возможности его включения в состав туристической группы и при положительном решении срочно мыслить в наш адрес документы, оформленные в установленном порядке.

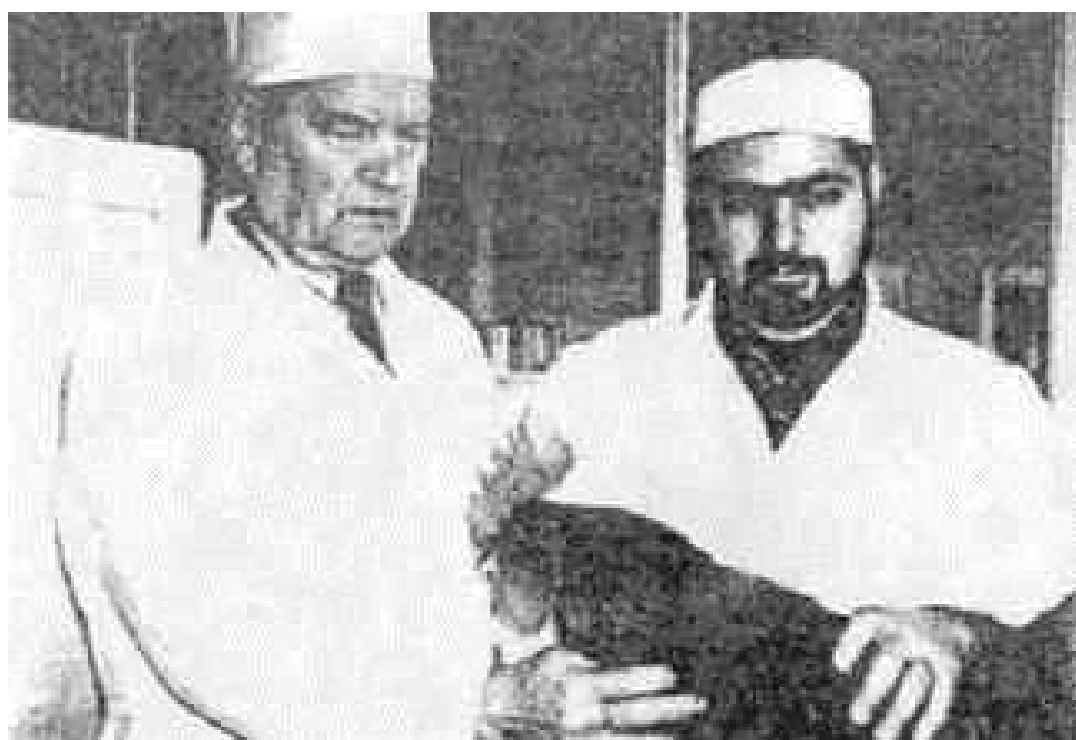
Начальник Управления

М.Фонян

Фонян

Зі студентами

З аспірантом Імадом Альфахурі

Учасники IV з'їзду паразитоценологів України, зліва направо:
проф. В. К. Чернуха, ректор ХЗВІ М. І. Карташов, акад. В. М. Апатенко,
голова ДДВМ України П. І. Вербицький, акад. І. О. Бакулов

Зі співробітниками кафедри мікробіології

Лабораторне заняття з патологічної анатомії

Доцент К. Д. Югай (зліва) та професор В. М. Апатенко (в центрі) демонструють досягнення кафедри заступнику Міністра аграрної політики С. І. Мельнику

Гордість академії – її професори (03.09.2001 р.)
Зліва направо: К. Д. Югай, Г. М. Фоменко, Ю. Д. Рубан,
В. М. Апатенко, О. М. Маменко

Візд до свиногомплексу «Кременський»

Внутрішньовенне введення опроміненої УФ крові теляті
(на задньому плані Оксана Качур та Володимир Апатенко)

А. В. Дорогобід (зліва) та В. М. Апатенко на фермі

День Знань на стадіоні ХДЗВА

З директором ВАТ А. В. Дорогобідом (справа)

З професорами І. І. Магдою (в центрі) та Д. Д. Логвіновим (справа)

З професором ХДМУ Є. А. Вашевим (зліва)

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ*

А. О. Раєвський – яскрава особистість у ветеринарії	225
А'дювантні властивості прополісу	317
Академік О. П. Маркевич – засновник паразитоценології	318
Актуальні проблеми інфекційної патології	339
Антигенная дифференциация <i>P.multocida</i>	298
Апиимностимуляция при заболеваниях, вызываемых комплексом паразитов	270
Апистимуляторы для птиц	340
Аплікатор для противіспяного щеплення	53
Асоційований перебіг туберкульозу і пастерельозу у морських свинок	319
Асоційовані респіраторні інфекції телят	164
Ассоциативные болезни – проблемы паразитоценологии	242
Ассоциированная интеграционно-автономная инфекция птиц	68
Ассоциированная инфекция кур	139
Ассоциированные вирусные инфекции животных и вопросы диагностики	50
Ассоциированные инфекции в патоморфологическом и иммуноморфологическом аспекте	76
Ассоциированные инфекции и иммуностимуляция в условиях откормочного хозяйства	133
Ассоциированные инфекции птиц	271, 278
Ассоциированные инфекции птиц в иммуноморфологическом аспекте	69
Аспекты решения проблемы ассоциированных инфекций животных	211
Багаторівнева структура паразитоценозів в інфекційній патології	243
Бактериостатические свойства масла чернушки посевной (<i>Nigella sativa</i>) в сравнении с антибиотиками	279
Беломышечная болезнь бройлеров, патоморфологическая характеристика и диагностика	60
Биотехнология - перспективное научное направление	374
Болезни птиц при интенсивных методах ведения отрасли	394

* **Порядковий номер** публікації вказує на місце її знаходження в хронологічному покажчику

В заштиту братъев наших меньших	226
Вариабельность респираторных паразитоценозов факторного типа, осложненных P.multocida	320
Вашингтон-Лозовенька	105
Введение	89,134,179
Великомасштабна преволуція мікробів та інфекційна патологія	382
Ветеринарна вірусологія : програма	177,240,373
Ветеринарна імунологія : програма	196, 338
Ветеринарна імунологія та імунопатологія : посібник	132
Ветеринарна мікробіологія : програма	379
Ветеринарна мікробіологія та імунологія : підручник	162
Ветеринарна мікробіологія та імунологія : програма	208
Ветеринарні поради пташниці	46
Ветеринарно-медицинская токсикология. Общая и клиническая токсикология. Основы экотоксикологии	106
Взаимодействие вируса оспы кур с клетками хориоаллантоиса куриных эмбрионов	12
Взаимодействие интерферона, индуцированного вирусом оспы птиц, с вирусом ньюкаслской болезни	15
Взаимодействие между вирусами оспы птиц и ньюкаслской болезни в развивающемся курином эмбрионе	18
Вивчення епізоотичної ситуації, імунного статусу та заходів профілактики захворювань в умовах інтенсивного тваринництва	165
Використання носового, піхвового секретів та сльози для діагностики інфекційного ринотрахеїту – пустульозного вувльовагініту за допомогою РНГА та РНБА : методичні рекомендації	209
Використання реакції непрямой гемаглютинації для індикації вірусу ІРТ-ІПВ великої рогатої худоби у спермі бугаїв-плідників	124
Вирус инфекционного энцефаломиелита при обособленном и совместном заражении вирусами оспы и Ньюкаслской болезни	24
Вирус энцефаломиелита птиц и его взаимодействие с вирусом оспы птиц	25
Вирусные инфекции сельскохозяйственных животных	163,178,277, 315, 380
Відгодівля без антибіотиків	140
Влияние аэрозоля экстракта грецкого ореха на иммунный статус и сохранность телят	227
Влияние вирусно-бактериальной инфекции на иммунокомпетентную систему птиц	90
Влияние качества молозива свиноматок на формирование иммунного статуса поросят	180

Влияние некоторых факторов на агглютинационную способность куриных эритроцитов	31
Влияние экстракта трутневого расплода на факторы естественной резистентности и специфический иммунный ответ у цыплят при вакцинации против ньюкаслской болезни	321
Возможности повышения иммунного статуса птицы	272
Вопросы вакцинопрофилактики смешанных инфекций животных	141
Вопросы этиологии, патогенеза и профилактики пневмоэнтеритов поросят	166
Выделение и культивирование вируса инфекционного энцефаломиелита птиц	26
Гистоструктурные особенности оспенных поражений у куриных эмбрионов при лазерном облучении	54
Губкоподобная энцефалопатия крупного рогатого скота в аспекте паразитоценологии	280
IX Международный конгресс паразитоценологов	212
Диагностика и предиктивность паразитоценозов	388
Диагностика и профилактика ассоциативных заразных болезней	213
Диагностика иммунодефицитов поросят	228
Динамика иммунологических показателей у вакцинированных поросят промышленного комплекса при экспериментальном сальмонеллезе	98
Динамика тканевых реакций при оспе птиц и морфологическая диагностика ее	1
Діагностика псевдочуми птиці	27
Для точної діагностики	32
Достижения ветеринарной паразитоценологии и основные направления ее развития	71
Доступні засоби підвищення збереженості молодняка	244
Е мерджентні хвороби в паразитоценологічному аспекті	299
Естественная устойчивость и проблема иммунодефицитов в животноводстве	120
Етіологічні та імунопатологічні проблеми в свинарських господарствах	181
З агальна ветеринарна мікробіологія : навчальний посібник	381
Засіб для профілактики і лікування пневмоентеритів поросят – препарат «жива кров» : патент	407
Застосування імуностимулятора ЕЛПР при вакцинації курчат різного віку	364
Застосування різних методів введення лімфоїдного препарату для підвищення імунного статусу птахів	322

Змішана інфекція туберкульозу і пастерельозу в експерименті на морських свинках	323
И. А. Бакулов – неординарная фигура в ветеринарной медицине	142
И. И. Мечников – основоположник иммунологии и микробиологии	341
И. И. Мечников – у истоков паразитоценологии	342
Изменения в хориоаллантоисной оболочке куриного эмбриона при заражении БЦЖ обособленно и совместно с вирусом оспы птиц	20
Иммунитет и иммуностимуляция в свиноводстве	344
Иммунитет при паразитоценозах	281
Иммунная защита при паразитоценозах	343
Иммунный ответ в морфологическом и гуморальном проявлении при комбинированной вакцинации против ньюкаслской болезни и оспы птиц	91
Иммунодефицит и иммуностимуляция в эксперименте	125
Иммунодефицит и пластичность иммунокомпетентной системы птиц	79
Иммунодефицит у животных	121
Иммунодефициты и иммуностимуляция при паразитоценозах	245
Иммунодефициты поросят и патоморфология тимуса при некоторых заболеваниях	107
Иммунодефициты сельскохозяйственных животных, диагностика и иммуностимуляция в условиях интенсивного животноводства	108
Иммунокомпетентная система птиц при ассоциированной инфекции	61
Иммунология в хирургии	135
Иммуномониторинг при инфекционной анемии цыплят	246
Иммуноморфологическая характеристика бурсэктомированных цыплят в поствакцинальный период	80
Иммуноморфологическая характеристика и диагностика ассоциированных инфекций птиц	62
Иммуноморфологическая характеристика пастереллеза бройлеров	63
Иммуноморфологическая характеристика при респираторной ассоциированной инфекции птиц	55
Иммуноморфологические аспекты инфекционной патологии	167
Иммуноморфологические изменения при поствакцинальных осложнениях у цыплят, привитых против псевдочумы	81
Иммуноморфологические показатели у цыплят при иммуностимуляции в экспериментальных условиях	182
Иммуноморфологические показатели фитоиммуностимуляции	229

Иммунорфологический тест при определении иммунного статуса телят	168
Иммунорфология обостренного колибактериоза у вакцинированной птицы	82
Иммунорфология отдаленного поствакцинального осложнения у кур, привитых против псевдочумы	77
Иммунорфология тимуса новорожденных телят при диарейном синдроме	83
Иммуностимулирующие и бактериостатические свойства прополиса	183
Иммуностимулирующие свойства вакцины BCG	324
Иммуностимуляция в условиях свинокомплекса	143
Иммуностимуляция препаратами растительного и синтетического происхождения	144
Иммуностимуляция при актиномикозе	282, 283, 300
Иммуностимуляция при вакцинации телят против инфекционного ринотрахеита крупного рогатого скота	325
Иммуностимуляция цыплят при вакцинации	145
Иммуностимуляция экстрактом трутневого расплода при вакцинации против ньюкаслской болезни	284
Импregnация внутриклеточных включений оспы птицы	7
Интегральная наука микропаразитологии	146
Интегрирующая наука паразитологии и узкая специализация	273
Инфекционная патология в аспекте паразитологии	184
Информация. Конференция. Семинары...	96
Информация о II научно-практической конференции Международной ассоциации паразитологов (г. Луганск, Украина, 7-10 октября 2003 г.)	301
Информация о 3-й научно-практической конференции Международной ассоциации паразитологов	375
Истоки Харьковской ветеринарной школы	169
Итоги и перспективы парадигмальной науки паразитологии	147
І. І. Мечников – класик імунології (до 160-річниці від дня народження)	326
Імунний статус молодняка і імуностимуляція в птахівництві	365
Імунодефіцит вимагає імуностимуляції	383
Імунодефіцити	109
Імунодефіцити і шляхи їх подолання	185
Імунологічна характеристика курей у поствакцинальний період щеплених проти хвороб Ньюкасла	64
Імуностимулюючий препарат для курчат різного віку	384
Імуностимулюючі властивості лімфоїдного препарату	327

Імуностимулятор з лімфоїдної тканини для курчат	345
Імуностимуляція курчат лімфоїдним препаратом	302
Імуностимуляція молодняка тварин препаратами тваринного походження	376
Інтрафолікулярне застосування спільно культивованих вакцинних вірусів віспи птиці і ньюкаслської хвороби	21
Інфекційний енцефаломієліт птиці	38
Їх єднає дружба міцна	72
К вопросу о путях заражения птиц оспой	19
К вопросу о смешанных инфекциях сельскохозяйственных животных	51
К вопросу ускоренной диагностики оспы птицы	2
К проблеме губкообразной энцефалопатии крупного рогатого скота	247
Кафедрі мікробіології та біотехнології - 100 років	366
Колибактериозная инфекция цыплят, спровоцированная противопсевдочумной вакцинацией	110
Комбинированное применение фитопрепаратов телятам	248
Конкретные задачи паразитологии	214
Контроль иммунологического состояния организма свиней и эффективность применения сывороточных препаратов в специализированных хозяйствах : информационный листок	94
Корифей ветеринарної науки	186
Краткая история становления науки паразитологии	392
Л. С. Ценковский – основатель отечественной школы микробиологов	198
Лейкоз – проблема комплексная	303
Лечение и профилактика фитопрепаратами	249
Лікування і профілактика пневмоентеритів телят	250
Лікування та профілактика пневмоентеритів телят із вживанням екстракту молодого волоського горіха : методичні рекомендації	269
М еждународная учредительная конференция ассоциации паразитологов	230
Методические рекомендации по диагностике иммунодефицитов поросят	95
Методические рекомендации по диагностике инфекционного ринотрахеита – пустуллезного вульвовагинита (ИРТ-ИПВ) путем выявления специфических антител в носовом, влагалищном секретах и слезе с помощью РНГА и РНБА	197
Методические рекомендации по определению количества и функциональной активности Т- и В-лимфоцитов периферической крови свиней	86

Методические рекомендации по приготовлению и применению эритроцитарного антительного диагностикума для индикации вируса ИРТ-ПВВ крупного рогатого скота	123
Методические рекомендации по прижизненной и посмертной диагностике иммунодефицитов телят	87
Методические указания по патоморфологической диагностике иммунодефицита птиц	88
Методологические основы паразитоценологии	251
Методология диагноза и профилактики ассоциативных болезней в условиях промышленного животноводства	99
Микропаразитоценоз как стабильная сообщество	148
Микропаразитоценоз как этиологический фактор	149
Микроскопия и фотографирование культуры клеток в пробирке	16
Михайло Васильович Рево - гордість вітчизняних інфекціоністів	231
Мікробіологія молока та молочних продуктів : програма	399
Многоуровневая система паразитоценозов в заразной патологии	304
Многоуровневая система паразитоценозов в инфекционной патологии	232
Морфогенез тканевых реакций и патоморфологическая диагностика оспы птиц	6
Морфологічні зміни в хоріоналантаїсній оболонці курячих ембріонів при спільному зараженні вірусами ньюкаслської хвороби і віспи птиці	28
Морфофункциональные параметры при паразитоценозах	346
Морфофункціональна характеристика надниркових залоз курей при стресах	73
Наукове надбання України	389
Научные и практические аспекты паразитоценологии	170
Научные и прикладные проблемы паразитоценологии (вирусологии, микробиологии и зоопаразитологии)	395
Научные разработки по вопросам животноводства и ветеринарии	102
Наша кафедра	65
Незвичний актиномікоз великої рогатої худоби	305
Некоторые ветеринарные проблемы современного свиноводства в Украине	150
Некоторые вопросы патогенеза и патоморфологии оспы индеек	3
Некоторые методологические проблемы в инфекционной патологии	70
Некробактеріоз як емерджентна інфекція	328
Новая наука паразитоценология в экономическом аспекте	285
Новая наука паразитоценология и парадигмальность	347

образования	
Нове в діагностиці та лікуванні асоційованої респіраторної інфекції великої рогатої худоби	199
Нове направлення у вченні про заразні хвороби	171
Новий засіб імуностимуляції	233
Новий імуностимулювальний препарат при щепленні птиці проти ньюкаслської хвороби	348
Новий метод діагностики віспи птиці	4
Новое в учении о заразных болезнях (вирусных, бактериальных, зоопаразитарных)	396
Новое концепциальное направление в учении о заразных болезнях	126
Новые подходы к диагностике паразитоценозов	306
О диагностике паразитоценозов	329, 349
О. П. Маркевич – вчений і організатор	151
О V межсъездовской конференции паразитоценологов Украины	200
О работе IV съезда паразитоценологов Украины	152
О символике общества паразитоценологов	286
О системно–интеграционном подходе в образовании	350
О целебных растительных экстрактах	234
Об иммунном ответе у цыплят под воздействием чернушки посевной (<i>Nigella sativa</i>)	252
Общая паразитоценология	316
Описание некоторых структур у индюков	9
Определение иммунодефицитов у поросят	367
Определение накопления вируса оспы птиц	66
Основы паразитоценологии	330
Основы паразитоценологии : лекция	297
Особенности ассоциированных инфекций	287
Особенности биосистемы «животные - биосфера» в крупных свиноводческих комплексах: иммунобиологические аспекты	100
Особенности местной поствакцинальной реакции при ассоциированной прививке против оспы и ньюкаслской болезни птиц	33
Особенности патоморфологии куриных эмбрионов при заражении вирусом инфекционного энцефаломиелита птиц в сочетании с другими вирусами	34
Особенности цитологических изменений в хориоаллантаической оболочке куриных эмбрионов при заражении вирусом оспы птиц	13
Особливості динаміки показників гуморального імунітету у поросят промислового комплексу, яким вводили вакцину проти сальмонельозу	111

Особо опасные вирусные инфекции сельскохозяйственных животных	103
Оспенная биопроба на суточных цыплятах	40
П арадигмальная паразитоценология и научно-прикладные задачи	253
Парадигмальной науке паразитоценологии 25 лет	288
Паразитоценозы в микромире	254
Паразитоценозы в патоморфологическом аспекте	385
Паразитоценозы в специализированных хозяйствах	153
Паразитоценозы и естественная резистентность поросят	255
Паразитоценозы и медленные инфекции	351
Паразитоценозы и перманентность иммунной защиты	256
Паразитоценозы как неизбежная реальность в инфекционной патологии	274
Паразитоценозы как часть биосферы	257
Паразитоценозы – широкомасштабная проблема ветеринарной медицины	215
Паразитоценологические аспекты инфекционной патологии	368
Паразитоценология и ее значение в условиях интенсификации животноводства	78
Паразитоценология и запросы производства	154
Паразитоценология и новые воззрения на заразные болезни	112
Паразитоценология и полипаразитизм (К вопросу о терминологии)	258
Паразитоценология как интегральная наука о заразных болезнях	127
Паразитоценология как интегрирующая наука	307
Паразитоценология как наука о системности в заразной патологии	235
Паразитоценология как новая интегрирующая наука о заразной патологии	289
Паразитоценология как новое научное направление	352
Паразитоценология как парадигма в науке и образовании	353, 369
Паразитоценология – новый этап в изучении заразных болезней	84
Паразитоценология – парадигмальная наука	136
Паразитоценология – проблемы и перспективы	128
Паразитоценология с позиции системного подхода и преволюции микробов	377
Паразитоценология : теоретические и прикладные проблемы	75
Паразитоценология – это интегральный подход к инфекционной патологии	236
Паразитоценологія в прикладному аспекті	216
Паразитоценологія і проблеми паразитоценозів	201

Паразитологія нова концепція у заразній патології	331
Паразитологія – пріоритет України	259
Паразитологія як нова інтегруюча наука	187
Парижські враження	17, 113
Пастереллезные инфекции факторного и классического типа в составе паразитозов телят и поросят	354
Патологоанатомическая диагностика болезней крупного рогатого скота	85
Патологоанатомическая диагностика болезней птиц	48
Патоморфологическая диагностика иммунодефицита птиц	92
Патоморфологическая характеристика ассоциированной инфекции бройлеров	59
Патоморфологическая характеристика ассоциированной инфекции у кур	52
Патоморфологическая характеристика оспенных бляшек на хориоаллантоисе куриных эмбрионов	47
Патоморфологическая характеристика респираторной ассоциированной инфекции кур	56
Патоморфологические аспекты парадигмальной паразитологии	202
Патоморфологические аспекты паразитологии	355
Патоморфологическое проявление разных ассоциированных респираторных инфекций птиц	57
Патоморфология и диагностика оспы птицы	8
Патоморфология при инфекционном энцефаломиелите цыплят	35
Патоморфология при паразитозах	172
Патоморфологічна характеристика масової сліпоты курей	74
Перспективы паразитологии	217
Підвищення збереженості поросят	188
Підвищення імунного статусу поросят на виробництві	189
Підвищення імунної відповіді при вакцинації проти ньюкаслської хвороби	386
Пневмоэнтериты телят, лечение и профилактика	218
Повышение иммунного статуса поросят	173
Полипаразитизм и паразитозы как модели одного биологического явления	290
Полігостальність збудника Тешенської хвороби свиней у паразитологічному аспекті	291
Полігостальність та антигенна мінливість збудника, як чинник емерджентції хвороби Тешена	260
Порівняльна характеристика патогенної дії деяких вірусів при відособленому і спільному зараженні	41
Применение адсорбированной на фильтрованной бумаге антивирусной сыворотки РЗГА	29

Применение иммуностимуляции при заболеваниях, вызываемых комплексом паразитов	275
Применение растительных экстрактов в откормочном комплексе	155
Применение экстракта грецкого ореха при пневмоэнтерите телят	190
Принцип целостности в инфекционной патологии	93
Прискорення діагностики віспи птиць	10
Проблема асоційованих інфекцій і шляхи її вирішення	203
Проблема ассоциативных болезней в современном животноводстве	191
Проблема диагностики паразитоценозов	292
Проблема инфекционной патологии в современном свиноводстве	156
Проблема мажорного патогена в экологии паразитоценозов на примере <i>Pasteurellamultocida</i>	308
Проблема паразитоценозов и задачи паразитоценологии	192
Проблемы ветеринарной инфекционной патологии при выращивании молодняка	157
Проблемы ветеринарной паразитоценологии	137
Проблемы и перспективы паразитоценологии	398
Проблемы инфекционной патологии в условиях интенсивного животноводства	114
Проблемы этиологии и вакцино-профилактики дизентерии свиней	115
Програма та методичні вказівки практичного навчання студентів факультету ветеринарної медицини	210
Производственная диагностика иммунодефицитов поросят	193
Прополисотерапия при актиномикозе	390
Прополіс і його бактеріостатичні властивості	204
Пространственно-временные отношения при паразитоценозах	332
Пространственно-временные отношения при факторной инфекционной патологии, ассоциированной с острым кишечным заболеванием телят	356
Противіспяний імунітет у курей при різних способах введення вірусу	22
Профилактика и лечение ассоциированных инфекций поросят	219
Псевдомікози тварин	391
Пчелиные иммуностимуляторы для птиц	370
V з'їзд паразитоценологів України	261
Р астительные экстракты нужны	237
Реактогенность масляных адъювантов в составе противопастереллезной вакцины	309
Резистентність телят, отриманих від корів після застосування	262

імуностимулятора	
Резистентность к заболеванию молодняка в современных условиях животноводства	138
Рецензия	5, 23, 122
Робоча програма та методичні вказівки навчально-клінічної практики студентів 3 курсу факультету ветеринарної медицини	223
Санітарія та гігієна на підприємствах з виробництва молока і молочних продуктів : навчальний посібник	400
Санітарно-гігієнічні проблеми і профілактика хвороб свиней на фермах	158
Сенсибилизирующие и протективные свойства вакцинного штамма микобактерий ВСЖ при туберкулезной и пастереллезной инфекциях	310
Системность и качество, стандартизация и сертификация в биологическом аспекте	357
Системность паразитоценозов в эволюционном аспекте	378
Системно-эволюционные аспекты паразитологии	333
Системный подход к проблеме причинности в инфекционной патологии	101
Системный подход к этиологии заразных болезней	129
Складні випадки українського слововживання	174
Смешанная инфекция у бройлеров на фоне вакцинации, эймериоза и разных стрессовых воздействий	58
Смешанные вирусные инфекции сельскохозяйственных животных	49
Смешанные инфекции сельскохозяйственных животных	97
Смешанные инфекции с.-х. животных, вопросы диагностики и профилактики	67
Смешанные инфекции телят, особенности патогенеза, диагностика и профилактика в откормочном комплексе	116
Современные аспекты иммунологии	159
Специализация и интеграция в аспекте паразитологии	263
Спільне і окреме культивування вірусів віспи, ньюкаслової хвороби та інфекційного енцефаломієліту птиці в культурі тканини	36
Спосіб вакцинопрофілактики птиці : деклараційний патент	408
Спосіб вакцинопрофілактики птиці проти хвороби Ньюкасла : патент	412
Спосіб виготовлення емульсійної протипастерельозної вакцини : деклараційний патент	413
Спосіб виготовлення імуностимулятора ЕЛПР : деклараційний патент	410
Спосіб імунізації птиці проти ньюкаслської хвороби : деклараційний патент	411

Спосіб лікування пневмоентеритів поросят : патент	406
Спосіб лікування пневмоентеритів телят : деклараційний патент	409
Спосіб лікування пневмоентеритів у телят : патент	405
Спосіб підвищення імунної відповіді при вакцинації птиці проти хвороби Ньюкасла : деклараційний патент	414
Способ выделения иммуноглобулина М : а. с.	402
Способ получения иммуностимулирующего препарата : патент	404
Способ пункционного доступа к тимусу новорожденных телят : а. с.	401
Способ хирургического доступа к воздухоносному мешку кур : а. с.	403
Справочник по патологоанатомической диагностике болезней сельскохозяйственных животных	393
Сравнительная оценка иммуностимуляторов растительного и животного происхождения	160
Сравнительная характеристика изменений при совместном и обособленном заражении цыплят вирусами инфекционного энцефаломиелита, ньюкаслской болезни и оспы птиц	37
Сравнительная характеристика патоморфологических изменений при моно- и смешанных инфекциях вирусами оспы, ньюкаслской болезни и энцефаломиелита птиц : дис. ... доктора ветеринарных наук	39
Стан імунокомпетентної системи новонароджених телят при підвищеній кількості нітратів у кормах тільних корів	264
Становление науки паразитоценологии	265
Структурные уровни паразитоценозов	266
Сучасні завдання ветлабораторій	130
Сущность и задачи новой науки – паразитоценологии	267
Т ехнологические основы изготовления эритроцитарного антительного диагностикума для индикации вируса герпеса-1 крупного рогатого скота	131
Тинкториальные свойства и диагностическая ценность внутриклеточных включений при оспе птиц	44
Тканинні реакції в місцях ураження при експериментальній віспі птахів	11
У біквітарність вірусів і діагностика асоційованих інфекцій	220
Удосконалений ад'ювант	358
Узкая специализация биологических наук должна сопровождаться интеграцией	221
Ф. В. Пільгер – засновник Харківської ветеринарної школи	175
Фазовые особенности роста бульонной культуры <i>Pasteurella multocida</i>	311
Фитостимуляция при вакцинации цыплят	238

Харківський зооветеринарний інститут : 1851-2001 : [буклет до 150-річчя ХЗВІ]	241
Харьковский зооветеринарный институт : 140 лет со дня основания	104
Хвороба Акабане	312
Хвороба Ібаракі	313
Хозяйственная значимость определения иммунного статуса в условиях откормочного комплекса	117
Ч ернушка посевная (<i>Nigella sativa</i>) как иммуностимулятор для птиц	314, 334
IV съезд паразитологов Украины	176, 397
Чума собак, разработка схемы лечения	359
VI съезд паразитологов Украины	360
Школа ветеринарних інфекціоністів – Харківський пріоритет : до 150-річчя Харківського зооветеринарного інституту, 1851-2001 роки	224
Щ о підвищує наш рейтинг	118
Э волюция, преволуция и паразитозы	371
Экологические аспекты паразитологии	194
Экология и иммунодефициты	119
Эмерджентные болезни и паразитозы	293
Эмерджентные инфекции и преволуция микробов	387
Энцефаломиелит цыплят	30
Эпизоотологическая иерархия природных хозяев вирусов и вирусологический мониторинг	268
Этиология ассоциативных болезней при системном подходе	161
Этиопатогенез респираторного микропаразитоза детерминированного PASTERELLA MULTOCIDA	361
D iagnostic accelere de la variole des poules	14
Dobra tradycja	42
I mmunodeficiencies, immunostimulation and plasticity of immunocompetent system of poultry	195
Immunostimulated Properties for Chickens of Plant <i>Nigella Sativa</i>	335
Immunostimulation at parasitocenosis of birols	276
Immunostimulation of Birds by Symphoid Preparation	336
M icrobial parasitocenosis at respiratory pathologies calves	294
New vegetable immunostimulator	372
O n polyparasitism and parasitocenosis	295
P aradigmical science – parasitocenology as parasitology in lagre understanding	205
Parasitocenology es a complex sciens infictions pathologi	222

Parasitocenology – an integral branch of science of viruses, bacteria and zooparasitic of diseases	206
Parasitocenology and new conception on aethiology of contagious diseases of poultry	239
Parasitocenology as parasitology in lagre understanding	207
Parasitocenology in Poultry in Aspect of Ecology	337
Peculiarities of pathomorphological and immuno-manifestation with combined vaccination against Newcastle end poxdisease of birds	43
Polyparasitism and parasitocenosis in biological interpreteation	296
Présence du virus de rhinotracheite infecticus ches taureaux seropositive	45
S ystematic character of parasitocenosis in evolutionary aspect	362
V irus-bacterial poliparasitocenozi at respiratory patology calves	363

ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК*

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

Загальні питання

31, 32, 42, 96, 130, 226, 244, 312, 313, 357, 358, 374, 393, 394, 400, 401, 403

Ветеринарне забезпечення галузей:

- *свинарства* 86, 150, 156, 158, 181, 188
- *птахівництва* 9, 46, 48, 60, 73, 89

Фітотерапія

190, 248, 249, 269, 279

Прополісотерапія

204, 317, 390

Вища освіта

Підготовка спеціалістів у Харківській державній зооветеринарній академії

174, 210, 221, 350

- *Підручники та навчально-методичні посібники* 132, 162, 380, 381
- *Монографії* 38, 46, 48, 49, 75, 85, 97, 103, 163, 177, 178, 277, 315, 316
- *Програми навчальних дисциплін* 177, 196, 208, 210, 223, 240, 338, 373, 379
- *Методичні рекомендації та вказівки* 86, 87, 88, 95, 123, 197, 209, 210, 269
- *Рецензії на видання* 5, 23, 106, 122

Історія ХДЗВА

17, 65, 72, 102, 104, 105, 113, 118, 169, 224, 241, 366

- *історичні постаті* 142, 151, 175, 186, 198, 225, 231, 318, 326, 341, 342, 389

*Посилання даються на порядкові номери хронологічного покажчика. З метою повного розкриття змісту публікації (якщо в ній розглядається декілька тем) застосовано метод повторного відображення у відповідних предметно-тематичних рубриках

Ветеринарна імунологія та імунопатологія

117, 132, 135, 138, 159, 162, 165, 167, 196, 208, 256, 281, 338, 402, 413

- *імунокомпетентна система свиней* 94, 98, 100, 111, 180, 181, 189, 255
- « *телят* 168, 262, 264
- « *птиці* 79, 80, 90, 276

Імунодефіцити сільськогосподарських тварин

87, 108, 109, 119, 120, 121, 125, 185, 245

- *птиці* 79, 88, 92, 195
- *поросят* 95, 107, 193, 228, 367

Імуностимуляція сільськогосподарських тварин

108, 125, 133, 144, 145, 233, 245, 275, 282, 283, 300, 324, 372, 383, 404

- *фітоімуностимуляція* 144, 160, 227, 229, 234, 237
- *апіїмуностимуляція* 183, 270, 284
- *імуностимулятори тваринного походження* 160, 327, 376
- *у свинарстві* 143, 173, 344

Імуностимуляція птиці

145, 182, 195, 272, 365, 384

- *імуностимулятори з лімфоїдної тканини* 302, 322, 336, 345, 364, 410
- *апіїмуностимулятори* 340, 370
- *чорнушка посівна як імуностимулятор* 238, 252, 314, 334, 335

Інфекційна патологія

Загальні питання

70, 93, 101, 114, 129, 157, 165, 167, 298, 309, 310, 328, 339, 359, 382, 391

Великої рогатої худоби

45, 83, 85, 123, 124, 131, 197, 209, 247, 280, 303, 305, 325, 356

Свиней

115, 166, 260, 291

Птиці

63, 81, 110, 309, 310

Ветеринарна паразитоценологія

Досягнення, проблеми та перспективи

71, 75, 78, 84, 112, 126-128, 134, 136, 137, 147, 152, 154, 170-172, 176, 179, 184, 187, 192, 194, 200-202, 205-207, 212, 214, 216, 217, 222, 230, 235, 236, 242, 245, 251, 253, 258, 259, 261, 263, 265, 267, 273, 280, 281, 285, 286, 288, 289, 295-297, 299, 301, 304, 307, 308, 316, 330-333, 337, 343, 347, 352, 353, 355, 360, 368, 369, 375, 377, 392, 395-398

Паразитоценози

153, 201, 215, 232, 243, 245, 255-257, 266, 274, 290, 292, 293, 320, 346, 351, 354, 362, 363, 371, 378, 385

- *діагностика* 306, 329, 349, 388
- *мікропаразитоценози* 146, 148, 254, 361

Ветеринарна мікробіологія

16, 162, 208, 311, 379, 381, 399

Змішані (асоційовані) інфекції сільськогосподарських тварин

50, 51, 67, 76, 97, 133, 161, 191, 203, 211, 219, 287, 319, 323

- *діагностика* 50, 67, 99, 213, 220
- *профілактика* 67, 99, 141, 213
- великої рогатої худоби 116, 164, 199, 294, 363
 - *пневмоентерити* телят 190, 218, 250, 269, 405-407, 409

Ветеринарна вірусологія

177, 240, 268, 373

Вірусні інфекції сільськогосподарських тварин

29, 103, 163, 178, 277, 315, 380, 387

Вірусні хвороби птиці:

- *хвороба Ньюкасла (псевдочума)* 27, 39, 64, 77, 81, 321, 348, 386, 411, 412, 414
- *віспа* 1, 3, 7, 11, 12, 13, 19, 22, 44, 53, 66
 - *діагностика* 1-4, 6, 8, 10, 14, 39, 40, 44, 47, 54
- *інфекційний енцефаломієліт* 24, 25, 26, 30, 35, 38, 39
- *інфекційна анемія* 246
- *масова сліпота* 74
- *асоційовані вірусні інфекції* 20, 25, 34, 36, 37, 39, 41, 52, 58, 59, 61, 62, 68, 69, 91, 139, 239, 271, 278
 - *респіраторні асоційовані інфекції* 55-57
 - *віспа з хворобою Ньюкасла* 15, 18, 21, 24, 28, 33, 43

Відгодівля сільськогосподарських тварин

140, 155

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК*

- Акулов А. В. 48, 85
Алексеев В. В. 75
Альфахурі І. (Альфахури И., Alfahuri I., Alfahuri Imad, Аль Фахурі Імад) 233, 238, 252, 275, 276, 279, 314, 334, 372, 411
Арзипов Н. И. 85
- Бакулов И. А.** (142)
Бакшеев В. П. 102
Барановский Д. И. (Барановський Д. І.) 104, 241
Безрукавая И. Ю. 246
Белоконов И. И. (Білоконов І. І.) 102, 108, 116, 125, 143, 154, 165, 166, 181, 185, 196, 208, 211, 246, 254, 264, 404
Белоконова Л. 254
Белоусова Л. П. 102
Беляев В. И. 75
Беляков В. Д. 75
Березанцев Ю. А. 75
Бессарабов Б. Ф. 48
Бирка В. И. (Бырка В. И.) 165, 166
Бісюк І. Ю. 339
Божко В. И. 102
Бондарева Т. С. 104
Бондаренко О. Б. 102
Бондик В. В. 44, 54, 115
Борисов А. Е. (Борисов О. Є.) 108, 153, 164, 168, 403, 404
Бортнічук В. А. 162, 208, 240
Борщуков Д. В. 75
Брудастов А. Н. 75
Бугмакова Р. А. 85
Бузун А. И. (Бузун А. И.) 260, 268, 291
Бузун И. А. 102
Бульба В. Г. (Бульба В.) 169, 175, 186
Буряк Є. І. 208
Бут В. И. 95, 107
Бырка В. С. 52, 55, 56, 57, 59, 60

* Посилання даються на порядкові номери хронологічного покажчика публікацій.
В дужках зазначені посилання на персоналії

Вашев Е. А. (Вашев Є. А., Vashev E. A.) 152, 258, 265, 301, 331, 352, 362
Великовская Ю. А. 48
Вель Л. П. 85
Вербицкий П. И. 154, 215, 280, 351
Вертинский К. И. 48
Власенко В. В. 399
Волков Е. П. 104
Волосянко Е. В. 123
Воронин К. Е. 75
Воронянский В. И. 104

Гайдамака А. В. (Гайдамака О. В.) 86, 94, 98, 100, 111, 402
Георгиевский В. Б. 75
Герасимов В. И. 104
Глуходєд Д. І. 64
Голованов Б. Д. 102
Головко В. А. (Головко В. О.) 184, 241, 247, 297, 317, 330, 356, 381
Голуб Ю. С. 123, 124, 131
Гончарова Л. В. 123, 124, 131
Гончарук Т. Е. 73
Гордеева Л. М. 75
Горжеев В. М. (Горжєєв В.) 242, 293, 299
Гребець Г. П. 241
Гринченко Д. Н. (Грінченко Д. М., Grinchenko D. N.) 282, 283, 300, 302, 305, 322, 327, 336, 345, 348, 358, 364, 365, 376, 384, 386, 390, 391, 410, 412, 414
Грицаенко В. И. 102
Гусев А. А. 246

Данилов С. Б. 102
Демеденко Л. В. 264
Деменко В. М. 219
Деменко Л. В. 219, 228, 255, 367, 392
Демченко А. В. 162
Деревянко О. Ф. 102
Дерюга В. А. 104
Добрицкий А. М. 104
Доменко В. М. 193
Доника Г. Г. 15
Дорогобид А. В. (Дорогобід А.) 190, 218, 237, 248, 249, 250, 282, 283, 300
Дрокина Е. А. 270, 272, 284, 321, 370
Дрыгин В. В. 246
Дунаєв Г. В. 196, 208

Ежкова М. С. 85
Езерская Н. В. 69, 80

Жаков М. С. 85, 393
Жаров А. В. 48, 85

Заболотная В. П. (Zabolotnya V. P., Заболотна В. П.) 286, 294, 298, 303, 308, 309, 310, 311, 319, 320, 323, 324, 343, 347, 350, 355, 358, 361, 363, 413, 414
Заволока А. А. 102, 104, 123, 165, 210, 223
Задорожный А. А. 102
Зажарская Н. Н. 300
Зиновьев А. С. 75
Зирка Г. А. 248

Ибрагимов А. А. 48
Иванов И. В. 85
Иванченко М. М. 104
Идрисов Г. З. 85
Иезуитова Н. Н. 75

Ібатуліна Ф. Ж. 240, 379, 399

Кабанов А. Ю. 359
Кадыров У. Г. 85
Калашник И. А. 102, 104
Калашник Н. М. 20
Калініна О. С. 240, 373
Калмыкова Т. М. 104
Калын П. С. 246
Камардин Г. М. 102
Каминский Г. Д. 75
Карпуть И. М. 85
Карташов Н. И. 104
Касьяненко И. И. 48
Качур О. В. 227, 262, 269, 409
Кибенко В. А. 104
Ким В. В. 104
Козловська Г. В. 399
Кокович Н. Я. 102
Кокуричев П. И. 85
Кондинский Г. В. 75
Копицкий В. Ф. (Копієцький В. Ф.) 93, 99, 101, 104, 114, 129, 161, 241, 251, 356, 371, 377, 378
Коровин В. С. 44

Косенко Г. Н. 63
Котляр В. И. (Котляр В. І.) 102, 165
Кривутенко А. И. 393
Кузовкін Є. М. (Кузовкин Е. М.) 264, 392
Кунаков А. А. 85
Курилко М. Н. (Курилко М. М.) 183, 408
Курилко М. С. 204
Курило Н. Ф. 98
Куц Н. В. 338
Кущ Н. Н. (Кущ М. М.) 102, 241

Лейкина Е. С. 75
Лемишевский В. А. 104
Ливощенко М. Г. (Лівощенко М. Г.) 29, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 68, 69, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 88, 90, 92
Лисюк В. В. 405
Логвинов Д. Д. 102, 104
Логофет Д. О. 75
Лысенко А. Я. 75, 104
Лысенко Ю. А. 75
Лысюк В. В. (Лисюк В.) 116, 117, 133, 140, 155
Любецкий М. Д. 102, 104

Магда И. И. 104
Мазуркевич А. Й. 338
Максаков В. Я. 102
Маньковський А. Я. 399
Маренко В. Ф. 75
Маркевич А. П. (Маркевич О. П.) 75, 127, 136, 149, (151), (318)
Марченко Л. А. 104
Матковская С. Г. (Матковська С. Г.) 197, 199, 209, 220, 251, 282, 283, 300, 305, 317, 325
Машилов В. П. 75
Машкин Н. И. (Машкін М. І.) 104, 399
Мечников І. І. (Мечников И. И.) (326), (341), (342)
Мещирикова О. И. (Мещирікова О. І.) 145, 182, 406
Минскер О. Б. 75
Митрофанов В. М. 85
Митрофанов П. М. 85
Морару Й. 367
Мохаммед Нимер Юсеф 340
Мудрак Н. С. 246
Музыка Д. И. 246
Мусиенко Н. А. 102

Налетов Н. А. 48, 85
Наливайська Н. М. 400
Негребецкий А. М. 180
Никитин В. Ф. 360, 375
Ничик С. А. 381
Нудько В. Ф. 53

Образцов В. П. 104
Огуль Р. А. 104
Озерецковская Н. Н. 75
Ондзе Боско 125
Онегов А. П. 5
Онуфрієв В. П. 177

Павлов М. Е. 102, 104
Павлюк В. Н. 141
Палютін М. П. 241
Панасюк Д. И. 75
Панікар І. І. 177, 240, 373
Парфенов И. В. 257
Пасічник В. А. 400
Патров В. С. 102
Передера Б. Я. 102
Передера С. Б. 102, 104
Петрушко Н. П. 102
Пилипенко М. Е. 104
Пільгер Ф. В. 175
Полянский Ю. И. 75
Пономаренко В. Я. 61, 102
Пономаренко Е. Н. 104
Попов И. М. 104
Пронарович П. В. 143
Прохватиллов Ю. Ф. 104
Пузаков С. П. 361
Пурисман В. И. 94
Пустовар А. Я. (Пустовар О. Я.) 86, 94, 98, 111, 141, 150, 153, 156, 166, 181, 208, 211, 402
Пустовар О. В. 196
Пустовар О. П. 158

Раєвський А. О. (225)
Рахманов А. М. 48, 85
Рево М. В. (231)
Рижкова Т. М. 400

Россоха И. В. 104
Рубан Б. В. 102, 104
Рубан Ю. Д. 102, 104, 241
Руденко А. Ф. (Rudenko A. F.) 102, 165, 281, 310, 320, 363

Савенко Н. Н. (Савенко М. М., Savenko N. N.) 83, 87, 165, 195, 206, 245, 401
Самохин В. М. (Самохін В. М., Самохін В.) 144, 173, 181, 188, 189, 407
Светлова С. А. 125, 144, 160
Свирижев Ю. М. 75
Симашко П. М. 53
Сиссе Усман 139
Скибіцький В. Г. 162, 177, 208, 240, 373, 379
Слюсарев А. А. 75
Смолянинов В. К. (Смолянiнов В. К.) 102, 165
Сокол А. И. 104
Сопрунов Ф. Ф. 75
Сосницкий А. И. (Sosnitsky A. I., Сосницький О. І.) 294, 298, 303, 308, 309, 311, 319, 320, 323, 324, 343, 347, 350, 354, 355, 358, 361, 363, 413, 414
Стегний Б. Т. (Стегній Б. Т.) 246, 354, 366, 368, 377, 379, 381, 388, 413
Степченко С. І. 74
Стрельников А. П. 48, 85
Сухарлев В. А. 102

Ташута С. Г. 240
Темнохуд С. В. 60
Тец В. В. 75
Тищенко С. Н. 102
Ткачев А. П. 108
Ткаченко М. І. 53
Ткаченко Н. Н. 228
Ткачова Т. П. (Ткачова Т.) 140, 405
Товстик В. Ф. 102
Трофименко Д. А. 143
Труш А. М. 241
Турицына Е. Г. 77, 81, 82, 88, 92, 110

Уголев А. М. 75
Урбанович П. П. 85, 393

Федоров А. А. 85
Фоменко Г. М. 210, 241
Фукс П. П. 123, 124, 131

Хасан Насир 340
Хохлов А. М. 241

Царевская Л. П. 320
Цветаева Н. П. 48
Цветкова В. А. 75
Ценковский Л. С. (198)
Цыганенко А. Я. 265

Червиков Р. И. 237
Черенков Р. И. 190, 218
Чернуха В. К. 102, 104, 165, 223
Черный Н. В. (Чорний М. В.) 102, 104, 150, 156, 158, 166, 180, 181, 210, 241, 255, 400
Черпак П. П. 102
Чеснокова М. В. 75
Чумак Н. И. 102
Чумакова Т. А. 23

Шапиро И. Д. 75
Шевцов С. П. 31
Шишков В. П. 48, 85
Шишковский П. П. 141
Шубин В. А. 48, 85
Шульман Е. С. 75

Щетинский И. М. (Щетинський І. М.) 102, 104, 241

Югай К. Д. 104, 241
Юрченко Л. И. 102, 104

Янишевский А. Э. 357
Ярошенко В. И. (Ярошенко В. І.) 104, 399

Helmi Emad 335, 337

Olteanu Gh. 295, 296

Tearevskay L. P. 363

Zeemlancki W. N. 42

ЗМІСТ

Владимир Максимович Апатенко – выдающийся ученый и педагог. <i>И. А. Бакулов, А. А. Коломыцев, В. В. Макаров, В. В. Горохов, А. А. Стрижаков, С. К. Старов</i>	4
Жизнь прожить – не поле перейти (<i>Из автобиографических заметок В. М. Апатенко</i>)	6
Владимир Максимович Апатенко: памяти ученого <i>А. И. Ятусевич, В. Ф. Никитин, Е. М. Кузовкин</i>	11
Основні дати життя та діяльності професора Володимира Максимовича Апатенка	13
Науковий рейтинг України <i>Микола Чорний</i>	16
Підвищення імунної відповіді при вакцинації проти ньюкаслської хвороби <i>Грінченко Д. М., Апатенко В. М.</i>	18
Паразитоценозы в патоморфологическом аспекте <i>Апатенко В. М.</i>	21
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ	27
Наукова школа доктора ветеринарних наук В. М. Апатенка	73
Публікації про науково-педагогічну діяльність Володимира Максимовича Апатенка	75
ФОТОГАЛЕРЕЯ	77
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ПУБЛІКАЦІЙ	91
ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК	106
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	109